

მ. გორკი

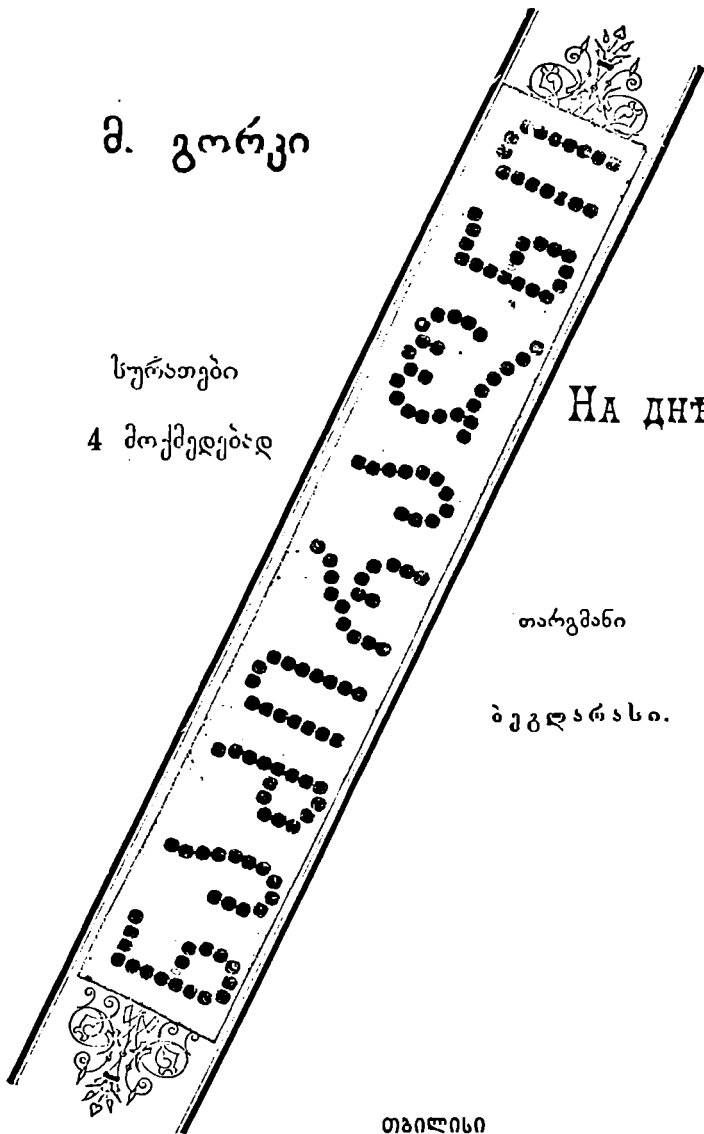
სურათები

4 მოქმედებად

НА ДНѢ

თარგმანი

ბეკლარასი.

თბილისი

მ რ მ ქ მ ე დ ნ ი :

შიხეილ ივანიჩ კოსტილევი, 54 წ. თავშესაფარის პატრონი.

ვასილისა კარპოვნა, ამისი ცოლი, 25 წ.

ნატაშა, ამისი და, 20 წ.

მედვედევი, ამათი ბიძა, პოლიციელი, 50 წ.

ვასკა პეპელი, 28 წ.

კლემში, ანდრეი შიტრიჩ, ზეინკალი, 40 წ.

ანნა, ამისი ცოლი, 30 წ.

ნასტია, 24 წ.

კვაშნია, კუპატებით მოვაკრე ქალი, 40 წლ.

ბუბნოვი, მეჩუდე, 45 წ.

სატინი, 40 წ.

მსახიობი, 40 წ.

ბარონი, 33 წ.

ლუკა, მოგზაური, 60 წ.

ალიოშკა, მეჩეკე, 20 წლ.

კრივოიზობი, } მეკავენი.
თათარი, }

რამდენიმე უსიტყვო და უსახელო მაწანწალა.

პირველი მოქმედება.

სცენა: გამოქვამულის მსგავსი სარდაფი. სარდაფის თაღს ნალესი ჩამოსვლია და შემკვერტლულია. სცენას მარჯვნივ ოთხკუთხიანი ფანჯარა ანათებს. სარდაფის მარჯვენა კუთხე ჰეპელის პატარა ფიკრულ ოთახს უკირავს, რომლის კართანაც ბუნოვის ტახტი სდგას. მარცხენა კუთხეში—დიდი რუსული ფეხი; მარცხნივ, ქვის კედელში, —სამზარეულოში გასასვლელი კარი, სადაც ცხოვრობენ: ძმადანი, ნასტიკი და ბარონი. კედელთან, ფეხსა და კარებს შუა, —დიდი კრავოტი, რომელსაც წინ ტუტყიანი ჩითის ფარდა აქვს ჩამოფარებული. კედლების წინ ტახტებია ჩამომწკრივებული. ავანსენის მახლობლათ, მარცხენა კედელთან, კუნძი ძვეს; შიგ კახრაკი და გრდემლია ჩასმული. ცოტა ქვეით, ამ გვარსავე კუნძთან, ძმადანი ზის და დაძველებულ კლიტებს გასაღებებს აზომავს. მის მახლობლათ ჰყრია: ორი ბღუჯა მავთულის რგოლზე ასხმული სხვა და სხვანაირი გასაღებები, დაქუცვილი თუნუქის სამოვარი, ჩაქუჩი და ქლიბები. სადგომის შუა დიდი მაგიდა სდგას ორი სკამით და ერთი ტაბურეტით. ყველა ესენი ტუტყიანი და შეუღებავია. ძმადანი მაგიდასთან ჩაის აკეთებს; ბარონი შავ პურს იღებება. ნასტიკი ტაბურეტკაზე ზის და ნახევრათ მაგიდაზე გადახრილი, აწეწილ წიგნსა კითხულობს. ფარდის უკან, კრავოტზე მწოლარე ანანი ახველებს; ტახტზე მჯდომარე ბუნოვს მუხლებით ქულის ყალიბი უკირავს, ზედ დარღვეულ შალვარს აზომავს და ფიქრობს, —როგორ გამოიყვანოს ქუდი. მის მახლობლათ გაფანტულია: ძველი ქუდიდან გამოგლეჯილი კარდონები, ჩერები და ლიფის ნაგლეჯები. ახლად გამოღვიძებული სბინი ტახტზე წევს და ხვრინავს. მსახიობნი ფეხზე უჩინრად რაღაცას ცოდვილობს და ახველებს.

გაზაფხულის (რასაწყისია; დილა.

ბარონი. მერე?!

კვანია. არა, ჩემო კარგო, მომწყდი თავიდან... მაგვარს ნურაფერს ნუ გამაგონებ! ერთხელ გამოვცადე და მეორეთ, ასი მოხბაკული კიბოც რომ მომცენ, არ გავთხოვდები.

ბუზნოვი. (სატინს). შენ რაღას ღრუტუნებ? (სატინი ხვრინავს).

კვანია. მე, თავისუფალი ქალი, ჩემივე თავის ბატონ-პატრონი, რომ მამა-კაცის მონა გავხდე და იმის ბაშფორთში ჩავეწერო,— არასოდეს არ მოხდება... არასოდეს! ამერიკის პრინციც, რომ მომიყვანონ, მაინც ფიქრათ არ მომივა მისი შერთვა!..

კლემუჩი. სტყუი!

კვანია. რაო?

კლემუჩი. სტყუი-მეთქი! აბრამკას მისთხოვდები!

ბარონი. (ნასტიას წიგნს გამოსტაცებს და სათაურს კითხულობს). „უბედური სიყვარული“... (გადიხარხარებს).

ნასტია. (ხელს გაიწვდის). ჩოიტა! მომეცი-მეთქი... კარგია... ნუ მასხარობ!

ბარონი. (უყურებს ნასტიას და წიგნს ჰაერზე აფრიალებს).

კვანია. (კლემუჩის). შენ ეი! თხის გოგრავე! ვინა სტყუის, ჰა?! როგორ მიბედავ მაგნაირ თავხედ სიტყვებს!!

ბარონი. (ნასტიას თავზე წიგნს დაარტყავს). აი, შე სულელო, შენა!

ნასტია. (წიგნს გამოსტაცებს). მომეცი!

კლემუჩი. დიდი ვინმე ბრძანდები... მაგრამ აბრამკას კი უნდა მისთხოვდე... იმას ელი...

კვანია. რასაკვირველია, დიახ, როგორ არა! აგერ, ერთი შენ არ მიაბრძანებ შენ ცოლს სამარისაკენ და...

კლემუჩი. ხმა ჩაიწყვიტე, შე ბებერო ძაღლო, შენა!... ეგ შენი საქმე არ არის!

კვანია. ჰოოო, გემწარა განა სიმართლე?!

ბარონი. აი, გაიმართა... ნასტია, სადა ხარ?

ნასტია. (თავ-ჩაღუნული). ეჰ, დამეხსენ!

ანნა. (ფარდიდან თავს გამოჰყოფს). გათენდა და დაიწყეს... ღეთის გულისათვის ნუ ჰყვირით... ნუ ილანძღვებით...

კლუზი. აწუწუნდა!

ანნა. ღმერთო, ყოველ დღე, ყოველ ცისმარე დღე...
სიკვდილი მაინც მაღირსეთ მოსვენებით:

ბუზნოვი. ხმაურობა სიკვდილს არას დაუშლის.

კვაშნია. (ანნასთან მივა). შე საცოდავო, მიკვირს, როგორ
სცხოვრობდი ამ ბოროტებით აღსავსე ადამიანთან!

ანნა. დაეხსენ. . თავი დაანებე...

კვაშნია. დიდება შენს მოთმინებას... როგორა ხარ, უკე-
თა გრძნობ თავს?

ბარონი. კვაშნია! ბაზრისკენ... დროა!

კვაშნია. ეხლავე წაველთ! (ანნას). გინდა ცხელ-ცხელ
კუპატებს დაგიტოვებ?

ანნა. არ მინდა... გმადლობ... რა საჭიროა ჩემთვის კამა?

კვაშნია. კამე-მეთქი! ცხელი საკმელი გარგებს... ლამ-
ბაქზე დაგიტოვებ და როდესაც მოგინდეს, კამე! (ბარონს).
აბა, ვაჟ-ბატონო, წავიდეთ! (კლუზის). ვუუ, აღ-ქაჯი! (გა-
ლის სამზარეულოში).

ანნა. (ახველებს). ღმერთო...

ბარონი. (ნასტიას ოდნავ კისერში წკიპურტს წაართყავს).
გადააგდე, შე სულელი!

ნასტია. (ბუზლუნით). მომწყდი თავიდან... შენ რას გიშა-
ვებ... (ბარონი სტვენით გაღის სამზარეულოში—კვაშნიასთან).

სატინი. (წამოიწევეს ტახტზე). ნეტა—ვინა მცემო გუშინ?

ბუზნოვი. განა შენთვის სულ ერთი არ არის?

სატინი. ეგ ეგრეა... მაგრამ რათა, მცემეს?

ბუზნოვი. ქალაღი ითამაშე?

სატინი. ვითამაშე...

ბუზნოვი. მაშ მაგიტომ დაუხელიხართ!

სატინი. არამზადები!

მსახიობი. (ფეხიდან თავს გადმოჰყოფს). შენ, მე ვიცი, ერთ-
ხელ მოგკლავენ!

სატინი. ბრიყვი ხარ!

მსახიობი. რათა?

სატინი. იმიტომ, რომ ორჯელ მოკვლა არ შეიძლება.

მსახიობი. (სიჩუმის შემდეგ). არ მესმის, რატომ არ შეიძლება?

კლემუზი. გირჩევნია ჩამობრძანდე და ოთახი დააღაგო...
ბევრს ნუ ინაზებო.

მსახიობი. ეგ შენი საქმე არ არის.

კლემუზი. აი ვასილისა მოვა და ის დაგანახევებს ვისი საქმეც არის.

მსახიობი. მომწყდით თავიდან, შენცა და შენი ვასილისაც... დღეს ბარონმა უნდა დააღაგოს ოთახი... იმისი ჯერია... ბარონ!

ბარონი. (გამოდის სამზარეულოდან). მე არა მცალიან... კვაშნიას უნდა წავყვე ბაზარში.

მსახიობი. ეგ ჩემი საქმე არ არის... ჯერ ოთახი დააღაგე და მერე თუ გინდა ჯანდაბაში წადი... მე სხვების მაგიერ არ ვიმუშაებ!

ბარონი. თავში ქვა გიხლია თუ არ იმუშაებ... ნასტია დაჰგვის... შენ ეი! „უბედურო სიყვარულო!“ გაიღვიძე! (წიგნს წაართმევს).

ნასტია. (წამოღგება). რა გინდა ჩემგან! მომეცი აქა... გადარეულო! (დაცინვით). ვითომ ესეც ბატონია!

ბარონი. (წიგნს აძლევს). ნასტია, მოდი ჩემს მაგიერ შენ დაგავე... დაჰვი?

ნასტია. (მიდის სამზარეულოსაკენ). დიახ, როგორ არა! (გაღის).

კვაშნია. (სამზარეულოს კარებიდან—ბარონს). შენ ეი! წავიდეთ! უშენოთაც დალაგდება ოთახი! (ბარონი გაღის. კვაშნია მსახიობს). რომ გეუბნებიან, უნდა დააღაგო... წელი მოგწყდება?!

მსახიობი. სულ... სულ მე... არ მესმის... მწ...

ბარონი. (სამზარეულოდან გამოაქვს წყლის სახიდ ზეზე დაკიდებული კალათები. კალათებში პირ-მოკრული ქოთნებია). დღეს როგორღაც მძიმეთ მეჩვენება.

ნასტია. რა საჭირო იყო შენი ბარონათ დაბადება?!

კვაშნია. (მსახიობს). უეჭველათ დაგავე, გესმის! (წინ ბარონს წაიმძღვარებს და დერეფნისაკენ გადიან).

მსახიობი. (ფეხიდან ჩამოდის). მტვერი მწყენს! (ამაყათ). ორ-

განიზმი მოწამლული მაქვს ოლკოლოლით! (ტახტზე ჩამოჯდება და ფიქრში წავა).

საბინი. ორგანიზმი... ორგანიზმი...

ანნა. ანდრეი მიტრიჩ!

კლემენტი. რა გინდა?

ანნა. კვანძი იქ კუბატები დამიტოვა... წადი, კამე!

კლემენტი. შენ არ გინდა?

ანნა. არა. რა საჭიროა ჩემთვის საქმელი?... შენ მუშაობ და საქმელი შენთვისაა საჭირო...

კლემენტი. გეშინიან? ყოჩაღათ იყავ!.. შეიძლება ჯერ კიდევ...

ანნა. წადი... კამე... ოჰ, რა ცუდათა ვარ... როგორცა სჩანს, მალე...

კლემენტი. (ჩამოეკლება) არა გიშავს რა... მორჩები. (გადის სამზარეულოში).

მსახიობი. (ერთბაშათ, ხმა-მალა). გუშინ სამკურნალოში ექიმმა მითხრა: თქვენი ორგანიზმი მთლად ოლკოლოლით არის მოწამლულიო!...

საბინი. (ღიმილით). ორგანიზმი...

მსახიობი. (დაჟინებით). ორგანიზმი კი არა, ორგანიზმი-

საბინი. სიკამბრ!

მსახიობი. (ხელს ჩაიქნევს). ეჰჰ, რეებს მიჰქარავ... მე მართალს გეუბნები... დიახ, თუ ჩემი ორგანიზმი მოწამლულია... იატაკის დაგვა არ შემოძლია... მტვერი მაწყენს!

საბინი. მაკრობიოტიკა! ხა!

ბუზნოვი. შენ რაღას მიედ-მოედები?!

საბინი. სიტყვებს... აი კიდევ — ტრანს-სცენდენტალიზმი!

ბუზნოვი. ეგ რაღაა?

საბინი. აღარ მახსოვს. . დამავიწყდა!

ბუზნოვი. მაშ რაღათ ამბობ?

საბინი. ისე... მომბეზრდა, ჩემო ძმაო, ჩვეულებრივი, ადამიანური სიტყვები... ყველა ჩვენი სიტყვები, შემძაგდა. თითო მათგანი, იგონებ ათასჯერა მაქვს გაგონილი.

მსახიობი. დრამა „ჰამლეტ“-ში ნათქვამია: სიტყვებს, სიტყვებს, სიტყვებს! კარგი რამ არის! მე ამ დრამაში მესაფლავებს ვთამაშობდი.

კლუზი. (სამზარეულოდან გამოდის). ცოცხით როდისღა ითამაშებ?

მსახიობი. ეგ შენი საქმე არ არის! (გულზე ხელს დაირტყავს). „ოჰ, ოფელია! მომიხსენიე მეც შენს ლოცვებში!“ (სტენის გარედან მოისმის ყრუ ხმაურობა, ყვირილი და პოლიციელის სტენა. კლუზი მიუჯდება სამუშაოს და რკინასა ჰქლიბავს).

საბინი. მიყვარს იშვიათი, ახალი სიტყვები... პატარაობისას, როდესაც ტელეგრაფში ვმსახურობდი... ძლიერ ბევრი წიგნები გადავიკითხე...

ბუზნოვი. განა შენ ტელეგრაფისტათაც იყავი?

საბინი. ვიყავი... ქვეყანაზე ბევრი მშვენიერი წიგნი მოიპოვება, საღაც აღამიანი სასურველ სიტყვებს ამოიკითხავს... მე ერთ დროს განათლებული კაცი ვიყავი... შენ ეს იცი?

ბუზნოვი. ჰო, ვიცი... მერე რა მოხდა?! ყური დამიგდე... მე ქურქი ვიყავი—მებეწვე... საკუთარი ქარხანის პატრონი... საღებავისაგან ისე ყვითლათა მქონდა ხელები შეღებილი—ბეწვსა ვღებავდი ხოლმე—ისე ყვითლათ, რომ... იდაყვამდის... ასე მეგონა, სიკვდილამდის ვერ გადავირეცხავ და სამარეში ასე, ყვითელი ხელებით ჩამასვენებენ მეთქი... მაგრამ აი ის ხელები... აბა შეხედე .. ქუქყიანია და სხვა არაფერი... დიახ!

საბინი მერე?

ბუზნოვი. მერე—არაფერი!

საბინი. ეგ რაზე სთქვი?

ბუზნოვი. ისე... გასაგებათ... ასე გამოდის, რომ გარედან რაც უნდა აქრელდე—სულ ტყუილია... გახუნდები!

საბინი. ოჰჰ, ძელები მტკივა!

მსახიობი. (მუხლებზე ხელ-შემოხვეული ხის). დიახ, განათლება სულ ტყუილია... საქმე—ნიქია! ერთ მსახიობს ვიცნობდი, რომელიც როლს ჩათვლითა კითხულობდა, მაგრამ

პიესის გმირებს ისე თამაშობდა, რომ ხალხის აღტაცებას საზღვარი არა ჰქონდა! საქმე—ნიკია!

სატიანი. ბუბნოვ, ერთი შაური მამე!

ბუზნოვი. ორი კაპეიკის მეტი არა მაქვს.

მსახიობი. გეუბნებით, საქმე ნიკია, ნიკი! აი რა არის საქირო ყველა გმირისათვის... ნიკი—შენივე თავის რწმენაა!..

სატიანი. ოღონდ ერთი შაური მომეცი და დავიჯერებ, რომ შენა ხარ: ნიკიერაც, გმირიც, ვეშაპიც და კერძო ბოქაულიც... კლეშჩ, შაური მამე.

კლემუჩი. მომშორდი... შენისთანა ოხრები ბევრნი ყრიან აქა...

სატიანი. რაღას ილანძღები... განა არ ვიცი, რომ ერთი კაპეიკიც არა მაქვს!

ანნა. ანდრეი მიტრიჩ... სული მეხუთება.

კლემუჩი. მერე, მე რა გიყო?

ბუზნოვი. დერეფნის კარი გააღე.

კლემუჩი. ძალიან კარგი... შენ ტახტზე ხარ გამოქიმიული, მე იატაკზე ვზივარ... შევცვალოთ ადგილები და მერე გავაღებ დერეფნის კარებს... თავათ ისეც გაციებულნი ვარ.

ბუზნოვი. (შევიდა). ჩემთვის საჭირო არ არის კარების გაღება... შენი ცოლი თხოულობს.

კლემუჩი. (შეკმუხვნილ). მეც ბევრ რამეს ვთხოულობ, მაგრამ არ მაძლევენ.

სატიანი. ოჰ, თავი მიბუთის... ვერ გამოვიდა, ხალხი რათა სცემს ერთმანეთს თავში...

ბუზნოვი. თავში? მერე ფეხებში კი დააკლებენ ხოლმე? (აღგება). წავიდე, ძაფი ვიყიდო... დღეს როგორღაც არა სჩანან ჩენი სახლის პატრონები... თითქოს გაგუდულანო... (გადის).

(ანნა ახველებს, სატინი თავქვეშ ხელზე ამოდებული უძრავათა წვეს).

მსახიობი. (ნაღვლიანად ათვლიერებს მის გარემოს... ანნასთან მივა). რა, ცუდათა ხარ?

ანნა. სული მეხუთება.

მსახიობი. თუ გინდა დერეფანში გაგიყვან? წამოდეკი!

(შველის ადგომას. მხრებზე რაღაც დაგლუჯილ ტანთ-საცმელს წამოასხამს და დერაფენისაკენ მიჰყავს). უოჩაღათ იყავ... ნუ გეშინიან... აი, მე თითონაც ავადმყოფი ვარ... ოლკოლოლით მოწამლული ავადმყოფი.....

ქოსტილევნი. (კარებიდან). საით, სასეირნოთ? ოპო, ძლიერ უხდებით ერთმანეთს.

მსახიობი. გზა უყავი... ხომ ხედავ, ავადმყოფები მოდიან...

ქოსტილევნი. ინებეთ... მობრძანდით... (ცხვირით რაღაცას დუღუნებს—მღერის. ეჭვით ათვალეიერებს სადგომს და თავ-მარცხნივ გადახრილს ჰეპელის ოთახისაკენ დაუცქევტია ყურები. კლემში გაცხარებული აჩხარუნებს გასაღებებს, ჰქლიბავს და ქვეშ ქვეშ შესტკერის კოსტილევს). აფხაკუნებ?

კლემში. რაო?

ქოსტილევნი. აფხაკუნებ-მეთქი? (პაუზა). ჰმ... აა... ის... რა უნდა მეკითხნა... (ხწრაფათ და ხმა მალდა). ჩემი ცოლი აქ არა ყოფილა?

კლემში. არ მინახავს.

ქოსტილევნი. (ფრთხილათ მიუახლოვდება ჰეპელის ოთახის კარებს). თვეში ორ მანეთად რამოდენი ადგილი გიქირავს... კრაოტი... ეს ადგილი... აი, სადაცა ზიხარ... დიახ... თითქმის ხუთი მანეთის ადგილს აბანდებ... ღმერთმანი... უნდა ათი შაურიც წამოგადო კისერზე.

კლემში. ბარემ საბელი წამომდრე და დამახრჩე! დღეს თუ ხეალ ჩაძაღღდები და მაინც სულ ათ შაურიანები გელანდება?

ქოსტილევნი. რათ დაგახრჩო? მაგითი ვის რას შევმატებ? ღმერთი გფარვიდეს! იცოცხლე, იცხოვრე და... აჲ შაურს კი წამოგადებ კისერზე... ლამპარისთვის ზეთს ვიყიდი... ხატს ავუნთებ და ამით შენს ცოდვებსაც შევასუმბლქებ და ჩემსასაც... შენს ცოდვებზე ხომ შენ არასოდეს არა ფიქრობ. ეჰ, ანდრიუშა! ბოროტი კაცი ხარ! აი, შენის ბოროტებით ცოლიც დააქლექე! არავის უყვარხარ! პატევს არავინ არა გცემს... დიახ... ხელობაც სუდი გაქვს... ყველას თავს აბეზრებ... ზიხარ და მთელე დღე: ფხიკ-ფხაკ! ფხიკ ფხაკ!

კლემენტი. (ღრიალებს). რისთვის მოხველ... რომ მომწამ-
ლო და მოქშხამო განა? (სატიანი მაგრათა ხვრინავს).

კოსტილავი. (შემკრთალი). ოხ, ღმერთო ჩემო!

მსახიობი (შემოდის). ავადმყოფი დერეფანში გავიყვანე
და თბილათ დავსვი.

კოსტილავი. აი ეგ კეთილი საქმეა, ძამიავ... სამაგიე-
როს ღმერთი გადაგიხდის.

მსახიობი. როდის? სადა?

კოსტილავი. საიქიოს, ჩემო ძამიავ, საიქიოს... ყოვე-
ლივე ჩვენი მოქმედება იქ იწერება...

მსახიობი. საიქიოს თავი დაანებე და მოდი აქვე და-
მაჯილდოვე ..

კოსტილავი. მე როგორ დაგაჯილდოვო?

მსახიობი. ისე... ნახევარი ვალი ჩამომათაღე...

კოსტილავი. ხე, ხე, ხე! რა ხუმარა ხარ! ადამიანის
კეთილი გული განა ფულთან შესადარებელია? კეთილი საქ-
მე აღმატება ყოველსავე დიდებას... მაშასადამე შენი ვალი,
ვალათ დარჩება... და მომცემ კიდევაც... ჩემებრ მოხუცს,
უსასყიდლოთ უნდა აღმოუჩინო სიკეთე...

მსახიობი. რა გაქნილი ხარ, ბებერო!! (კლემენტი დერეფან-
ში გადის).

კოსტილავი. (სატიან). ოჰო, გაიქცა ფხაკუნა?! მე მაგას
არ ვუყვარვარ..

სატიანი. შენ ეშმაკის მეტს არავის არ უყვარხარ!..

კოსტილავი. (ჩაიციწნებს). რა საძაგელი ენა გაქვს... მე
კი თქვენ ყველანი მიყვარხართ... მე მესმის, რომ თქვენა
ხართ ბედისაგან დევნილნი, ღვთის ამართ... დატოვებულნი
ჩემნი ძმანი. (უცბათ). ვასკა შინ არის?

სატიანი. მიდი, ნახე!

კოსტილავი. (პეპელის ოთახის კარს არახუნებს). ვასია! (მსახი-
ობი სამზარეულოში შესვალ კარიდან გამოჩნდება. რალაცას ღეჭავს)).

კეკელი. ვინ არის?

კოსტილავი. მე ვარ, ვასია, მე!

კეკელი. რა გინდა?

კოსტილავი (უკან დაიწევს). გააღე.

საბინი. (თავითვის). კარებს გაუღებს და ცოლი იქ დახვდება. (მსახიობი წაიფრუტუნებს).

კოსტილავი. (აღშფოთებული, დაბალის ხმით) რაო?

საბინი. მე მეუბნები რასმე?

კოსტილავი. წელან რა სთქვი?

საბინი. არაფერი... ისე... ჩემთვის...

კოსტილავი. შენ ეი! ზომიერათ იხუმრე თორემ... (ძლიერათ არახუნებს კარს). ვასილი!

კეკელი. (კარს აღებს). რა არის, რა თავს გვაბეზრებ?

კოსტილავი. (ოთახში შეიხედავს). მე... ვასია... იცი...

კეკელი. ფული მოიტანე?

კოსტილავი. ის... რა ჰქვიან... შენთან პატარა საქმე მაქვს...

კეკელი. ფული მოიტანე მეთქი?

კოსტილავი. რა ფული... მოიცა...

კეკელი. საათის ფული... შეიდი მანეთი... აბა!

კოსტილავი. რომელი საათი?... შენ ხომ...

კეკელი. შენ ეი! მიფრთხილდი! გუშინ, მოწმების თანადასწრებით, საათი მოგყიდე თუმნათ... სამი მანეთის მეტი არ მოგიცია... შეიდიც მანეთიც მერგება... მოიტა! რა აქეთ-იქით აცეცებ თვალებსა? დაეთრევა, ხალხს აწუხებს და თავის საქმისა კი ვერა გაუგიარა!

კოსტილავი. სსს... მოიცა, ვასია... ნუ ცხარობ... ის საათი...

საბინი. მოპარულია...

კოსტილავი. (სასტიკათ). მე ნაქურდალს არაფერს არ ვიღებ... შენ როგორ შეგიძლიან...

კეკელი. (მხარზე ხელს მოჰკიდებს). რატომ არ მომასვენებ! რა გინდა ჩემგან?!

კოსტილავი. ააა... არაფერი... თუ კი შენ ეგრე... მე წავალ...

კეკელი. წადი, ფული მოიტანე!

კოსტილავი. ოჰ, ღმერთო, რა ამაყი ხალხია!.. (გაღის).

მსახიობი. ნამღვილი კომედია იყო!

საბინი. აი ეგრე... მომწონს!

კეკელი. რას დაეთრევა აქა?

საბინი. არ იცი? ცოლს ეძებს... შენ ერთი მაგას რი-
გიანათ გამოუძებნე გვერდებში...

კეკელი. მაგისტანა ბილწისათვის სწორეთ სიცოცხლეს
მოვიწამლავ!

საბინი. შენც სხვა გზით მოუარე. მერე ვასილისაზე
გადიწერე ჯვარი და გახდები ჩვენი სახლის პატრონი.

კეკელი. მადლობას მოგახსენებთ! მე ისეთი კეთილი
გული მაქვს, რომ მაშინ, დარწმუნებული ვარ, ჩემი სახლ-
კარიანათ არაყზე დამაგირავენთ. (ტახტზე ჩამოჯდება) ძილი
დამიფრთხო მაგ გადამღრძვალმა ქოფაკმა. მერე სიზმარში
ვიყავი: ვითომ თევზებს ვიქერდი, ვითომ უშველებელი თევ-
ზი მოხვდა ჩანგალს... იმ გვარი თევზი სიზმარში თუ მოე-
ჩვენება აღამიანს! ვეწევი ჩემსკენ ანკესით და მეშინიან ძუა
არ გაწყდეს, დავემზადე და ვფიქრობ—აი ეხლა კი...

საბინი. ეგ თევზი კი არა, ვასილისა იქნებოდა...

მსახიობი. ვასილისა დიდი ხანია რაც დაიჭირა...

კეკელი. (გულ-მოღული). მომშორდით! ჯანდაბამდის გზა
გქონიათ თქვენცა და იმასაც!

კლეფი. (დერეფნიდან შემოდის). რა საშინელი სიცივეა!

მსახიობი. რატომ ანნას არ შემოაყვან?... ხომ გაიყინა...

კლეფი. ნატაშამ წაიყვანა თავისთან—სამზარეულოში.

მსახიობი. ის ბებერი არ დააყენებს იქა...

კლეფი. (მიუჯდება სამუშაოს). მაშინ ნატაშა მოიყვანს.

საბინი. ვასილი, ერთი შაური მამე!

მსახიობი. (სატინს). იიიი!.. შაური! ვასია, ორი შაური
მოგვცე?

კეკელი. ჩქარა მივცე, ვიდრე მანეთი არ უთხოვნიათ...
აჰაათ!

საბინი. გიბლარტარ! ქურდებზე კარგი ხალხი, ქვე-
ყანაზე არავინ არ არის!

კლეფი. (შეკმუხვნილი). ისინი აღვილათ შოულობენ
ფულსა... უშრომლათ.

სატინი. განა ვისაც ფული აქვს, შრომითა აქვს შეძენილი? ფულს ბევრა შოულობს ადვილათ და ცოტაა ისეთი, რომ არ აღმერთებდეს! იმუშაეო! ისე მოაწყე საქმე, რომ მუშაობა სიამოვნება იყოს... და მაშინ შეიძლება ვიმუშაო... დიახ, შეიძლება! თავისუფალი შრომა-სიცოცხლეა და მონური კი — სიკვდილი! (მსახიობს). აბა, სარდნაპალ! მივდივართ?!

მსახიობი. მივდივართ, ნაბუქოდონოსორ, მივდივართ! ისე დავითრო, როგორც ორმოცი ათასი ლოთი! (გაღის).

კეკელი. (ამთქნარებს). ცოლი როგორა გყავს?

ქლეში. ეჰ, ეტყობა, ჩქარა... (პაუზა).

კეკელი. ამათ აფხაკუნებ მაგ ქლიბსა!

ქლეში. მაშ რა გაეაკეთო?

კეკელი. არაფერი.

ქლეში. მაშ როგორ ვიცხოვრო?

კეკელი. როგორა ცხოვრობს ხალხი?

ქლეში. ვინ ხალხი? ესენი? განა ეგენი ადამიანები არიან?! მე მრცხვენია მათი შეხედვის... მუშა კაცი ვარ... ბავშვობიდანვე შრომას შეჩვეული... შენა გგონია, ამ უბედურებას თავს ვერ დავახწევ? წაეღ... ტყავს გავიძრობ და აქაურობას კი მოვშორდები... აი, დაიცა... ამოკვდება ჩემი ცოლი... ექვსი თვეა აქა ვცხოვრობ და ეს ექვსი თვე, ექვს წლათ მეჩვენება.

კეკელი. სცდები, აქ შენზე ნაკლები არავინ არ არის!

ქლეში. ცხოვრობენ უსინილისოთ, უპატიოსნოთ.

კეკელი. (გულ-სივით). მერე რა საჭიროა სინილისი და პატიოსნება?— განა ან ერთსა და ან მეორეს ფეხ-საცმელათ გამოიყენებ? სინილისი და პატიოსნება იმათთვის არის საჭირო, რომელთაც უფლება და ძალა აქვთ...

ბუბნოვი. (შეჰოღის). ვუუ-ვუ... გავიყინე!

კეკელი. ბუბნოვ, სინილისი გაქვს?

ბუბნოვი. რაო, სინილისი?

კეკელი. ჰო.

ბუზნოვი. რათ მინდა სინიდისი... მე ხომ მდიდარი არა ვარ.

პეპელი. მეც იმას ვამბობ, რომ სინიდისი და პატიოსნება, მდიდრებისთვის არის-მეტეჟი საჭირო... კლემენტი კი ჩვენა გვლანძღავს: სინიდისი არა გაქეთო!

ბუზნოვი. რა, უნდა ესესხნა?

პეპელი. ამას თავისივე ბევრი აქვს ..

ბუზნოვი. მაშ ალბათ ჰყიდი? არა, ჩემო. ძმაო, აქ მაგის მუშტარს ვერ იშოვი... აი, დამტყვევლი კარდონის ნაქრები, რომ გქონოდა, იმას კი ვიყიდდი... მხოლოდ ნისიათ!

პეპელი. (დარიგებით). სულელი ხარ, ჩემო ანდრიუშა... შენ სატინს და ბარონს მოელაპარაკე სინიდისის შესახებ... ნახე რას გეტყვიან!

კლემენტი. მე იმათთან სალაპარაკო არა მაქვს რა.

პეპელი. მართალია ისინი ლოთები არიან... მაგრამ შენზე მეტი კევა აქვთ.

ბუზნოვი. ვინც ლოთობს და კევას პატრონობს, ის ორ საქმესა ბატონობს.

პეპელი. სატინი ამბობს: ყოველი კაცი სინიდისიერ მეზობელს ეძებს, მაგრამ ამაოთ, სინიდისი ყველას მეტ ბარგათ მიაჩნიაო! მართლაც ასეა! (შემოდიან ნარაშა და ლუკა. ლუკას ხელში ჯოხი უჭირავს, მხრებზე გუდა წამოუდვია და ქამარზე ჩაინიკი და პატარა ქვაბი ჰყიდა).

ლუკა. ჩემი სალამი პატიოსან ხალხს!

პეპელი. (უოვაშების გრებით). ოჰო, ნატაშა!

ბუზნოვი. (ლუკას). პატიოსნება შარშანწინ გაზაფხულზე შემომაცვდა.

ნატაშა. აი, ახალი მღვმური მოგიყვანეთ!

ლუკა. ჩემთვის სულ ერთია... მე გაიძვერა, ავაზაკი ხალხიც მიყვარს... ჩემი აზრით,—ყველა რწყილი ერთნაირია... ყიელა შავია და დახტის... დიახ, ასეა... აბა, ჩემო კარგო, სად უნდა მოეთავსდე...

ნატაშა. (მოუთითებს სამხარეულოში გასავალ კარებზე). ავერ იქა. ბიძია!

ლუკა. იქა?—იქ იყოს! გმადლობ... მოხუცის სამშობლო იქ არის, სადაცა სთბილა. (გაღის).

კეკელი. ნატაშა, სად გიპოვნია ასეთი შესანიშნავი მოხუცი.

ნატაშა. თქვენ კი გჯობიათ და... ანდრეი! შენი ცოლი ჩვენთანაა—სამზარეულოში... მერე მოდი და წამოიყვანე.

კლემუჩი. კარგი, მოვალ...

ნატაშა. ეხლა მაინც მოექცეცი ალერსიანათ... ხომ იცი, რომ დღეს თუ ხვალ...

კლემუჩი. ვცი...

ნატაშა. „ვიცი!“ საქმე მარტო ცოდნა როდია... უნდა გესმოდეს კიდევ... სიკვდილზე საშინელი ხომ არა არის რა...

კეკელი. აი, ჯერ ერთი მე არ მეშინიან სიკვდილისა!

ნატაშა. ჰო, ვიცით რა გულადიცა ბრძანდებით!

ბუზნოვი. (სტეფით). ძაფი კი დამპალი ყოფილააა...

კეკელი. დიახ, არ მეშინიან... აი თუნდა იღე დანა და გულში ჩამეცი... მოვეკვდები—თვალს არ დაგვახამხამებ... მოვეკვდები სიხარულით, თუ კი შენებრ უმანკოს ხელი მომიღებს ბოლოს!

ნატაშა. ეგ საკენკი თქვენ კრუხებს დაუყარე... (მიღის).

ბუზნოვი. (გაქიანურებით). ძაფი კი დამპალი ყოფილააა...

ნატაშა. (დერჯუნის კარებიდან). ანდრეი! არ დაგავიწყდეს, მერე მოდი და შენი ცოლი წამოიყვანე...

კლემუჩი. კარგი..

კეკელი. მშვენიერი გოგონაა!

ბუზნოვი. დიახ, არა უჭირს რა!

კეკელი. რატო ისე განზე იწევს? სულ ერთია, აქ დალუპვა არ ასცდება.

ბუზნოვი. შენ თუ დალუპავ.

კეკელი. არასოდეს! პირიქით, ეგ მე მებრალება!

ბუზნოვი. როგორც მგელს ცხვარი!

კეკელი. სტყუი... მე ეგ მებრალება... ვიცე, რომ აქ ცხოვრება მაგისტვის აუტანელია... იტანჯება!

კლემუჩი. მოიცა, ერთხელ ვასილისა მოგასწრობს შავასთან ლაპარაკის დროს და...

ბუბნოვი. ოო, ვასილისა? ის მუქთათ არავის არას დაუთმობს... სხვა აღ-ქაჯია!

კეკელი. მომწყდით თავიდან! გამოიჩინეს წინასწარმეტყველება.

კლემუჩი. აჰა, ენახოთ...

ლუკა. (სამზარეულოში მღერის). შუა ღამეა, გზა-კვალი არ სჩანს.

კლემუჩი. ოჰო, შენი ღმუილი-ღა გვაკლდა!

კეკელი. ცხოვრობ უღარდელათ... და უცებ, თითქოს ცას ღრუბელი გაღაფარაო,—მოიწყენ, მოიღუშები... ნეტა გამაგებინა, რათა ვარ ასე მოწყენილი?

ბუბნოვი. მოწყენილიო?! ჰმმ...

კეკელი. ეჰ-ჰე-ჰე!

ლუკა. ეე... გზა-კვალი არ სჩანს...

კეკელი. შენ ეი, მოხუცო!

ლუკა. (კარებიდან). მე მეძახი?

კეკელი. დიახ, შენა! ნუ მღერი.

ლუკა. (შემოდის). არ გიყვარს სიმღერა?

კეკელი. მიყვარს—როდესაც კარგათა მღერიან.

ლუკა. მაშ, როგორცა სჩანს, მე ცუდათა ვმღერი?

კეკელი. ალბათ.

ლუკა. ხედავთ! მე კი მეგონა კარგათა ვმღერი-მეთქი. აი, ყოველთვის ასე:—კაცს თავის გაკეთებული საქმე დიდი რამე ჰგონია, აჩვენებს ხალხს და არ მოსწონთ!

კეკელი. (სიცალით). მართალია!

ბუბნოვი. იძახი: მოწყენილი ვარო და იცინი?

კეკელი. მერე რა შენი საქმეა, შე ყვანჩალოვ, შენა!

ლუკა. ეგ რომელია მოწყენილი?

კეკელი. მე. (შემოდის ბარონი).

ლუკა. ხედავთ! იქაც, სამზარეულოში, ვილაც ახალგაზდა ქალი ზის, წიგნსა კითხულობს და თანაც ტირის... ვეკითხები: რა გატირებს? მეცოდებაო! ვინა-მეთქი? აი ამ წიგნში ერთი ვინმეა და ისაო... როგორც ეტყობა, ისიც მოწყენილია...

ბარონი. ის სულელია!

კეკელი. ბარონ, ჩაი დალიე?

ბარონი. დავლიე .. მერე!

კეკელი. გინდა ხელათ ნახვეარ ბოთლი?

ბარონი. რატომაც არ მინდა! მერე!

კეკელი. დადექი ხელ-ფეხზე და ძალლივით დაიყეფე!

ბარონი. აი, შე რევენო, შენა! დაგილევია თუ ვა-
ქარი ხარ, რომ ეგრე იქცევი!

კეკელი. აბა, დაიყეფე, რომ ერთი გულიანათ გავიცინო... გახსოვს—ერთ დროს, რომ ჩემისთანებს კაცათ არა მთელიდი!?

ბარონი. ჰო, მერე!

კეკელი. მერე ისა, რომ ეხლა მე შენ ძალლივით და-
გაყეფებ... ხომ დაიყეფები?

ბარონი. კეთილი, დაიყეფები... ვსთქვით, მე თითონა
ეგრძობ, რომ შენზე უარესი ვარ, ამითი შენ რა გემატება,
შე უტვინო!? შენ მაშინ უნდა დაგეყეფებინე, როდესაც შენ-
ზე დიდი ვიყავი.

ბუზნოვი. მართალია!

ლუპა. მეც ვიტყვი—მართალია!

ბუზნოვი. რაც იყო, წავიდა, განქრა... აქ ბატონი არა-
ვინ არ არის...

ლუპა. მაშ ყველა თანასწორნი ვყოფილვარ... შენ
წინეთ ბარონი იყავი?

ბარონი. რას ამბობ, შე კინკავ, შენა!

ლუპა. გრაფიც მანახავს, თავადიც, და ბარონს კი პირ-
ველათა ვხედავ და ისიც გარყვნილს და გასალახანებულს!

კეკელი. (იციინს). ეგ როგორ შემარცხვინე, ბარონ!

ბარონი. ვასილი, დროა ქკუა მოიკრიფო!

ლუპა. რომ გიყურებთ, ჩემო კეთილნო!.. რა არის
თქვენი ცხოვრება...

ბუზნოვი. დიახ, ჩვენი ცხოვრება, არ არს სიამოვნება!

ბარონი. უკეთესი ცხოვრებაც გვინახავს... დიახ იყო

დრო, გავიღვიძებდი თუ არა, ლოგინშივე მომართმევდნენ ყავას—ნაღებით!

ლუპა. ეგ არაფერია... რაც უნდა ითვალთმაქცო და იფარისეველო, კაცათა ხარ დაბადებული და კაცათვე მოკვდები... მე ვხედავ, რომ ხალხი თან და თან ვითარდება... რალაცას საქმობს. სცდილობს ცხოვრება გააუმჯობესოს... და არ კი აუმჯობესებს! ჯიუტები არიან ადამიანები!

ბარონი. მოხუცო, შენ ვინ ხარ ან საიდან მოხველი?

ლუპა. მევე?

ბარონი. მოგზაური ხარ?

ლუპა. ყველანი მოგზაურნი ვართ ამ ქვეყნათ... როგორც ამბობენ—თურმე დედა-მიწაც-კი ცაში მოგზაურობს.

ბარონი. (მკაცრათ). ეგ ეგრე, მაგრამ ბაშფორთი გაქვს?

ლუპა. (აუჩქარებლათ). ჯაშუში ხარ?!

კეკელი. (სიხარულით). ყოჩაღ, მოხუცო, ყოჩაღ! გამარჯვება შენია! რაო, ბარონ, მოგხედა თუ არა?

ბუზნოვი. დიახ, მიილო ბატონმა!

ბარონი. (გაწბილებული). რა იყო, რა მოხდა ისეთი? მე მხოლოდ ვიხუმრე... მე თითონაც არა მაქვს არაფერთარი ქალაქი...

ბუზნოვი. სტყუი!

ბარონი. არა, ქალაქი კი მაქვს, მაგრამ არაფერში არ არის გამოსადეგი.

ლუპა. შერე რომელი ქალაქია გამოსადეგი? განა ყველა მეტი არ არის?..

კეკელი. ბარონ, წავეიდეთ ტრაბტინში!

ბარონი. მზათა ვარ! მშვიდობით, მოხუცო!... რა გაქნისი ხარ!

ლუპა. ყველაფერი მოხდება ხოლმე, ჩემო კარგო!

კეკელი. (დერფნის კარებიდან). ჰა, მოდიხარ თუ არა! (გადის, ბარონი საჩქაროთ დაედევნება).

ლუპა. ეგ კაცი მართლა იყო როდისმე ბარონი?

ბუზნოვი. ეშმაკმა იცის მაგისი თავი... ბატონი, რომ ყოფილა, ეს კი ეტყობა... აი აქაც, ზოგჯერ, არც აციებს,

არც აცხელებს და დაიწყებს ბატონობას... ეტყობა, არ გადაჩეულა...

ლუპა. ბატონობა სახადივით არის... აი, როგორც ყვავილმა იცის... კაცი მორჩება, მაგრამ იმის ნიშანი კი ისევ ატყვია ხოლმე...

ბუზნოვი. არა, მაინცა და მაინც, ეგ ცუდი კაცი არ არის, რომ ხან და ხან ვირული წიხლი არ იცოდეს... აი, როგორც შენ ბაშფორთზე მოუვიდა...

ალიოშა. (შემოდის გარმონით ხელში—მთვრალი. უსტვენს). ეი, ხალხნო!

ბუზნოვი. რა გაღრიალებს?!

ალიოშა. უკაცრავათ... გვაპატიეთ... მე ზრდილობიანი კაცი ვარ...

ბუზნოვი. კიდევ გადაჰკარ?

ალიოშა. რამდენიც გინდა! ეს არის ეხლა, პრისტავის თანაშემწემ, მედიაკინმა გამომავლო პოლიციიდან და მეუბნება: შენი სახე აღარ დავინახო ქუჩაზეო... ვერ მოგართვი! მე ჩემ ნება კაცი ვარ! ჩემი ოსტატი-კი ზიზლით მიყურებს და დამკინის... მერე რა არის ჩემი ოსტატი? ლოთი, შფოთი... სხვა რა არის?.. მე კი, აი ასეთი კაცი ვარ... არაფერი არა მსურს... არაფერი არ მინდა... მორჩა და გათავდა... მოიტა ფული, წამიყვა... არაფერი არ მინდა... (სამზარეულოდან) ნასტია შემოდის). გინდა მილიონი მომეცი, არ მინდა!.. და ჩემისთანა პატიოსან კაცს, რომ ის ჩემი ლოთი ამხანაგი ბრძანებლობდეს, არ მინდა... არა მსურს!.. (ნასტია კარებში დგას, ალიოშას უყურებს და თავს აქნევს).

ლუპა. (გულ კეთილათ). ეჰ, ქაბუკო, წასულია შენი საქმე...

ბუზნოვი. ადამიანური სიბრყევია!

ალიოშა. (იატაკზე გაწეება). მოდი, მქამე! არაფერი არ მინდა... მე თავზე ხელ-აღლებული კაცი ვარ... ამიხსენით, რითი მგოზნიან მე სხევები? რითი ვარ მე სხევებზე ნაკლები? მედიაკინი მეუბნება: ქუჩაში აღარ დავინახო თორემ თავ-პირს

დაგამტვრევო... თუ ასეა, წავალ და ზედ ქუჩაზე გავწვები...
გამსრიხეთ! არაფერი არ მინდა... არა მსურს...

ნასტია. უბედური! რა ახლ-გაზდაა და ეხლავე თავს
იღუპავს!

ალიოშა. (ნასტიას დაინახავს და წამოიჩოქებს). ახ, მამზელ!
პარლემ ფრანსე! პრეის-კურანტ... ცოტა გადაეკარი!

ნასტია. (ჩურჩულთ). ვასილისა!

ვასილისა. (საჩქაროთ გააღებს კარს და ალიოშას). შენ კი-
დევე აქა ხარ?!

ალიოშა. ოჰ, ვახლავართ! მობრძანდით!

ვასილისა. შე ძაღლის ლეკვო, მე შენ არ გითხარ შე-
ნი ხსენება აღარ იყოს მეთქი აქა! შენ კიდევე მოსულხარ?

ალიოშა. ვასილისა კარპოვნა! გინდა სამგლოვიარო
მარში დაგიკრა?

ვასილისა. (ხელსა ჰკრავს). დაილუპე აქედან!

ალიოშა. (კარებისაკენ მიიწევს). მოიცა... ეგრე არ იქ-
ნება... სამგლოვიარო მარში... ეხლა ხან შევისწავლე...
ახალთ-ახალი მუსიკაა! მოიცა... ეგრე არ იქნება!

ვასილისა. არ იქნებას გაჩვენებ მე შენა! ეხლავე მთელ
ქუჩას თავზე დაგახვევ, შე მექორე არამზადავ, შენა! აბა ერ-
თი კიდევე გითქვამს რამე ჩემზე!

ალიოშა. (გარბის). კარგი, წავალ!

ვასილისა. [ბუბნოვს). მაგისი ფეხი აღარა ვნახო აქა,
გესმის!

ბუბნოვი. მე თქვენი სტოროცი არ გახლავართ!

ვასილისა. ვინცა ხარ, ეგ ჩემი საქმე არ არის... ნუ
გავიწყდება, რომ სამადლოთა სცხოვრობ აქა... რამდენო გმა-
რთებს ჩემი?

ბუბნოვი. (მშვიდათ). ჯერ არ მიანგარიშნია.

ვასილისა. მე შენ გაანგარიშებ!

ალიოშა. (კარს შემოაღებს და ყვირის). ვასილისა კარპო-
ვნა! მე შენი არ მეშინიან... არ მეშინიან... არა და არა!
(იმალება).

ლუკა. (იციინს).

ვასილისა. შენ ვილა ხარ?

ლუკა. მგზავრი... მოგზაური...

ვასილისა. აქ საცხოვრებლათ მოსულხარ თუ მარტო ერთი ღამის გასათევად?

ლუკა. ვნახოთ და..

ვასილისა. ბაშფორთი?

ლუკა. კეთილი...

ვასილისა. მოიტა!

ლუკა. მოგიტან... სახლში მოგიტან!

ვასილისა. მოგზაური! იტყოდი, რომ მაწანწალა ხარ, ეს უფრო მართალი არ იქნებოდა?

ლუკა. (ოხვრით). ცუდი ადამიანი ყოფილხარ, ცუდი! (ვასილისა პეკელის ოთახის კართან მიდის. ალიოშკა სამხარეულოდან გამოიჭყიტება და ჩურჩულით: წავიდა, ჰა?).

ვასილისა. (მოუბრუნდება). შენ კიდევ აქა ხარ? (ალიოშკა მიიმალება და უსტვენს. ნასტია და ლუკა იცინიან).

ბუზნოვი. (ვასილისას). შინ არ არის...

ვასილისა. ვინა?

ბუზნოვი. ვასკა...

ვასილისა. მე გკითხე რამე!

ბუზნოვი. არა, მაგრამ ისე ათვალ-იერებ აქაურობას, რომ...

ვასილისა. მე რომ ვათვალ-იერებ, ვშინჯავ, ყველაფერი რიგზეა თუ არა! ეს რა არის, რატომ აქამდის არ დაგიგვიათ? რამდენჯერ მიბრძანებია მე თქვენთვის, აქაურობა სუფთათ შეინახეთ-მეთქი!

ბუზნოვი. ღღეს მსახიობმა უნდა დაგავოს... იმის ჯერია...

ვასილისა. ეგ ჩემი საქმე არ არის... იცოდეთ, თუ სანიტარები მოვიდნენ და დამაჯარიმეს... ყველას გაგყრით...

ბუზნოვი. (მშვიდათ). მერე, რილათი იცხოვრებ?

ვასილისა. ერთი ბეწვი არსად დავინახო, გესმით?.. (მიდის სამხარეულოსაკენ ნასტიას). შენ რაღას აყულებულხარ აქა და მოგიბრეცია ეგ ცხვირ-პირი? იატაკი დაგავე! ნატალია არ დავინახეს... აქ არა ყოფილა?

ნასტია. არ ვიცი... არ მინახავს...

ვასილისა. ბუბნოვ! ჩემი და იყო -ქა?

ბუბნოვი. (ლუჯაზე უჩვენებს). ეს მოყვანა.

ვასილისა. ის შინ იყო?

ბუბნოვი. ვასკა? შინ იყო... ნატალია კლეშჩის ელაპარაკებოდა და...

ვასილისა. მე შენ როდო გკითხავ, ვის ელაპარაკებოდა-მეთქი ყველგან ნაგავი... ქუქუი... უსუფთაობა... უჰ, თქვე ლორებო! ყველაფერი სუფთათ იყოს, გესმით?! (საჩქაროთ გადის).

ბუბნოვი. რომელი მხეცი იქნება მაგ დედა-კაცზე უარესი?!

ლუჯა. დიახ, მეტათ ნაზი ქმნილებათ!

ნასტია. არც გასამტყუნარია... შეაუღლე ვინც გინდა ისეთ კაცთან როგორც მაგის ქმარია და...

ბუბნოვი. არა, არც ისე ერთგულათ უწევს უღელს!

ლუჯა. ყოველთვის ასე იცის აფეთქება?

ბუბნოვი. ყოველთვის... საყვარელს ეწვია და ის კი შინ არ დაუბედა...

ლუჯა მაგიტომ გასწყრა, ჰა?! ეჰ-ჰე! რამდენ ნაირი ხალხი ბრძანებლობს ამ ქვეყნათ და რანაირად არ აშინებს ერთი მეორეს, მაგრამ წესიერება მაინც არსად არა სჩანს... არც სისუფთავეა სადმე...

ბუბნოვი. წესიერება ყველას უნდა, მაგრამ გონიერება ჰალაატობთ... ეჰ, დროა დავგავოთ... ნასტია, მოდი, გაისარჯე და დაგავე.

ნასტია. დიახ, როგორ არა.. მე თქვენნი მოახლე არ გახლავართ. (სიჩუქე). ეჰ, უნდა დავლიო დღეს... ისე დავითრო, რომ...

ბუბნოვი. ეგეც საქმეა...

ლუჯა. რათა, რისთვის უნდა დაითრო? წედან სტიროდი, ეხლა კი იძახი, უნდა დავითროვო...

ნასტია. დიახ, დავითრები და ისევე ვიტირებ...

ბუბნოვი. ნუ ჩქარობ...

ლუკა. რა მიზეზით, რათა? მიზეზი ხომ უნდა იყოს რამე? უმიზეზოთ მუწყუცი არ ამოსდის ადამიანს!

ნასტია. (გარუმდება და თავს აქნევს).

ლუკა. ეჰ, ჩემო კეთილნო, რა არის თქვენი ბოლო? აბა, ცოცხი სად არის, მე მაინც დავგვი...

ბუბნოვი. დერეფანშია, კარებს უკან...

ლუკა. (დერეფანში გადის).

ბუბნოვი. ნასტია!

ნასტია. ჰა?

ბუბნოვი. ვასილისა რათ მივარდა ალიოშას? .

ნასტია. იმიტომ, რომ ალიოშას ულაპარაკნია: ვასკას ვასილისა მობეზრდა, თავს ანებებს და იმის დას, ნატაშას ირთავსო... წავალ... უნდა მოვშორდე აქაურობას ..

ბუბნოვი. სად წახვალ?

ნასტია. მომბეზრდა... მე აქ მეტი ვარ...

ბუბნოვი. (მშვიდათ) ყველგანაც მეტი ხარ... ყოველი ადამიანი მეტია ქვეყანაზე... (ნასტია თავს აქნევს. ადგება და ნელის ნაბიჯით გადის დერეფანში. შემოდის მეღვინევი, ლუკა შეპოხლავს, ცოცხით).

მედვედვი. თითქოს... მე შენ არ გიცნობ!...

ლუკა. დანარჩენ ხალხს— ყველას იცნობ?..

მედვედვი. ჩემ საპოლიციო ნაწილში ყველას უნდა ვიცნობდე. . აი შენ კი ვერა გცნობ.

ლუკა. ეგ იმიტომ, ჩემო ძამიავ, რომ მთელი დედამიწა შენ საპოლიციო ნაწილში ვერ მოთავსდა .. პატარა ნაწილი გარეთ დარჩა!.. (გადის სამხარეულოში).

მედვედვი. (მიდის ბუბნოვთან). მართალია უბანი პატარა მბარია, მაგრამ დიდზე უარესია... აი ეხლა, როდესაც მორიგეობა გავათავე და სახლში მოსასვენებლათ მივდიოდი, მეჩქმე ალიოშკა პოლიციაში წავიყვანე .. გაწოლილა შუა ქუჩაში, აკუიტინებს გარმონს და ყვირის: არაფერი არ მინდა... არაფერი არა მსურს!.. ცხენები დადიან... საზოგადოთ მოძრაობაა... ხომ შეიძლება გასრისუნ... დამთხვეული ვინმეა! მაშინათვე ვტაცე კისერში ხელი და წარდავადკინე პოლიციაში.—სრულებით არ უყვარს წესიერება...

ბუბნოვი. სალამოზე მოხვალ ნარდის სათამაშოთ?

მეღვეღვევი. ჰო, მოვალ... ვასკა რასა იქს?

ბუბნოვი. არაფერს... ისე, როგორც იცი!

მეღვეღვევი. ცხოვრობს რალა?

ბუბნოვი. რატომაც არ იცხოვრებს! იმისთვის ადვილია ცხოვრება!

მეღვეღვევი. (ეპვით). ადვილი? (ლუჯა დერეფანში გამოჩნდება ვეღრით.) აქ ვასკაზე რალაცებს ლაპარაკობენ... შენ არა გაგიგიარა?

ბუბნოვი. მე ათას გვარი ლაპარაკი მესმის!

მეღვეღვევი. ვითომ ვასილისა... არ შეგიჩნევია?..

ბუბნოვი. რა?

მეღვეღვევი. ისე... საერთოდ... ეგებ იცო და სტყუი? ხომ ყველასა აქვს გაგებული? (მკაცრათ). ტყუილები არ შეიძლება!

ბუბნოვი. რათ უნდა ვიტყუო?

მეღვეღვევი. საქმეც ეგ არის! ძაღლები! ყბედობენ... ვითომ ვასკა და ვასილისა... მე რა? მე ხომ მამა არა ვარ ვასილისასი, ბიძა ვარ. . მე რას დამცინიან? (შეზღვის კვაშნია). რა ხალხია... არ შეუძლიანთ. რომ ყველას არ დასცინონ... (კვაშნიას). ოჰ, მოხვედი!

კვაშნია. ოჰ, ჩემო სიცოცხლის კლიტეე! იცი, ბუბნოვ, წელან სავაქროთ, რომ ვიყავი, გადამეკიდა: გინდა თუ არა, შენზე ჯვარი უნდა დავიწეროვო.

ბუბნოვი. მერე რალას უყურებ? შეგირთე... ფულებიცა აქვს და ჯერ-ჯერობით ჯანზედაც არის...

მეღვეღვევი. მე? (ცერს უჩვენებს). ასე ვარ, აი!

კვაშნია. შენ ეი! მაგეებს ნულარ გამახსენებ, გესმის, თუ არა?! მე ეგ ვცადე... ქალისთვის გათხოვება და წყალში გადავარდნა, ორივ ერთია... ერთხელაც მგეყო მაგ სისულელის ჩადენა.

მეღვეღვევი. მოითმინე, მოითმინე... ახლა, ქმარიც არის და ქმარიც ..

კვაშნია. ჩემთვის ყველა ერთია .. ჩაძალდა თუ არა ჩემი ძვირფასი მეუღლე—აი ძაღლები დაეკალ იმის სულს— მთელი ღღე სიხარულისაგან აღარ ვიცი რა ჩამედინა... არც კი მჯეროდა ჩემი ბედნიერება.

მედვედვი. თუ უმიზეზოთა გცემდა შენი ქმარი, პოლიციასი უნდა გეჩივლა.

კვაშნია. მე ღმერთს შევჩივდი მთელი რვა წელიწადი და არაფერი არ მეშველა...

მედვედვი ეხლა აკრძალულია ცოლების ცემა... ეხლა ყველაფერი კანონზე და წესიერებაზეა დამყარებული... უმიზეზოთ არავის ცემა არ შეიძლება... და თუ წესიერება დაარღვიე, მაშინ კი გცემენ!

ლუპა. (ანა შემოჰყავს). აი, მოვალწიეთ! როცა ვგრე სუსტათა ხარ, უნდა გშველოდეს ვინმე... სად არის შენი ადგილი?

ანა. (აჩვენებს). მადლობელი ვარ...

კვაშნია. აი გათხოვილი ქალი, აბა შეხედეთ!

ლუპა. მეტათ დასუსტებულია... დერეფანში მიუბჯენია ხელი კედელზე, მოდის და თან კვნესის... რათ უშვებთ მარტოს?

კვაშნია. უკაცრავათ, ბიძიაჩემო, ვერ შევამჩნიეთ... და მაგის მოახლე კი, როგორცა სჩანს, სასერიანოთ წასულა.

ლუპა. შენ იცინი და როდესაც ადამიანი ასე სუსტათ არის, მოვლა უნდა... იცოდე, კაცი როგორც უნდა იყოს, თავის ფასს არ დაჰკარგავს.

მედვედვი. თვალ-ყური უნდა ადევნოთ... ერთიც ვნახოთ, მოკვდა... მე რე დავიდარაბის თავი ვისა აქვს?.. ყური უნდა უგდოთ!

ლუპა. მართალსა ბრძანებთ, ბ. უნდერ!

მედვედვი. ჰმ... დიახ... მართალია ჯერ სრული უნდერი არა ვარ, მაგრამ...

ლუპა. პოო? შეხედულემა კი გოლიათისა გაქვს და! (დერეფნიდან ფეხის ხმა და ყვირილი მოისმის).

მედვედვი. უეჭველათ ჩხუბია!

ბუბნოვი. მე მგონი.

კვაშნია. წავადე ერთი ვნახო!

მედვედევი. მივეშველო.. ეჰ, ჩვენი სამსახური, ჩვენი სამსახური! არა, რათ აშველებენ მოჩხუბრებს? უნდა მიუშო, კიდრე კარგათ დაზელავდნენ ერთმანეთს და მერე თითონ გაშველდებიან... აღარც ვგრე ხშირად იჩხუბებენ, იმიტომ, რომ დაზელილი გვერდები დიდხანს ეხსომებათ...

ბუბნოვი. (ჩამოდის ტახტიდან). შენ ერთი მაგის შესახებ მმარო.ველობას მოელაპარაკე!

კოსტილვი. (შემოაღებს კარებს და ყვირის). აბრამ, ჩქარა, ჩქარა! ვასილისა ნატაშისა ჰკლამს! (კვაშნია, მედვედევი და ბუბნოვი დერეფნიკენ გარბიან. ლუკა თავის ქნევით გაჰყურებს მათ).

ანნა. ოჰ. ღმერთო... საბრალო ნატაშა!

ლუკა. ვინა ჩხუბობს?

ანნა. სახლის პატრონის ცოლი და იმისი და...

ლუკა. (მივა ანნასთან). რა აქვთ გასაყოფი?

ანნა. არ ვიცი...

ლუკა. შენ რა გქვიან?

ანნა. ანნა... გიყურებ და მამა ჩემი მაგონდება... ისიც შენსავით მოსიყვარულე, მოალღრსე და რბილი კაცი იყო...

ლუკა. ბევრი მთელეს და დავრბილდი, ჩემო კარგო! (ზარზარება იმა ჩახლეჩილი).

ზ ა რ დ ა .

გეორგი მოქმედება.

ოგივე მოწყობილება. საღამოა. ფეჩის მახლობლათ ტახტზე სხედან სატინი, ბარონი, კრივოიზობი და თათარი. ქალაღსა თამაშობენ. კლე-
ში და მსახიობი თამაშობას უცქერიან. ბუზნოვი, თავის ტახტზე, მედ-
ვეღვეთან ნარღსა თამაშობს. ლუკა, მწოღარე ანნას მახლობლათ, ტახტ-
რეტკაზე ზის. საღღმოს ორი ლამღა ანათებს; ერთი ქალღღის მოთამა-
შეებთან კიღღზე ჰკიღია და მეორე ბუზნოვის ტახტზე სღღას.

თათარი. ერთიღ ვიღამაშე, მეღი აღარ ვიღამაშე!

ბუზნოვი. ზობ! იმღერე! (მღერის).

მზე შუქს ჰღვენს არე-მარღს...

ქრივოიზობი. (აჰყეღბა). ჩემს საკანში კვღავ ბნეღა...

თათარი. (სატინს). აურია ქალღღდი... გარღა აურია...

მე ვიღის შენ როგორი ვარ...

ბუზნოვი.

ღღე ლამ მცვეღი ჩემს ფანჯარს

ქრივოიზობი. | გარს უღღის ნეღა-ნეღა!

ანნა. ცემა... ლანღღვა... მეტი არათფერი არა მღღირსე-

ბია ჩემს სიღოღსღღეში...

ლუკა. ნუ ნაღღღობ, ჩემო კარგო, ნუ...

მეღვეღღვი. საიღ ეწვეღი, საიღ?

ბუზნოვი. ა-ა! ჰო, უკაცრავათ, უკაცრავათ!

თათარი. (სატინს მუშტს მოუღღრებს). შენ რათ გინღღოს

ქალღღდი ღამაღღოს? მე ნახოს...

ქრივოიზობი. ღანეღბე თავი, ასან... სულ ერთია .. ჩეღ
წავაღბთ... აბა, ბუზნოვ, ღაიწყე!

ანნა. ჩემს სიღოღსღღეში არ მახსოღს, რომ როღღსმე
მადღრათ ვყოფიღღიყავ... ყოვეღ ლუკმას ზეღ ღავკანკაღღე-
ღი .. მეშინღღა, რომ სხვაზე მეტი არა მექამარა... ჩემს ტანს
ძონქეღბის მეტი არა უნახავს რა... რათა? რისთვის?

ლუკა. დაიღალე განა, შეილო? არათყერია... არა გი-
შაესრა...

მსახიობი. (კრივოიზობს). სალდათი ჩამოდი... სალდა-
თი... ეშმაკს შენი თავი...

ბარონი. ჩვენ ხელმწიფე გეყავს...

კლემუხი. რა თქმა უნდა, ესენი გასკრიან...

საბინი. ჩვენ ასე ვიციო...

მედვედვი. დამკა!

ბუბნოვი. დამკა? აი მეც...

ანნა. ვკვდები...

კლემუხი. უყურე! უყურე! კნიაზ, დაანებე თავი, დაანე-
ბე-მეთქი, გეუბნები!

მსახიობი. ამას შენი დარიგება არა სკირდება...

ბარონი. ეი, ანდრიუშკა! შენ გირჩევენია შენთვის იყო,
თორემ... ცხვირ-პირს ამოგინაყავ...

თათარი. ერთიც დაარიგე! გოგა ზღალი ზავიდა, თავი
გადება... მეც და ეგრე...

კლემუხი. (თავს გაიქნევს და ბუბნოვთან მიდის).

ანნა. ღმერთო, ღმერთო! ნუ თუ იმ ქვეყნათაც ამ გვა-
რი ტანჯვა მომელის?

ლუკა. იქ არათყერი არ იქნება... ნუ შფოთავ... არათყე-
რი არ იქნება... იქ მოისვენებ... შენ მხოლოდ მოთმინება
იქონიე... ყველასთვის მოთმინებაა საჭირო!...

ბუბნოვი. (მღერის). ნუ მდარაჯობთ... მე ისეც...

პრივოლიზობ. (მღერის). სად წაუვალ თქვენს ბრკყალებს?!

ჰველა (ერთად). | მინდა თავისუფლება,
| მაგრამ ვერ ვლევ ბორკილებს!

თათარი. (ყვირის). შენ რათ დამალოს ქალაღდი სახელში?

ბარონი (გაწბილებული). მაშ შენ ცხვირში ხომ არ დაე-
მალავ?

მსახიობი. (დარწმუნებით). კნიაზ, შემცდარი ხარ... აბა,
რას ამბობ, როგორ შეიძლება?...

თათარი. მე ნახოს. . აღარ მინდა მეტი იდამაშოს!

საბინი. (ქალაღებს აგროვებს). ასან, გირჩევენია ჩამოგე-

შორდე... ხომ იცი, რა ხალხიკა ვართ... რალათა თამაშობ ჩვენთან?

ბარონი. ერთი კნიაზს დამიხედვეთ და! ორი აბაზი წააგო და სამი მანკთისასა ყვირის!

თათარი. (ცხარეთ). სუნდუსი უნდა ითამაშო...

საბინი. რათა?

თათარი. როგორ, რათა?

საბინი. ჰო, რათა?

თათარი. არ ვიცის?

საბინი. არა. შენ იცი?

თათარი. (გაბრაზებული გადაფურთხებს, ყველანი იცინიან).

ქრივოიზობი. (გულ-კეთილათ). უცნაური კაცი ხარ, ასან!.. ამათ, რომ სვინდისიერათ იცხოვრონ, ხომ შიმშილით ამოწყდებიან...

თათარი. ჩემი რა საქმეა? სუნდუსით უნდა იცხოვროს!..

ქრივოიზობი. გეყოფათ... წავიდეთ, ჩაი დაელიოთ!... აბა, ბუბნოვ! (მღერის).

ეჰ, ბორკილო, ბორკილო,

ბუბნოვი. რკინავ, შენ ჩემო მცველო!

ქრივოიზობი. წავიდეთ, ასანკა! (სიმღერით გადიან).

ვაჰმე, მე შენ ვერ დაგლეწ,

ჩემო დამლონებელო!

თათარი. (ბარონს მუშტით დაემუქრება და დანარჩენებს გაჰყვება).

საბინი. (ბარონს, სიცილით). თქვენ, თქვენო თქვენობავ, ჩვეულებრივ შესტოპეთ... განათლებული კაცი ხართ და ერთი ქალაღი ვერ გადამალეთ?...

ბარონი. ეშმაკვა იცას რა მომივიდა!... ჰმ...

მსახიობი. საქმე ნიქია... რწმენა არა გაქვს შენი თავისა... უამისოთ კი ვერაფერს ვერ გააწყობ...

მელვეღვი. მე ერთი დამკჷ მყავს... შენ ორი...

ბტბნოვი. ერთიკ კარგია, თუ .კუით ითამაშებ.— ითამაშე...

კლემუჩი. წაგებული ხართ, აბრამ ივანიჩ!

მეღვეღვევი. ეგ შენი საქმე არ არის! გესმის! შენ გაჩუმდი!

სატიანი. სამი აბაზი და სამი კაპეიკი მოვიგე...

მსახიობი. სამი კაპეიკი მე მომეცი და... მაგრამ ეჰ, რათ მინდა...

ლუკა. (სამზარეულოდან შემოდის). მოუგეთ ფულები თათარსა? არყის დასალევათ არ მიხვალთ?

ბარონი. მივდევართ.... შენც წამოდი...

სატიანი. ერთი მთვრალიცა გნახოთ როგორი ხარ!

ლუკა. ფხიზელზე ჯარესი...

მსახიობი. წავიდეთ, მოხუცო... მე შენ იქ კუპლეტებს წაგიკითხავ!

ლუკა. რას წამიკითხავ?

მსახიობი. ლექსებს... გაიგე?

ლუკა. ლექსებს? მერე რათ მინდა ლექსები?

მსახიობი. ხან გავიცინებთ, ხან ვიტირებთ. აი რათ გვინდა...

სატიანი. შენ ეი, მეღვეღვე! მოდიხარ თუ არა? (გადის ბარონთან ერთად).

მსახიობი. წადით, მოგეწევით! მოხუცო, აი მაგალითად... ერთ ლექსს წაგიკითხავ., ჰმ, ჰმმ... როგორ იწყება... არა, აღარ მახსოვს... (შუბლზე ხელს ისვამს).

ბუზნოვი. მორჩა... გაქრა შენი დამკა... ითამაშე ..

მეღვეღვევი. თუ აქეთ არ წასულიყავ!..

მსახიობი. მოხუცო, წინეთ, როდესაც ჩემი ორგანიზმი ჯერ ოლკოდოლით არ იყო მოწამლული, შესანიშნავი ხსოვნა მქონდა. . ეხლა კი ყველაფერი განქრა... ყველაფერი... როდესაც წავიკითხავდი ამ ლექსს .. ხალხი აღტაცებული ტაშს მიკრავდა. . მაქებდა... მოხუცო, შენ როდი იცი რა არის მსახიობისათვის ტაშ... ქება .. დიდება... იცი, ეს... ეს... როგორც არაყი... ხშირად... გამოვიდოდი სცენაზე... გავჩერდებოდი აი ასე... გავჩერდებოდი და... (სიჩუმე). აღარაფერი არ მახსოვს... აღარც ერთი სიტყვა... აღარ მახ-

სოცს... არა... არა... მერე რა რიგათ მიყვარდა ის ლექსი...
სამწუხაროა განა, მოხუცო?

ლუპა. დიახ, სამწუხაროა იმის დაკარგვა, რაც გიყვარს,
რადგან გული იმითი სცოცხლობს!

მსახიობი. შე გული აღარა მაქვს, მოხუცო... დავკარ-
გე, მომიკვდა... და იცი რათა? რწმენა არა მქონდა ჩემი თა-
ვისა... დაღუპული ვარ, მოხუცო, დაღუპული...

ლუპა. მერე, რაო? შენც იწამლე! ეხლა, ძამიავე, ლო-
თებსაც არჩენენ... უფულოთა სწამლობენ... ისეთი საავად-
მყოფოა გამართული, სადაც მუქთათ არჩენენ... დარწმუნე-
ბულან, რომ ლოთიც ადამიანია და თურმე სიხარულითა სწა-
მლობენ... აბა, ჩემო კარგო, მოემზადე. . წადი იქა...

• **მსახიობი.** (დაფიქრებული). სადა?! საით?!

ლუპა. ის ერთ ქალაქშია... რა ჰქვიან... სახელათ უწო-
დებენ... ეგ ადვილია, გეტყვი იმ ქალაქის სახელს, მხოლოთ,
აი რა უნდა გითხრა: სანამ შენ მოემზადე... ძალ-ლონე მო-
იკრიბე... განმტკიცდი... შენი თავი შენვე დაისაკუთრე... და
მერე ყველაფერი ადვილია... განიკურნები... ახალი ცხოვრე-
ბა დაგეწყება... ახალი და მკვდრეთით აღსდგები... კარგია,
არა?

მსახიობი. (იღიმება). ახალი ცხოვრება... ახალი... დიახ,
კარგია... ახალი... (იციღის). ჰო, დიახ, დიახ! შე შემიძლიან!
მართალია განა? ხომ შემიძლიან?...

ლუპა. რატომაც არა? ადამიანმა ოღონდ მოაწადინოს
და ყველაფერი შეიძლიან!

მსახიობი. (უცებ, თითქოს ეხლა გაიღვიძაო). ეჰ, ჩერჩეტი
ყოფილხარ, ჩერჩეტი! (უტყვენს). მშვიდობით, მოხუცო! (გაღის).

ანნა. ბიძია...

ლუპა. რაო, ჩემო კარგო?

ანნა. მითხარი რამი...

ლუპა. (მივა მასთან). კეთილი, ვისაუბროთ!

კლემენტი. (მიიხედ-მოიხედავს, მივა ცოლთან და დააკერდება.
ხელებს გაშლის, თითქოს რაღაცა უნდა სთქვას).

ლუპა. რა იყო, ძამიავე?

კლიშჩი. (ხმა დაბლა). არაფერი! (ნელის ნაბიჯით წავა დერეფნისაკენ, ცოტა ხანს შედგება და მერე გადის).

ლუკა. (თვალით გააცილებს). რალაც ფიქრები აწუხებს შენ ქმარს.

ანნა. მე ეხლა მაგისტვის აღარა მცხელა...

ლუკა. გცემდა ხოლმე?

ანნა. მერე როგორ? მაგან არ დამაქლექა...

ბუბნოვი. ჩემ ცოლს ერთი საყვარელი ჰყვანდა: ნარლის მოთამაშე ის იყო აი...

მედვედევი. ძძ-მ...

ანნა. ბიძია, მითხარი რამე. გული მიწუხს.

ლუკა. ეგ არაფერია... სიკვდილის წინეთ, ყოველთვის ასეა, ჩემო კარგო... მოკვდები და მოისვენებ... მაშინ აღარაფერი არ დაგკირდება... არც კვნესა, არც ოხვრა... აღარც რისამე შიში გექნება... სიჩუმე... ზყუდროება... იწვები შენთვის მოსვენებით... სიკვდილი ყველაფერს ამშვიდებს... სიკვდილი ჩვენთვის სიტკბოებაა... ამბობენ, მოკვდები და მოისვენებო... ეს მართალია, ჩემო კარგო... მაშ, აბა, მითხარი: თუ არ აქ, ამ ყვეყნათ, სად უნდა დაისვენოს ადამიანი? (შემოდის პეპელი, თმა-აწეწილი და მოღუშული. ცოტა ნასვამია. კარების მახლობლათ, ტახტზე ჩამოჯდება და თავს ჩაჰკიდებს).

ანნა. იქ, საიქიოსაც ესე უნდა დავიტანჯო?

ლუკა. მერწმუნე, იქ არაფერი არ იქნება... იქ მხოლოდ მოისვენებ... დამშვიდდები... მიგიწვევენ უფალთან და ეტყვიან: უფალო, მოხედე მონასა შენსა ანნასა, წარმომდგარსა შენსა წინაშე!

მედვედევი. (მკაცრათ). მერე, შენ რა იცი იქ რას იტყვიან? ჰა?! (პეპელი, მედვედევის ხმის გაგონებაზე, თავს აიღებს და ყურს უგდებს).

ლუკა. ალბათ ვიცი, ბ. უნდერ!

მედვედევი. (მორბილებული). ჰო, არა... თუმცა ჯერ სრული უნდერი არა ვარ, მაგრამ...

ბუბნოვი. ორს ვიყვან!

მედვედევი. აი შეგაჩვენოს ჩემმა გამჩენმა...

ლუკა. ამ დროს უფალი გადმოგხედავს მოწყალის თვა-

ლით და იტყვის: მე ვიცნობ ანნას... წაიყვათ სამოთხეში... დეე, იქ დაისვენოს... მე ვიცი, რომ მაგან თავისი ცხოვრება ტანჯვით და ვაებით გაატარა... წაიყვათ სამოთხეში... დაასვენეთ ანა...

ანნა. (ოხვრით). ბიძია, საყვარელო ბიძია... ნეტა აგრე იყოს... ნეტა იქ მაინც მოსვენებით ვიყო... იქ მაინც არ დავიტანჯო...

ლუკა. არ დაიტანჯები... არაფერი არ იქნება... ნურას იღარღებ... მშვიდათ განუტყვევ სული... დამიჯერე, სიკვდილი ჩვენთვის იგივეა, რაც ბავშვისთვის მშობელი დედა!

ანნა. იქნება მოვრჩე... იქნება განვიკურნო...

ლუკა. (ჩაიცინებს). რისთვის, სატანჯველათ?

ანნა. არა... ცოტაც კიღევ... ცოტა ხანიც, რომ ვიცოცხლო... თუ იმ სოფლათ მოსვენებით ვიცხოვრებ, დეე, აქ დავიტანჯო!

ლუკა. გეუბნები, იქ არაფერი არ იქნება-მეთქი... არაფერი... ერთი სიტყვით...

კეკელი. (წამოღგება). მართალია და შეიძლება სიცრუეც იყოს ..

ანნა. (შეშინებული). ღმერთო...

ლუკა. ოჰო, რაინდი...

მეღვეღვევი. ვინა ღრიალებს!

კეკელი. (მივა მასთან). მერე, რა გნებავს?

მეღვეღვევი. ტყვილა-უბრალოთ ღრიალებ—აი რა! კაცი ყოველთვის თავ-დაქერილი უნდა იყოს!

კეკელი. აი, შე მუხის კუნძო, შენა! მერე ისიც ბიძას გეძახიან...

ლუკა. (კეკელს, ხმა დაბლა). ნუ ყვირი... ავადმყოფს სული ხდება... უშლი...

კეკელი. აი, შენ კი დაგიჯერებ, ბიძიავ! მეტათ ყოჩილი ხარ!... მშვენიერათ ახერხებ ტყუილებსა... შესანიშნავ ზღაპრებს ამბობ... იცრუე, ნუ გეშინიან.—ქვეყანა სიცრუეზეა აგებული...

ბუბნოვი. მართლა კვდება ეგ დედაკაცი?

ლუკა. მე მგონი არა ხუმრობს!

გუზნოვი. მაშასადამე ხველას თავს დაანებებს... განუწყვეტლივ ახველებდა... ორს ვიყვან!..

მედვედვი. ორი ისარი გეცეს მაგ გულში!

კეკელი. აბრამ!

მედვედვი. მე შენი აბრამა არ გახლავარ!

კეკელი. აბრამკა! ნატაშა უქეიფოთ არის?

მედვედვი. მერე, რა შენი საქმეა!

კეკელი. არა, შენ ეს მითხარი, ვასილისამ ძლიერა სცემა?

მედვედვი. არც ეგ არის შენი საქმე... ეგ საქმე ოჯახს შეეხება... შენ კი ვინა ხარ?

კეკელი. ვინც უნდა ვიყო... მაგრამ თუ მოვინდომე, ნატაშას თვალით ველარ განიცდით.

მედვედვი. (თამაშ თავს ანებებს). რა სთქვი? ვისზე ამბობ? შენ გინდა, რომ ჩემი ძმის ქალი... უჰ, შე კურდო, შენა...

კეკელი. შენ კი ვერც ერთხელ ვერ დამიკირე და!..

მედვედვი. პატარა დამაცა, მალე დაგიკერ!

კეკელი. დამიკერ და ვაი თქვენი ბრალი! შენა გგონია, გამოძიებლის წინაშე ხმას ჩავიწყვეტავ? დიახ, ელოდე! მკითხავენ: ვინ გაჩვენებდა გზას საქურდავით?—მიშკა კოსტილევი და მისი ცოლი! ნაქურდალ ნივთებს ვინ ყიდულობდა?—მიშკა კოსტილევი და მისი ცოლი!

მედვედვი. ეგ სიცრუეა... არ დაგიჯერებენ...

კეკელი. დამიჯერებენ, იმიტომ, რომ სიმართლეა! შენც... შენც გაგხლართავ ამ საქმეში... სუყველას დაგლუპავთ, თქვე შეჩვენებულეობო, თქვენა!

მედვედვი. სტყუი... სცრუობ... როდის რა დაგიშავე? ჩემი სიცრუდე გახსოვს რაშიმე, შე ცოფიანო ძაღლო, შენა?!

კეკელი. არც თუ სიკეთე მახსოვს!

ლუკა. ჭეშმარიტება!

მედვედვი. (ლუკას). შენ სადღა ეჩხირები.. რა შენი საქმეა... ეს საქმე, ოჯახის საქმეა...

ბუბნოვი. (ლუკას). თავი დანებე, სახრჩობელა ჩვენთვის ხომ არა მზადდება.

ლუკა. (მშვიდათ). მე რა... მე მხოლოდ იმას ვამბობ. რომელ ადამიანსაც ადამიანისთვის სიკეთე არ უქნია, ის ძლიერ ცუდათ მოქცეულა-მეთქი!

მედვედვი. (ვერ გაიგო). საქმეც ეგ არის... ჩვენ აქ ყველანი ვიცნობთ ერთმანეთს... შენ კი ვინა ხარ?—ჰმ! (გაჯავრებული გადის)..

ლუკა. გაჯავრდა მათი აღმატებულება! ოჰ-ჰო-ჰო! ეჰ, ჩემნო ძმანო, მე როგორც ვატყობ, ცუდათ არის თქვენი საქმე!

პეპელი. ვასილისასთან გაიქცა საჩივლელათ!

ბუბნოვი. სულელურათ იქცევი, ვასილი... აქ ტყუილათ ყოყოჩობ და მამაცობას იჩენ... მამაცობასაც თავისი ადგილი აქვს... აქ არ გამოგადგება... იცოდე, ესენი ცოცხლათ წაგგლეჯენ თავსა.

პეპელი. შენ არხეინათ იყავ... ჩვენ, ეროსლაველები, ვერე ადვილათ არ დავმორჩილდებით მტერსა... თუ ბრძოლაზე მიდგა საქმე, მაშინ ჩვენ ვიცი.

ლუკა. მართლა და, რომ მოსცილდე აქაურობას, ცუდს როდი იზავ.

პეპელი. მერე, სად წავიდე?

ლუკა. აი, მაგალითად, ციმბირში.

პეპელი. ვიდრე სახელმწიფო ხარჯით არ გამგზავნიან, მე ციმბირში არ წავალ.

ლუკა. დამიჯერე, წადი... იქ შეგიძლიან გზა გაიკვალა და საკირონიც არიან იქ შენისთანები.

პეპელი. ჩემი გზა უკვე გაკვალულია.—მამა ჩემმა მთელი თავისი სიცოცხლე ციხეში გაატარა... და მეც ვგვევ დამავალა... ბავშვობიდანვე ქურდს მეძახიან... ქურდის შვილს.

ლუკა. ძლიერ კარგი ადგილია ციმბირი! სწორეთ ოქროს ქვეყანაა! ვისაც კვუა აქვს და ძალ-ღონე მოსდევს, იმაზე კარგ მხარეს ვერ მონახავს.

პეპელი. მოხუცო, სულ ერთთავათ რათა სტყუა?

ლუკა. ჰა?

კეკელი. დაყრუვდი?.. რათა სტყუი-მეთქი?

ლუკა. რაში ვტყუი?

კეკელი. ყველაფერში... ეს აქ კარგია, ეს იქა... მაშ
ეს რა არის, თუ არ ტყუილი?

ლუკა. დამიჯერე, წადი, შენ თითონ ნახე და გაიგებ,
ესტყუი თუ მართალს ვამბობ... იცოდე, მადლობას მეტყვი...
რას დასტრიალებ აქაურობას? ან რა ძალიან თავგამოდებით
დაეძებ მაგ სიმართლეს... აბა იფიქრე,—იქნება ეგ სიმართლე
უფრო უარესი გამოდგეს შენთვის.

კეკელი. ჩემთვის სულ ერთია! უარესია, უარესი იყოს.

ლუკა. უცნაურია! რათ გინდა, რომ ძალათი თავი
მოიკლა?

ბუზნოვი. ვერ გამიგია... რეებს გადასცემთ და ვადმო-
სცემთ?.. ფასკა, რომელ სიმართლეს დაეძებ ან რათ გინდა
ეგ სიმართლე? ყველას თავისი სიმართლე აქვს: შენ-შენი-
სხვას სხვისი.

კეკელი. მოიცა... შენ ნუ კიპყინებ... დეე, ამანა-
სტქვას... გამიგონე, მოხუცო... ღმერთი არის?

ლუკა. (იღიმება).

კეკელი. მითხარ, არის?

ლუკა. (ხმა დაბლა). თუ გრწამს—არის, თუ არა გრწამს
—არ არ არის. ქვეყნათ რაცა გრწამს, ის არის. (პეკელი უსიტ-
ყვოთ, დაჟინებით შესტყერის ლუკას).

ბუზნოვი. წავიდე, ჩაი დავლიო... ტრახტირში არ წა-
მოხვალთ?

ლუკა. (პეკელს). რას მიყურებ?

კეკელი. მოიცა... კარგი... ესთქვათ... მაშ...

ბუზნოვი. მაშ მარტო მე წავალ. (მიღის და კარებში ვასი-
ლისას შეხვდება).

კეკელი. მაშასადამე, შენ...

ვასილისა. (ბუზნოვს). ნასტია შინ არის?

ბუზნოვი. არა. (გაღის).

კეკელი. აჰა, მოვიდა...

ვასილისა. (ანანასთან მივა). ხომ ისევე ცოცხალია?

ლუკა ნუ შეაწუხებ...

ვასილისა. შენ რაღას აკეთებ აქა?

ლუკა. თუ აგრეა... წავალ...

ვასილისა. (პეპელის ოთახის კარებისაკენ გაემართება). ვასილი, შენთან საქმე მაქვს. (ლუკა დერჯდნის კართან მივა, გააღებს და ისევე მაგრა მიაჯახუნებს. შემდეგ ტახტიდან ფეხზე აღის სიფრთხალით).

ვასილისა. (პეპელის ოთახიდან). ვასია, აქ მოდი.

პეპელი. არ მოვალ.

ვასილისა. რატომ? რაზე წყრები?

პეპელი. მომბეზრდა ამდენი ვაი-ვაგლახი.

ვასილისა მეც მოგბეზრდი?

პეპელი. დიახ, შენც...

ვასილისა. (მხრებზე ხელსახოცს გადმოიკიშავს და ხელებს გულზე მიკრავს. მივა ანნას საწოლთან, ფრთხილად შეიხედავს ფარდიდან და შემდეგ ისევ პეპელთან დაბრუნდება).

პეპელი. აბა, რას იტყვი?

ვასილისა. რა უნდა ვსთქვა? ძალათ თავის შეყვარება შეუძლებელია. მეც ჩვეულებათ არა მაქვს მოწყალების თხოვნა... გმადლობ სიმართლისათვის.

პეპელი. რომელ სიმართლისათვის?

ვასილისა. რომ თავი მოგაბეზრე... ან იქნება ეს ტყუილია?

პეპელი. (უსიტყვოდ შეკეურებს).

ვასილისა. (მიუახლოვდება). რას მიყურებ? ვერა მცნობ?

პეპელი. (ამოიოხრებს). ოჰ, რა ლამაზი... რა მომხიბლავი ხარ... (ვასილისა კისერზე ხელებს მოხვევს, პეპელი მხრებს გაიქნევს და ჩამოიცილებს). მაგრამ არასოდეს არა მყვარებიხარ... თუმცა ვცხოვრობდი შენთან, მაგრამ არასოდეს არ გომწონდი...

ვასილისა. (ნელათ). ეგრე-ჰა? მერე?

პეპელი. არაფერი... წადი, ჩამომეხსენი.

ვასილისა. იქნება სხვა ვინმე მოგივიდა თვალში?

პეპელი. შენი საქმე არ არის... მაქანკლობას როდით გთხოვ.

ვასილისა. (მნიშვნელ თბით). და ძალიან ცუდსაც სჩადიხარ.

შეიძლება ზე ის შენთან შემეუღლებინა.

პაველი. (ეჭვით). ვინ ის?

ზასილისა. თვითონაც კარგათ იცი... რა საჭიროა თვალთ-მაქცობა? ვასილი, მე პირდაპირი აღამიანი ვარ. (ნელის ხმით). არას დაგიმალავე. შენ მე მაწყენინე .. იძახდი, მიყვარხარო... და ეხლა კი უცებ...

პაველი. უცებ კი არა, მე დიდი ხანია გეუბნები... შენ უსულ-გულო არსება ხარ... მანდილოსნის მალალ ღირსებას კი სული უნდა შეადგენდეს. ჩვენ მხეცები ვართ... ჩვენთვის განსწავლა, გაწრთენაა საჭირო... და შენ კი როგორ გამწრთვენ, რა შემასწავლე?

ზასილისა. რაც იყო, განქრა... ვიცი, რომ აღამიანი თავის-თავის უფალი არ არის. აღარ გიყვარვარ? კეთილი! დეე, ასე იყოს.

პაველი. მაშასადამე, ყველაფერი მშვიდობიანათ გათავადა. უჩხუბრათ და უდავიდარაბოთ დავშორდით ერთმანეთს .. ეს კარგია!

ზასილისა. არა, მოიცა... როდესაც შენთან ვცხოვრობდი, იმედი მქონდა, რომ ამ საშინელ ქაობიდან ამომიყვანდი... მე მეგონა, ქმარს და ბიძას მამაშორებდი... ამატდენდი ამ ვაგლახ ცხოვრებას... და, სწორე გითხრა, შეიძლება, შენ კი არა, სწორეთ ეს იმედი იყო, რომ შენ თავს მაყვარებდა.

პაველი. მე კი ეფექრობდი, რომ შენ როგორც ჰკვირანი ქალი... შენ ხომ ჰკვირანი და მოხერხებული ხარ?!

ზასილისა. (ძისკენ დაიხრება). ვასია, მოდი დავეხმაროთ ერთმანეთს...

პაველი. როგორ თუ დავეხმაროთ?

ზასილისა. (ხმა დაბლა და ძლიერათ). მე ძლიერ კარგათ ვიცი, რომ ჩემი და მოგწონს...

პაველი. მაგიტომაც სცემ ასე მხეცურათ? მიფრთხილდი, ვასკა! „იძას“ თავი დაანებე!

ზასილისა. მოითმინე! ნუ ცხარობ... შეიძლება ყველაფერი ჩუმათ და კეთილათ დაბოლოვდეს. მოდი, შეირთვე

ჩემი და... მე კიდევ ფულსაც მოგცემ... სამას მანეთს მოგცემ... შესაძლოა მეტიც მოგცე—თუ მოვავროვებ.

პეპელი. (უკან დაიწევს). აი თურმე რა ყოფილა! ოჰოო! ვერ ძლიერ მოხერხებულათ მოგიფიქრია! ყოჩაღ! მაშასადამე... ქმარი—კუბოში, საყვარელი—კატორლაში და შენ კი...

ვასილისა. რათა კატორლაში? ვასია, შენ თითონ ნუ... ამხანაგის შემწეობით.. და თუნდა თითონაც ჩაიღინო ეს საქმე, ვინ რას გაიგებს.. ნატალია... ფულები... აბა იფიქრე... წახვალთ საითმე... და მეც სამუდამოთ გამანთავისუფლებ... ჩემი დაც, რომ ჩემს გვერდით აღარ იქნება, იმისათვის კარგია... მე ის დასანახავათაც კი მძულს. . შენი გულისათვის ვალჩობ მე რმას, ვაწვალებ... ვაწვალებ, ისე უღმერთოდ, რომ თითონ მევე მტკივა გული... მაინცა ვცემ... და მუდამაც ასე მოვიქცევი...

პეპელი. მხეცო! იკვები კიდევ შენ სიმხეცეს?

ვასილისა. კი არ ვიკვები, სიმართლეს გეუბნები... მოიფიქრე, ვასია... აი შენ თითონაც, ჩემი ქმრის გაუმადლობის გულისათვის, ორჯელ ციხეში იჯექია... და მეც, აგერ ოთხი წელიწადია, სისხლსა მწოვს... განა ის ქმარია? ნატაშას ხომ სტანჯავს და ყოველ ნაბიჯზე მისძახის: უმაქნისო, მათხოვარავ! განა ყველასთვის შხამი და საწავლაფი არ არის?

პეპელი. მოხერხებულათ თვალთ-მაქცობ!

ვასილისა. რაში ხედავ თვალთ-მაქცობას? მხოლოთ სულელი ან უგნური ვერ გაიგებდა ჩემ აზრებს.. შენ კი უნდა მიხედდე.. (კოსტილევი შემოდის და წინ მოიპარება ფრთხილათ).

პეპელი. (ვასილისას). კმარა, წადი...

ვასილისა. აბა დაფიქრდი... (დაინახავს ქმარს). შენ მე გამომყე?

პეპელი. (შეკრთება და ველურად შეჰყურებს კოსტილევს).

კოსტილემვი. ეგ... მე... მე ვარ... მარტონი ხართ?... კმ... მუსაიფობთ, არა? (უეცრივ ფეხებს დააბრაზუნებს და გაანჩხლებული დაუვირებს). ვასკა, შე უმსგავსო! *საზიზღარო, მათხოვარავ! (თავისავე ხმაზე შეკრთება, რადგან ვასილისა და პეპელი ხმას არ იღებენ და არც გაინძრევიან). ოჰ, ღმერთო, შემინდე შეცოდება-

ნი ჩემნი! ვასილისა, ცოდვებში მხვევ!.. ყველგან დაგეძებ. .
(კბილების კრეკით). ძილის დროა... ლამპარში ზეთის ჩასხმაც
დაგვიწყებია... უჰ, შე მათხოვარავ, შე ღორო! (აქანკაღებულ
ხელებს მოუქნევს, ვასილისა ნელის ნაბიჯით მიდის დერეფნის მხარეს
და პეპელისაკენ იხედება).

კეკელი. (კოსტილევს). შენ ეი! წადი... მომშორდი!

კოსტილევი. (ყვირის). მე აქ სახლის პატრონი ვარ! შენ
თითონ წადი... შე ქურდო, შენა!

კეკელი. (ყრულ). მიშა, მომშორდი!

კოსტილევი. ხმა ჩაიწყვიტე. . მე აქ.. მე შენ...
(პეპელი კისერზე ხელსა სტაცებს და ანჯღრევს. ფეხიდან ხმაურობა და
ხმა-მალღივი მოქნარება მოისმის. პეპელი გაანთავისუფლებს კოსტილევს,
რომელიც ყვირილით დერეფნისაკენ გაექანება).

კეკელი. (ტახტზე შეხტება). ვინ არის აქ? ვინა ხარ ფეჩხე?

ლუკა. (თავს გადმოჰყოფს). ჰა?

კეკელი. შენა ხარ?

ლუკა. (მშვიდათ). მე ვარ... თვით მე... ოჰ, მაცხოვა-
რო! წმიდა ქრისტეო!

კეკელი. (დერეფნის კარს მიხურავს; ურდულს ეძებს და ვერ
უპოვნია). უჰ, წყეულნი! მოხუცო, ჩამოეთრიე!

ლუკა. ეხლავე... ჩამოვალ...

კეკელი. (მოღუშული). მანდ რათ შემძვრალებარ?

ლუკა. მაშ სად უნდა შემძვრაღვიყავ?

კეკელი. აკი დერეფანში გახვედი?

ლუკა. დერეფანში, ძამიავ, მოხუცი ვარ, შემცივა...

კეკელი. ყველაფერი გაიგე?

ლუკა. დიახ, გავიგე... როგორ არ გავიგე... ყრუ ხომ
არა ვარ! ბედი გქონია, ბედი!

ლუკა. (ეკვით). რა ბედი ან რაში მქონია ბედი?

ლუკა. აი მე რომ ფეჩხე შევეძვერი. .

კეკელი. მერე, იქ რათ ასტეხე ხმაურობა?

ლუკა. იმიტომ, რომ დამცხა... კიდევ კარგი, რომ შენ-
და საბედნიეროთ, მოვიფიქრე და არ დაგახჩრობინე მოხუცი...

კეკელი. დიახ, ადვილი შესაძლებელი იყო ეგ ჩამედი-
ნა... მე ის მძულს .. მეზიზღება..

ლუკა. მართალია... და არც გასაკვირველია... მაგ გვა-
რი შემთხვევა ხშირათ მოხდება ხოლმე.

პეპელი. (ღიმილით). გეტყობა შენც დაგმართია ასეთი
რამე?!

ლუკა. ყური დამიგდე რას გეტყვი... ის დედაკაცი მო-
იშორე თავიდან... ახლოს არ გაიკარო... ის თავის ქმარს
შენზე კარგათ უჩვენებს თავის გზას... იმ ალ-ქაჯს ნურათფერს
ნუ გაუგონებ... აი, ხომ ხედავ, თავზე ბალანი აღარა მაქვს..
მერე რასგან? ვისგან? მხოლოდ დედაკაცებისაგან... რამდენი
დედაკაციც მე მინახავს და დავახლოვებივარ, იმდენი თმა არა
მსხმია ამ გაშიშვლებულ თავზე... ეგ დედაკაცი კი...

პეპელი. არ ვიცი მადლობა გითხრა, თუ შენც...

ლუკა. გამიგონე-მეთქი... თუ შენ ნატაშა მოგწონს...
მოჰკიდე ხელი და წადი, მოშორდი აქაურობას...

პეპელი. ვერ მიცვნია ეს ხალხი... კეთილს და ბოროტს
ერთმანეთში ვერ ვარჩევ... ვერაფერი ვერ გამიგია...

ლუკა. რა არის აქ გაუგებარი? ადამიანი იცვლება: დღეს
კეთილია, ხვალ ბოროტი... და ნატაშა თუ მართლა გულით
მოგწონს, წაიყვა და წადი... ან არა და—მარტო წადი...
ჯერ კიდევ ახალგაზდა ხარ... ქალებს ბევრს იშოვი...

პეპელი. (მზარზე ხელს დაადებს). არა, შენ ეს მითხარი...
ყველა მაგას რისთვის შელაპარაკები?

ლუკა. მოითმინე... დამაცა ერთი ანნას დავხედო... წე-
ლან როგორღაც ახრიალებდა... (ანნას საწოლთან მიდის, ფარდას
გადასწევს, დაჰყურებს და ხელს შეხებს. პეპელი დაფიქრებული და თავ-
გზა დაბნეული შესტკერის) ყოვლად მოწყალეო, იესო მაცხოვა-
რო! განუსვენე სულსა მიცვალებულისა მონისა შენისა ანნა-
სასა!

პეპელი. (ხმა დაბლა). მომკვდარა? (შორიდან გადახრილი დას-
ტკერის საწოლს).

ლუკა. დიახ, აღესრულა... ამისი ქმარი სად წავიდა?

პეპელი. ტრახტირში იქნება.

ლუკა. უნდა შევატყობინოთ.

პეპელი. (შეკრთება). არ მიყვარს მიცვალებული...

ლუკა. (კარებისაკენ მიდის). მკვდარი რა შესაყვარებელია... ცოცხალი უნდა გიყვარდეს და არა მკვდარი.

კეკელი. მეც წამოვალ...

ლუკა. ჩემიანიან?

კეკელი. არ მიყვარს... საზარელია! (საჩქაროთ გადიან... სიჩუმე და სიცარიელე. დერეფნის კარებთან ყრუ და გაუგებარი სიტყვიბი მოისმის. შემდეგ შემოდის მსახიობი).

მსახიობი. (გაჩერდება კარების ზღუდეში. ორივე კარს აქეთ-იქით ხელს ჩაკიდებს და ყვირის). ეი, მოხუცო! სადა ხარ? მოვიგონე! ყური დამიგდე! (ბარბაცით გადმოსდგავს ორ-სამ ნაბიჯს, გამომეტყველ სახეს მიიღებს და ლექსს ამბობს).

თუ რომ ქვეყანას არ შეუძლიან
პოვნა წმინდისა სიმართლის გზისა,—
დიდება უგნურს. რომელიც მოჰგვრის
კაცობრიობას ოქროს ტკბილ ძილსა.
(კარებში გამოჩნდება ნატაშა და მსახიობის უკან გაჩერდება).
მოხუცო!

რომ მოხდეს და ხვალ მზეს დაავიწყდეს
გზის განათება დედა-მიწისა,—
ხვალვე ქვეყანას სხივებს მიმოჰფენს,
აზრები ვინმე უგუნურისა!

ნატაშა. (იციანის). თავ-ცარიელი... როგორ გალექილა!

მსახიობი. (მისკენ მიბრუნდება). ოჰ, ეგ შენა ხარ? მოხუცი სადლაა? ჩემი ძვირფასი მოხუცი? როგორცა სჩანს, არავინ არ არის... მშვიდობით, ნატაშა, მშვიდობით!

ნატაშა. (შემოდის). ჯერ არ მომსალმებიახარ და მემშვიდობები?

მსახიობი. (გზას გადაუღობას). მე მივდივარ... მივემგზავრები... დადგება გაზაფხული და მე აქ ველარა მნახავთ.

ნატაშა. გზა მომე!.. საით მიემგზავრები?

მსახიობი. ქალაქის საპოვნელათ... მოსარჩენათ... შენც წადი, ოფელია! მონასტერში წადი, მონასტერში... შენ იცი, არსებობს სამკურნალო ორგანიზმისა. . სადაც ლოთებს არჩენენ... შესანიშნავი სამკურნალოა!.. მარმარილოს იატაკით...

სინათლე .. სისუფთავე... საქმელ-სასმელი... სულ მუქთათ...
ლიახ, მარმარილოს იატაკით... მე იმას ვიპოვნე... განვიკურ-
ნები... და ისევ ხელ-ახლათ შეუდგები ცხოვრებას...! ნატაშა,
ხომ გახსოვს მეფე ლირის სიტყვები... ჩემი სახელი სვერჩკოვ-
ზაგოლესკი იყო სცენაზე... ეხლა კი ეს არაფერია არ იცის...
არაფერია... აღარა მაქვს სახელი... აღარ... იცი, რა ძნელია სა-
ხელის დაკარგვა... ძაღლებსაც კი აქვთ თავიანთი სახელი...
(ნატაშა მსახიობს გვერდით გაუვლის, მივა ანნას საწოლთან და დაეკრძა).
ყველა კაცს აქვს თავისი სახელი!

ნატაშა. ღმერთო ჩემო, მომკვდარა!

მსახიობი. (აავს იქნევს). შეუძლებელია!

ნატაშა. ღმერთს გეფიცები... ნახე...

ბუზნოვი. (კარებიდან). რა უნდა ნახოს?

ნატაშა. ანა მომკვდარა!

ბუზნოვი. მაშასადამე ხველებას ვადუელია.... (მოდის ან-
ნასთან. დაეკრძება და ისევ უკან წამოვა). კლემენს უნდა შევატ-
ყობინოთ... მოუაროს...

მსახიობი. მე მივდივარ... ვეტყვი... დაიკარგა სახელი...
(გაღის).

ნატაშა. (ოთახის შუაზე) შეც ოდესმე ესე სარდაფში ჩაგ-
დებულს...

ბუზნოვი. (თავის ტახტს რაღაცა ძონძს გადაფარებს). რაო,
რას ბუტბუტებ?

ნატაშა. ისე, ჩემთვის...

ბუზნოვი. ვასკას, ელი? უფროთხილდი თორემ, მე ვიცი,
შენ ის კისერს მოგტეხავს....

ნატაშა. მაინც არ ამცდება და, სულ ერთია, დეე იმან
მომტეხოს

ბუზნოვი. (წამოწვება). კარგი, შენ იცი.

ნატაშა. მოკვდა და მოშორდა უბედურებას, მაგრამ
მაინც მენანება. ღმერთო, რისთვის ცხოვრობდა?

ბუზნოვი. ყველა ეგრეა: იბადებიან, ცხოვრობენ და
კვდებიან... მეც მოვკვდები, ისიც, შენცა და სხვაც... რა
საკიროა შენანება! (შემოდინ: ლუკა, თათარი, კრივიზობი და
კლემენსი. კლემენსი ყველაზე უკან შემოდის—მობუზულია).

ნატაშა. სსს... ბნნა...

პრივოიზოზი. გავიგეთ... ღმერმა სასუფეველი დაუმკვიდროს მაგის სულსა!

თათარი. (კლეშის). უნდა გავიტანოს... დერეფანი გავიტანოს... მგვდარი აგ არა... აგ ცოცხალი უნდა დაიზინოს...

კლეშნი. (ხმა დაბლა). გავიტანთ! (ყველანი საწოლთან მივლენ. კლეშნი ყველაზე უკანა სდგას და ცოლს გადასცქერის).

პრივოიზოზი. (თათარს). შენა გგონია სუნი აუფა?.. სუნს არ დააყენებს... ეგ ცოცხლათვე გახმა.

ნატაშა. ღმერთო! ებრალებოდეთ მაინც. ერთს მაინც ეთქვა რაიმე წესიერი სიტყვა!.. ოჰ, თქვე...

ლუპა. შენ, გოგონა, ნუ ჯავრობ!.. არაფერია! ჩვენ სად შეგვიძლია, რომ მკვდრები შევიბრალოთ?! ეჰ, ჩემო კეთილო! ცოცხლები არ გვებრალებიან... ჩვენი საკუთარი თავის შებრალებაც ვერ მოგვიხერხებია... სად შეგვიძლია კვდრები შევიბრალოთ...

ბუზნოვი. (ამოქნარებს), კიდევაც ვიტყვი: სიკვდილს ხმაურობისა არ ეშინიან... ავადმყოფობას ეშინიან ხმაურობისა და არა სიკვდილს.

თათარი. (ჩამოშორდება). პოლიცია უნდა...

პრივოიზოზი. უეჭველათ უნდა შევატყობინოთ პოლიციას... კლეშჩ, პოლიციაში გამოაცხადე?

კლეშნი. არა... დამარხვა უნდა... მე კი ორი აბაზის მეტი არა მაქვს...

პრივოიზოზი. რადგან ასეა საქმე—ისესხე... ან არა და ჩვენ შევავროვოთ... ზოგი თითო შაურს მოგვეცემს... ზოგი... ვისაც რა შეუძლია... პოლიციაში კი გამოაცხადე... დაეჩქარე! თუ არ გამოაცხადე, ასე ეგონებათ, ან შენ მოგიკლავს, ან არა და... (მიდის ტახტთან და თათართან დასაწოლათ ემზადება).

ნატაშა. (ბუზნოვის ტახტს ჩამოსცილდება). ეხლა სულ ეს უნდა დამესიზმროს ხოლმე ძილში... სულ ერთთავათ მიცვალელებულებსა ვხედავ სიზმარში... მარტო ვერ წავსულევარ... მეშინიან... დერეფანში ბნელა...

ლუპა. (უკან მისდევს). კვდრებისა ნუ გეშინიან... შენ ცოცხლებს ერიდე... ცოცხლებს გაუფრთხილდი...

ნატაშა. ბიძია, გამაცილე

ლუკა. გაგაცილებ... წავიდეთ! (გადიან. პაუზა).

პრივოიზობი. ოპ-პო-პო-პო! ასან! ჩქარა გაზაფხულად დიდგება, მეგობარო, და თბილათ ვიცხოვრებთ... ეხლა სოფლათ გლეხები გუთანსა და სახნის-საკვეთს ამზადებენ... სახნავათ ემზადებიან... ჩვენა, ჩვენ რალას ვუყურებთ?... ასან! დაუძილქუშნია ამ წყეულ მაჰმადიანს...

ბუზნოვი. თათრებს ძილი უყვართ.

კლუზი. (ღამის სათევის შუა სდგას და გარინდებული იქირება თავის წინ). რალა ექნა ეხლა?!

პრივოიზობი. დაწექ და დაიძინე... მეტი არაფერი...

კლუზი. (ნელად). ამას... ამას რა ვუშველო? (პასუხს არავინ აძლევს. შენოდან მსახიობი და სატინი).

მსახიობი. (ყვირის). მოხუცო! აქეთ, ჩემო ერთგულო კენტო!

სატინი. მიკლუხა-მაკლავი მოდის... ხ-ხო!

მსახიობი. გათავდა! მორჩა!! მოხუცო! სად არის ქალაქი... შენ სადა ხარ?

სატინი. ფატა-მოღანა! მოგატყუა მოხუცმა, მოგატყუა!.. არაფერი არ არის... არაფერი... არც ქალაქი... არც ხალხი... არაფერი არ არის...

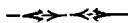
მსახიობი. სტყუი!

თათარი. (წამოხტება). ხაზეინი ზადა ვარ? ხაზინთან ზავილოს... აგ ვერ დაიზინოს... ფული არ მოგცოს... მგედარი, მღვრალი კაცი... (საჩქაროთ გადის. სატინი სტვენით გააცილებს).

ბუზნოვი. (ნაძინარევი ხმით). დაიძინეთ, ყმაწვილებო! ნუ ხმაურობთ... ღამე ძილი უნდა!

მსახიობი. დიახ... აქ მიცვალებულია... „ჩვენსა ბადესა მიცვალებული მოუთრევი“. ლექსი ბ—ბერანჯერისა ჩუმათ... აქ მიცვალებულია!

სატინი. (ყვირის). მიცვალებულებს არაფერი არ ესმით! მიცვალებულნი არაფერს არა გრძნობენ! იყვირე, იღრიალე! მიცვალებულებს არაფერი არ ესმით! (კარებში ლუჯა გამოჩნდება).

მესამე მოქმედება.

უდაბური ადგილი, ათას გვარი ნამტვრევ-ნალეწებით საესე. ეზო ბალახ-ბულახითაა მოფენილი. სცენის სიღრმეში ქვიტკირის მაღალი კედელია, რომელიც ცასა ჰფარავს; მის მახლობლათ დუდგულის ბუჩქნარი. მარჯვნივ—გაშავებული კოჭაკების კედელი ეზოს შენობისა—სარაიის ანუ საჯინიბოსი. მარტხნივ—ყოფრალი კედელი კოსტილევების ღამის სათევოთახისა, რომელსაც ალაგ-ალაგ-ლა შერჩენია ნალესი. ეს კედელი აღმაყრათა სდგას, ისე, რომ უკანა კუთხე, თითქმის, უდაბურის შუაგულს უსწორდება. ამ კედლის და წითელი კედლის შუა, ვიწრო გასავალია. ყოფრალ კედელს ორი სარკმელი ატანია:—ერთი მიწის პირათ; მეორე—ორი არშინით მაღლა, ქვიტკირის კედლის მახლობლათ. ამ კედელთან გდია ყირამალა გადაბრუნებული მარხილი და ბოდის ჩამონაჭერი სიგრძით ოთხი არშინით ოდენა. მარჯვენა კედელთან დაგროვილია—ძველი ფიკრები, ლატნები და კოჭები. საღამოა. ჩამავალი მზე წითლათ ანათებს ქვიტკირის კედელს. გაზაფხულს პირი ახლათ უჩანს. ცოტა ხნის წინეთ თოვლი მოდიოდა. დუდგულის გაშავებული შტოები ჯერ ისევ უკოკროა. ბოდზე მწკრივათა სხედან ნატაშა და ნასტია, ხოლო შეშის ნამტვრევებზე ლუკა და ბარონი. კლემური წამოწოლილია ხეობის გროვანზე, მარჯვენა კედელთან. მიწის პირათ, რომ ფანჯარაა, იქიდან ბუზნოვის სახე მოჩანს.

ნასტია. (თვალეზი დახუჭული აქვს, სიტყვებს თავის ქნევას უფარდებს და ისე ლაპარაკობს, თითქოს გალობსო). შუა ღამეა. ის პირობისამებრ მოდის ხემთან—ბალის ზეივანში.... მე დიდი ხანია რაც ველი და ვაეზისაგან მთლათ ვცახცახებ. ისიც ჩემ მდგომარეობაშია. სახე ცარცივით გასთეთრებია და ხელში რევოლვერი უჭირავს...

ნატაშა. (სემიჩკას ამტრევს). ვერ უყურებთ! მაშ მართალი ყოფილა, რომ ამპობენ—სტუდენტები თავზე ხელ-აღებულო ხალხნი არიანო!

ნასტია. მოდის და მეუბნება საზარელი ხმით: ჩემო ძვირფასო და საყვარელო...

ბუზნოვი. ხო-ხო! ძვირფასოვო?

ბარონი. მოიცა! თუ არ მოგწონს—გაეცალე, ტყუილის თქმა კი აცალე! მერე?

ნასტია. ჩემო თვალის ჩინო და საყვარელო... მშობლე-

ბი შენზე ჯვარ-წერის ნებას არ მაძლევენ და სამუდამო წყევ-
ვა-კრულვასა მპირდებიან შენი სიყვარულისათვის. მე ჩემ
სიციოცხლეს ბოლო უნდა მოვუღო... მეტი არა დამრჩენია-
რა — ხელში კი ვებერთელა რევოლვერი უჭირავს... ათი
ტყვიით გატენილი! — შშვიდობით, ჩემო ძვირფასო, ჩემი ჩაგ-
რული გულის თანამგრძობელი! მე გადავწყვიტე... უშე-
ნოთ სიციოცხლე არ ძალ-მიღს... და მე ვუპასუხე: ჩემო დაუ-
ვიწყარო მეგობარო, რაული...

ბუბნოვი. (გაკვირვებული). რაო? ყარაული?

ბარონი. (იცინის). ნასტენკა! იმ დღეს არა სთქვი, რომ
გასტონი ჰქვიანო?!

ნასტია. (წამობტება). გაჩუმდით... ოჰ, თქვე უბედურნო!
თქვე მაწანწალა ძაღლებო! განა თქვენ შეგიძლიანთ მიხედეთ,
გაიგოთ — რა არის სიყვარული, ქეშმარიტი სიყვარული? და
მე კი გამოვცადე ეგ... დიახ, გამოვცადე ნამდვილი, ქეშმა-
რიტი სიყვარული... (ბარონს). შენ! უმაქნისო... განათლე-
ბული კაცი ხარ... იძახი მწოლარე ყავას მივირთმევდიო...

ლუკა. მოითმინეთ... ნუ უშლით... პატივი ეციო ადა-
მიანს... საქმე სიტყვები კი არ არის, არამედ ის, თუ რაზე
ამბობენ ამ სიტყვებს... აი რაშია საქმე... გვიამბე, გოგონი,
გვიამბე... არაფერია!

ბუბნოვი. დაიმშვენე, ყვაეო, ფრთები... დაფქვი!

ბარონი. აბა — მერე?

ნატაშა. ყურს ნუ უგდებ, ჩემო კარგო... ეგ მაგათ შუ-
რით მოსდით... თავიანთ თავზე არა აქვთ რა სათქმელი და...

ნასტია. (ისევ ჩაბოჯდება). არა მსჯობს... მეტს აღარათერს
არ ვიტყვი... თუ კი არა სჯერათ... თუ დამცინიან... თუ კი...
(ერთბაშათ სიტყვებს შესწყვეტავს და რამდენიმე წამს ჩუმათ არის. შემ-
დეგ ისევ დახუტავს თვალებს და კვლავ განაგრძობს თავის ამბავს, მხურ-
ვალეთ და ხმა-მალა. ხელების მოძრაობას სიტყვებს უფარდებს და,
თითქოს; შორით მუსიკის ხმას ყურს უგდებსო). და აი — მე ვუპასუხე:
ჩემო სიციოცხლის ნუგეშო! ჩემო მოელვარე მთვარევე! არც
მე შემოძლიან უშენოთ სიციოცხლე... როგორც მიყვარხარ,
თავ-განწირვითა და გაგიყვებით, ასევე მეყვარები ვიღრემდე
მიცემს მე მკერდში გული!.. მხოლოთ... ნუ... ნუ მოისპობ შენ
ნორჩ სიციოცხლეს... ეგ სიციოცხლე საჭიროა შენი ძვირ-
ფასი მშობლებისათვის... შენა ხარ მათი ნუგეშო... შენა ხარ
მათი სიხარული... დამტოვე! დეე, ისევ მე დავიღუპო!.. დეე,
ისევ მე მომკლას შენზე დარდმა და ნალევმა... მე მარტო

ვარ .. ერთი ვარ... ჩემი ბუნება ასეთია... დეე, ისევ მე... მე დავიღუპო... სულ ერთია... მე არაფერში არა ვარ გამოსადეგი... და არც არა მაქვსრა... სრულიად არა მაქვსრა... (სახეს ხელებით დაიფარავს და უჩუმრეო ტირის).

ნათაშა. [მხარს შეაკეცევს და ხმა-დაბლა). ნუ სტირი... აბა, რა საჭიროა ტირილი?.. (ლუკა იღიმება და ნასტიას თავზე ხელს უსვამს).

ბუზნოვი. (ხარხარებ). ერთი უყურეთ ამ ქინკის ბლარტსა და!

ბარონი. (ესეც იცინის). ბიძია! შენ იქნება ყველა ეგ მართალი გგონია?... ეგ მაგ ამბავს, უბედური სიყვარულის წიგნი, რომ აქვს, იქიდან ამოიკითხავდა... ყურს ნუ უგდებ მაგის როხვას...

ნათაშა. მერე, შენ რა? გირჩეენია გაჩუმდე, თორემ...

ნასტია. (გულ-მოსული). ოჰ, შე უსულო ლეშო! შე გრძნობა დახშულო! შენ ხომ გული, სული არა გაქვს?

ლუკა. (ნასტიას ხელს მოჰკიდებს). წავიდეთ, ჩემო კარგო! ნუ ჯავრობ! არაფერია... მე-ვიცი... მე-მჯერა! შენ მართალი ხარ... ესინი სტყუიან!.. თუ გრწამს, რომ ის, რაც შენ გამოსცადე, ქეშმარიტი სიყვარული იყო, მაშასადამე ყოფილა! დიახ, ყოფილა! (ბარონზე უჩვენებს). ამ ადამიანზე ნუ ჯავრობ... ეს, შეიძლება, შურითაც იცინის... შეიძლება, ამისთვის ნამდვილი, ქეშმარიტი, თავის დღეში არა ყოფილარა... შეიძლება-არა ყოფილარა... წავიდეთ!

ნასტია. (გულზე ხელებს მაგრა მიიკრავს). ბიძია! ღმერთს გეფიცები... ყველა ეს ნამდვილათ მოხდა... ის ფრანგი სტუდენტი იყო.. სახელათ გასტონი ერქვა... შეეწვერა... ბჭყვრილა ჩექმებს იცვამდა ხოლმე... ოჰ, რატომ მეხი არ ჩამოვარდება და მიწაში არ ჩამიტანს... მერე—ისე ვუყვარდი... ისე ვუყვარდი, რომ...

ლუკა. მე-ვიცი! ეგ არაფერია... მე მჯერა! მაშ ბჭყვრილა ჩექმებს იცვამდა, ჰა? ვერ უყურებთ? იმას უყვარდი... ჰო, მერე? შენც გიყვარდა? (კუთხიდან გაღიან).

ბარონი. რა სულელია ეს ქალი... კეთილი გულისაა, მაგრამ აუტანელი სულელია!..

ბუზნოვი. ადამიანს სოცრუე ძლიერ უყვარს... თითქოს გამომძიებლის წინაშე სდგასო, სულ ცრუობს და ცრუობს..

ნათაშა. სჩანს—სიცრუე სომართლებე სასიამოვნოა... მეც...

ბარონი. რაა შენც? მერე?...

ნატაშა. ვფიქრობ... ვფიქრობ და—ეუცდი...

ბუბნოვი. რას უცდი?

ნატაშა. (მკრთალის ღიმილით). ისე... ყოველთვის ვფიქრობ, რომ დღეს თუ ხვალ მოვა ვინმე, განსაკუთრებულ თვისების ადამიანი... და სრულიათ ახალი რამ მოხდება.. ხანგრძლივით, მუდმივ ველი... მაგრამ ამათ... ან და მართლაც—რას უნდა მოველოდე? (პაუზა).

ბარონი. (სიცილით). არაფერს... მე არაფერს არ მოველი... გადასახადი-გადამხდა... მორჩა... გათავდა!.. მერე?

ნატაშა. ზოგჯერ წარმოვიდგენ, რომ ხვალ უეცრათ უნდა მოვეკდე... და გულს სევდით ვივსებ... ზაფხულის დროს კარგია სიკვდილზე ფიქრი... ზაფხულობით მეხი ხშირათა ვარდება... მეხით სიკვდილი ყოველთვის შესაძლოა.

ბარონი. მწარე ცხოვრებაა, შენი ცხოვრება... შენ დასქაჯ-ეშმაკის ხასიათი აქვს...

ნატაშა. მერე, ვინა ცხოვრობს კარგათ? ყველა სიმწარით იკვებება... ყველა მწარეთა ცხოვრობს...

კლეშჩი. (რომელიც აქამდე უძრავთ იწვა და მონაწილეობას არ იღებდა—ეხლა უეცრით წამოხტება). ყველა? სტყუი! ყველა არა! ასე, რომ იყოს... რა უშავდა?! ასე, რომ იყოს, საწყენი არ იქნებოდა... დიახ, არ იქნებოდა საწყენი...

ბუბნოვი. რა დაგემართა? რა შავი ქირი გეცა? ვერ უყურებთ, როგორ აღრიალდა? (კლეშჩი ისევ თავის ადგილას დევება და ბუზუნებს).

ბარონი. წავალ ნასტიას შევეურიგდები, თორემ გადასაყლოურწავათ ფულს აღარ მომცემს.

ბუბნოვი. მმ... ხალხს სიცრუე უყვარს... ნასტიას საქმე აშკარაა... ის პირი-სახეს ხომ იგლესავს... შეჩვეულია... ახლა სულის წაგლეს-წამოგლესაც სწადია... მაგრამ სხვები? სხვები რაღათ სჩაილიან ამ გვარსავე საქმეს? აი, მაგალითად, ლუკა... ძლიერ ბევრსა ცრუობს... მერე სულ უარგებლობთ... მოხუცი კაცია, რათ იქცევა ასე?

ბარონი. (სიცილით, ჩამოსილდება). ყველას სულს ნაცრის ფერი აძევს და ალის ფრათ შეცვლა სწადია...

ლუკა. (კუთხიდან შემოდის). შენ, ჩემო ბატონო, რათ აწუხებ იმ ქალსა რათ უშლი? დეე, იტიროს და მით გაერთოს... ის ხომ თავის სიამოვნების გულისათვის აფრქვევს ცრემლსა... შენ რა გაკლდება?

ბარონი. სისულელეა, მოხუკო თავი მოგვაბეს...

დღეს—რაული, ხვალ—გასტონი... და ყოველთვის კი ერთი და იგივე... თუმცა—სულ ერთია—შესარიგებლათ მივდივარ მასთან! (გაღის).

ლუძა. წადი და მიუალერსე! ადამიანის მიაღერება—მავნებელი როდია...

ნატაშა. რა კეთილი ხარ, მოხუცო! რათა ხარ ასეთი კეთილი?

ლუძა. კეთილია, ამბობ? ძალიან კარგი, თუ კი ასეა... დიახ... (წითელი კედლის იქიდან გარმონის წელი ხმა და სიმღერა მოისმის). საჭიროა, რომ კეთილი კაციც არსებობდეს ქვეყნათ... ხალხი უნდა გებრალეობდეს!.. აი, ქრისტეს ყველა ებრალეობდა და ჩვენც ასევე დაგვაფალა... მერწმუნე, შეილო, რომ თავის დროზე ადამიანის შებრალეობა... ძლიერ კარგია... აი, მაგალითად, ერთხელ აგარაკზე დარაჯათ ემსახურობდი... ინჟინერთან ვიყავი, ქალაქ ტომსკის მახლობლათ... კარგი და კეთილი... აგარაკი ტყეში იყო გაშენებული... მიყრუებულ ალაგას... ზამთარია და აგარაკზე მარტო-მარტო მე ვარ... ძალიან კარგი და კეთილი! ერთხელ, ვნახოთ, მოძვრებიან!

ნატაშა. ქურდები?

ლუძა. სწორეთ ისინი. მოძვრებიან... დიახ! ავიღე თოფი და გამოველ... ვუყურებ—ორნი არიან... გააღებენ ფანჯარას და ისე გაერთობიან საქმეში, რომ მე ვერც კი მამჩნევენ... ვუყვირი: აი თქვე... დაიკარგეთ აქედან! ისინი, რასაკვირველია, ცუდით მოიწვევენ ჩემზე... მე იმათ წინდაწინვე ვუცხადებ: ჩამომეხსენით... თორემ ეხლავე გესვრით! თოფი მიჭირავს და ხან ერთს ვუმიზნებ და ხან მეორეს. ისინი მუხლებზე დაეცნენ და მეხვეწებიან, გაგვიშვიო! მე კი... ისე... ვჯავრობ. . . ცულსა ვწედი, გესმის! ვეუბნები: მე თქვენ გაგლებდით და არ წახვედით, თქვე ქაჯებო. თქვენა! და ეხლა კი, რადგან აგრეა, მოამტკრიეთ ერთ-ერთმა წყებლები... მოამტკრიეს. კეთილი! ახლა... ვუბრძანე, რომ ერთი გაწვეს და მეორემ გაწკებლოს... ასე და ამ გვარათ, ჩემი ბრძანებით, ერთმანეთი გაწკებლეს!.. გაწკებლის შემდეგ მეუბნებიან: ბიძია, შენი ქრისტეს გულისათვის, პატარა პური მოგვეცი, შორი გზიდან მშიერ-მწყურვალნი მოვდივართო... ესეც შენი ქურდები, ჩემო საყვარელო!.. (იციის). ესეც შენი ცუდით ამხედრებული ქურდები!.. დიახ!.. ორივე მშვენიერი ბიჭები აღმოჩნდნენ... ვეუბნები: თქვე ქაჯებო, თქვენა, არა სჯობდა, პირდაპირ გეთხოვნათ!.. ისინი მიპასუხებენ: მოგვებზრდა, ბიძიავ, ამდენი თხოვნა... დადიხარ, ეხვეწები, სთხოვ და

არავინ არას იმეტებს... საწყენია!.. მთელი ზამთარი ორივემ ჩემთან გაატარეს. ერთს სტეფანა ერქვა—წამოავლებდა ხელს თოფსა და დაეშვებოდა ხოლმე ტყისაკენ... მეორეს იაკოფი —ერთთავად უქეიფოთ იყო და ახველებდა... მაშასადამე, სამნი ვდარაჯობდით აგარაკსა... გაზაფხული დადგა და მითხრეს—მშვიდობით, ბიძია, ჩვენ მივდივართო!.. და წავიდნენ კიდევ... რუსეთისაკენ გასწიეს...

ნატაშა. ისინი კატორიდან იყვნენ გამოქცეულნი?

ლუქა. სწორეთ იქიდან. მე რომ ისინი არ შემებრალე-ბინა, შესაძლო მოვეკალი... ან კიდევ სხვა რამ ჩაედინათ... და ამას მოჰყვებოდა სასამართლო, ციხე და ციმბირი... მერე რა სარგებლობა მოაქვს ყველა ამ სისაძაგლეს? ციხე და ციმბირი აღამიანს სასიკეთოს ვერას ასწავლის... აღამიანს აღამიანის გაწვრთნა კი ძლიერ ადვილათ შეუძლია... დიახ, აღამიანს შეუძლია სიკეთის და სათნოების მოძღვარი იყოს. (პაუზა).

ბუზნოვი. მმ-დიახ! აი, მე კი, არ შემიძლია ვიცრო... რა მაქვს მოსარიდებელი? ჩემი აზრით, სიმართლე პირ და პირუნდა ითქვას... აშკარათ... დაურიდებლათ.

კლემენტი. (კვლათ წამოხტება როგორც მახვილ ნაკრავი და ღრიალებს). რომელი სიმართლე? სად არის სიმართლე? (დაგლეჯილ ტანთსაცმელს ხელითა სწეწავს). აი—სიმართლე! ყველგან უფსკრული... და არსაიდან ხსნა და შეველა... შიმშილით სიკვდილი—აი სიმართლე! ქაჯო, ეშმაკო! რა საქიროა ჩემთვის სიმართლე? სულს ნუ მიხუთავ! მომეცი ნება თავისუფლათ ამოი-სუნთქო! ამოსუნთქვის ნება მომეცი!.. რა დანაშაული მიმიძღვის? რა საქიროა ჩემთვის სიმართლე? ცხოვრება არ შეიძლება, შე სატანავ! სიცოცხლე მოწამლულ-მოშხამულია! აი—სიმართლე!

ბუზნოვი. ხედავთ-რა ალიაქოთი ასტეხა!

ლუქა. ყოვლად ძლიერო იესო! გამიგონე, ჩემო კარგო... შენ...

კლემენტი. (სიბრაზისაგან კანკალებს). ილაპარაკეთ აქ სიმართლე! მოხუცო, შენ ყველას ამშვიდებ... ანუგეშებ... იცოდე, რომ მეზიზღებიან ყველა ვსენი!.. და ეგ სიმართლეც იყოს წყეული და შერისხული გაიგე? წყეულიმც იყოს და შერისხული... (კუთხიდან გადის).

ლუქა. აი-აი-აი! როგორ გაცხარდა .. ნეტა სად გაიქცა?

ნატაშა. თითქოს—ბნედა ეცაო!

ბუბნოვი. ძლიერ მიუშვა! თითქოს თეატრში თამაშობ-
სო! ეგ ხშირათ მოხდება ხოლმე... ჯერ არ შესჩვევია ცხო-
ვრებას!...

პეპელი. (ნელის ნაბიჯით შემოდის კუთხიდან). მშვიდობა პა-
ტიოსან კრებას! რაო, მომჯადოებელიო მოხუცო... სულ სხვა
და სხვა ისტორიებს ამბობ, პა?

ლუკა. რომ გენახა, როგორ აღრიალდა აქ ერთი ადა-
მიანი.

პეპელი. კლეში ხომ არა? რა დაემართა? თავში დაკ-
რულივით გარბოდა.

ლუკა. შენც გაიქცევი თუ კი ისე გულს მოგიკვლენ ..

პეპელი. (ჯდება). არ მიყვარს მე ის კაცი... ამაყია და
ამასთანავე ბოროტი... (კლემს აჯავრებს). „მე მუშა კაცი ვარ!“
ყველას თავის თავზე დაბლა აყენებს... იმუშავე—თუ აგრე
მოგწონს... რა არის აქ თავ-მოსატანი? თუ ადამიანს მუშაო-
ბის დაგვართ დავაფასებთ, მაშინ ყოველ ადამიანზე მაღლა
კხენი უნდა დავაყენოთ! ის ყველაზე მეტს მუშაობს და
ერთთავად ჩუმათ არის... ნატაშა, თქვენები შინ არიან?

ნატაშა. სასაფლაოზე წავიდნენ და მერე ეკლესიაში
უნდა შეიარონ...

პეპელი. მაგიტომაც ასე თავისუფლათა ხარ... ეს იშვი-
ათი მოვლენაა!

ლუკა. (დაფიქრებული-ბუბნოვს). აი, შენ ამბობ—სიმართ-
ლეო! სიმართლე—ყოველთვის როდი მოარჩენს კრილობას!..
სიმართლე—ყოველთვის როდი განკურნავს სულსა! მაგალი-
თად, ერთხელ ასეთი შემთხვევა მოხდა: ერთ კაცს ვიცნობ-
დი, რომელსაც მართალთა ქვეყანა სწამდა..

ბუბნოვი. რა სწამდა?

ლუკა. მართალთა ქვეყანა. ამ სოფლათ უთუოდ უნდა
იყოს მართალთა ქვეყანა, სადაც სულ სხვა გვარი ხალხნი
ცხოვრობენო... ჩინებული ხალხნი! იმათ ერთმანეთი უყვართ...
ერთმანეთს ყველაფერში ეხმარებიან... ერთი სიტყვით, მათ-
ში ყველაფერი ჩინებულათ არის მოწყობილიო!... და აი, ეს
კაცი ყოველთვის ემზადებოდა წასასვლელათ, რომ მართალ-
თა ქვეყანა ეპოვნა: ის კაცი ღარიბი იყო... საცოდავათა
ცხოვრობდა... ხშირათ ისეთ საცოდაგ მდგომარეობაში ჩა-
ვარდებოდა ხოლმე, რომ სიკვდილი ათას წილათ ერჩინა,
მაგრამ მინც გულს არ იტეხდა... პირ-იქით, ჩაიცინებდა და
იტყოდა ხოლმე: არაფერია! მოვიტმენ! ცოტასაც დავიცდი!

მერე მივატოვებ ამ ცხოვრებას და წავალ მართალთა ქვეყანაში... ერთათ-ერთი მისი სატრფიალო საგანი, ეს ქვეყანა იყო.

პეპელი. მერე? წავიდა?

ბუბნოვი. სადა? ხა-ხა!

ლუკა. და აი, ამ ადგილას—ეს საქმე ციმბირში მოხდა —ერთი ნასწავლი კაცი გადმოასახლეს... გადმოასახლეს თავისი წიგნებით... გეგმებით და სხვა და სხვა ეშმაკებით... ეს კაცი მივარდება და ეტყვის ამ ნასწავლს: მოწყალეობა მოიღე და მასწავლე მართალთა ქვეყნის გზა! ნასწავლი კაცი მაშინათვე წიგნებს გადაშლის, გეგმებს ჩაათვალიერებს... შინჯავს, სჩხრეკავს და ხედავს, რომ მართალთა ქვეყანა არსად არ არის... ყველაფერი სწორია, ყველა ქვეყნები ნაჩვენებია, მაგრამ მართალთა ქვეყანა არ არის!

პეპელი. (ხმა დაბლა). არ არის, ჰა? (ბუბნოვი იცინის).

ნატაშა. ნუ უშლით... მერე, ბიძია?

ლუკა. ის კაცი არ უჯერებს. უთუოდ უნდა იყოსო... კარგათ ზონახე... თუ მართალთა ქვეყანა არ აღმოჩნდა, შენი წიგნები და გეგმები არაფრათ არ ვარგებულაო... ნასწავლს ეწყინება: ჩემი გეგმები ყველაფერს სწორეთ აჩვენებენ, მაგრამ მართალთა ქვეყანა არსად არ არისო... აქ კი ეს კაციც გასწყრა—როგორ თუ არ არის? ეცხოვრობდი, ყველაფერს ვითმენდი, ყოველთვის მჯეროდა, რომ მართალთა ქვეყანა არსებობს... და შენი გეგმები კი აჩვენებენ, რომ არ არისო? მძარცველო!—მიამახებს ეს კაცი ნასწავლს... აი, შე-არამზადავ, შენა! შენ გარყვნილი, ფლიდი კაცი ხარ და არა ნასწავლი... და მოსტყბებს ერთს ყურის ძირას... მოსტყბებს შეორეს... (დაჩუმდება) ყველა ამის შემდეგ, წავა სახლში და თავს ჩამოიხრჩობს! (ყველა ჩუმად არის. ლუკა ღიმილით შესტკერის პეპელს და ნატაშას).

პეპელი. (ხმა დაბლა). ეშმაკმა წაიღოს... ვერაფერი სამხიარულო ამბავია...

ნატაშა. ტყუილი ვერ მოუთმენია...

ბუბნოვი. (მოლუშული). ყველა ეგ ზღაპარია და სხვა არაფერი...

პეპელი. ესეც შენი მართალთა ქვეყანა... მაშასადამე, არ აღმოჩნდა, ჰა?

ნატაშა. ის კაცი შეცოდება...

ბუბნოვი. ტყუილია-მეთქი ყველა ეგ... გამოგონილი ამბავია... მართალთა ქვეყანა! კარგი ზღაპარი გცოდნია... მაგრა შეინახე! ხა, ხა, ხა! (ფანჯარას მიეფარება).

ლუკა. (თავის ქნევით ბუბნოვის ფანჯარაზე აჩვენებს). რომ დამცინის კიდეც! ეხე-ხე! (პაუზა). ეჰ, ყმაწვილებო! იცხოვრეთ კარგათ და კეთილათ! ჩქარა გაგშორდებით!

კვიციანი. ეხლა საით მიემგზავრები?

ლუკა. ხახოლებში... გავიგე, რომ იქ ახალი სარწმუნოება აღმოუჩენიათ. უნდა დაეხედო... დიას! ხალხი ყოველთვის ეძებს და ეძებს... ხალხს უნდა, რომ ყველაფერი უკეთ იყოს... ღმერთო, შენ მიეც მას მოთმინება!

კვიციანი. როგორ გკონია, იპოვნის?

ლუკა. ხილხი? რასაკვირველია... ვინც ეძებს-იპოვნის... ვინც სულითა და გულით არის მოწადინებული—იპოვნის!

ნატაშა. რაცა სწადიათ, რომ ეპოვნათ... უკეთეს რასმეს გ-მოიგონებდნენ...

ლუკა. და გამოიგონებენ კიდეც... მხოლოდ დახმარებაა საჭირო, გოგონი... დახმარება და პატივისცემა...

ნატაშა. მე საიდან შემომლიან დახმარება, როდესაც თვითონ ასე უსაშვალოთა ვარ?

კვიციანი. (გადაწყვეტილად). ნატაშა, ხილ-ახლათ გიმეორებ... აი, ამასთან გეუბნები... ამან ყველაფერი იცის... ნატაშა, უარს ნუ მეუბნები... გამომყე.

ნატაშა. სადა? ციხეში?

კვიციანი. ხომ გეუბნები—მივატოვებ ქურდობას! ღმერთს გეფიცები—მივატოვებ! რადგანა ვსთქვი—ავასრულებ კიდეც. წერა-კითხვა ვიცი... ვიმუშავებ... ეს ამბობს, ციმბირში შენი ნებით წადიო... ძალიან კარგი... წავიდეთ, ნატაშა! შენა გგონია, ჩემი ცხოვრებით კმაყოფილი ვარ? ეჰ, ნატაშა! მე ვიცი... ეხედავ! მხოლოდ იმითლა ვამშვიდებ ჩემ თავს, რომ სხვები ჩემზე მეტად ქურდობენ და მაინც პატიოსნათა ცხოვრობენ... სულ ერთია, ეს ვერაფერს მიშველის! ეს... ის არ არის, რაც მე მწადია... არ დაგიმალაჟ, სინილისისა არა მწამსრა... ერთს კი ვგრძნობ: სხვა გვარი-ცხოვრებაა საჭირო... უკეთესი ცხოვრება... ისეთი ცხოვრება, რომ ჩემი თავი მევე მიყვარდეს!

ლუკა. მართალია, ჩემო კარგო! ღმერთმა მოგანიჭოს ეგ სიკეთე. იესო ქრისტემ აგისრულოს ეგ სურვილი... მართალია: ადამიანს თავისი თავი უნდა უყვარდეს.

კვიციანი. ბავშვობიდანვე ქურდი ვარ... ყველგან და ყოველთვის მომძახოდნენ: ქურდო ვასკა, ქურდის შვილო ვასკა!.. რადგან აგრეა, ძალიან კარგი მე მართლაც ქურდათ

გადავიქცევი-მეთქი, ვიფიქრე და ასეც ჩავიდანე... დაფიქრდი: შეიძლება ჯიბრმა და ბოროტებამ გადაქმნა ქურდათ. შეიძლება იმიტომაც ვარ ქურდი, რომ ჩემ სიცოცხლეში სხვა სახელი არ დაუძახნიათ ჩემთვის... ნატაშა! შენ მაინც ნუ მომექცევი ასე! შენ მაინც სხვა სახელით მომმართე!

ნატაშა. (ნაღლიანაჲ). როგორღაც არა მჯერა... არავითარი ლაპარაკი არა მჯერა... რაღაც ცუდათა ვგრძნობ თავს... გული ისე მღრღნის, რომ თითქოს რაღაცას მოველი... ეჰ, ვასილი, ტყუილად ჩამოაგდე დღეს ამ საგანზე ლაპარაკი...

კეკელი. მაშ როდისღა? პირველათ ხომ არ გეუბნები...

ნატაშა. არც ისე ძლიერ მიყვარხარ და აბა, რა საჭიროა, რომ გამოგყვე? ზოგჯერ მომწონხარ და ზოგჯერ, რომ შემოგხედავ, გულზე სევდა მომაწვება ხოლმე. სჩანს აო მიყვარხარ. ვინც უყვართ—მასში ცუდს არას ხედავენ და მე კი ვხედავ.

კეკელი. ნუ. გეშინიან—შეგიყვარდები... შევეჩვევით ერთმანეთს... შენ მხოლოდ დამეთანხმე. წელაწადზე მეტია გაკვირდები და გატყობ, რომ სასტიკი ხასიათის ქალი ხარ... კარგი და სანდო! მას შემდეგაა, რომ შეგიყვარე და მიყვარხარ! (სარკმელში გამოჩნდება ვასილისა. მორთულ-მოკაზმულია. ყურს უგდებს).

ნატაშა. მაშ ასე... მე გიყვარვარ და ჩემ დას კი...

კეკელი. (არეული) ჰო, რაა შენ დას?

ლუკა. ეგ არაფერია, გოგონი... როდესაც პური არა აქვთ,—გედსა სქამენ ხოლმე. . თუ კი პური არ არის!..

კეკელი. (შეკმუხანილი). გებრალეობდე! რა სიცოცხლეა, ჩემი სიცოცხლე? ეს მგლური ცხოვრება ვერაფრათ მახარებს! თითქოს კლდის ნაპარალში ვინთქებიო! . რასაც ხელს მოვკიდებ, ყველაფერი დამპალია... შენი და... მე მგონი, შენი დი, რომ ასე ძუნწი არ იყოს, იმის გულისათვის ყველაფერს ჩავიდენდი... ოღონდ სრულიად ჩემი გამხდარიყო... მაგრამ მას ფული უფრო ჩემზე ძლიერ უყვარს და მასთანვე თავისუფლებაც უნდა .. დიახ, თავისუფლება, რომ გარყვნილების მორგეში უფრო თავისუფლად ჩაიფლას. მას ჩემი შენგლა არ შეუძლიან...

ლუკა. მეც გირჩევ: გაჰყევი მაგას, გოგონი! არა უკირსრა, კარგი ყმაწვილია! შენ მხოლოდ ხშირად მოაგონე ხოლმე, რომ კარგი ყმაწვილია... ნუ დააეიწყებ... და სხვა ნურაფრისა ნუ გეფიქრება. ეგ დაგიჯერებს... შენ მხოლოდ ხში-

რად მოაგონე: ვასია, არ დაივიწყო, რომ შენ კარგი ყმაწვილი ხარ! აბა იფიქრე, სხვა სადღა უნდა წახვიდე—თუ არ მაგასთან? შენი და—მხეცზე უნხეცესი ბოროტია... იმის ქმარზე ლაპარაკი ხომ მეტია... ერთი სიტყვით. აქ ცხოვრებას, ჯოჯოხეთში ცხოვრება სჯობია... აბა, სხვა სადღა უნდა წახვიდე, თუ არ მაგასთან?

ნატაშა. მე ხშირათა ვფიქრობ და ვიცი, რომ წასასვლელი გზა არსაითა მაქვს, მაგრამ არაფის ლაპარაკი არა მჯერა... თორემ ვიცი, რომ გზა არსაითა მაქვს...

კეკელი. შენ ერთი გზა გაქვს და მოგკლავ და იმ გზაზე კი არ გაგიშვებ!

ნატაშა. (ღიმილით). აი, ჯერ ჯვარი არ დაგვიწერია და მოკვლასაც კი მიპირებ...

კეკელი. (მოეხვევა). ნატაშა, დაანებე მაგეებს თავი!

ნატაშა. (ეკვრის). მხოლოდ ერთს გეტყვი, ვასილი: ღმერთს გეფიცები, რა წამსაც ხელს დამაკარებ, ან რაზე ნაირად მაწყენინებ... არაფერს არ დავერიდები და მაშინათვე თავს ჩამოვიღრჩობ!

კეკელი. დეე, გახმეს ჩემი მარჯვენა თუ ბოროტად დაგაკარო!

ლუკა. ნურაფერზე ნუ ექვობ, ჩემო კეთილო... შენ უფრო საკირო ხარ მაგისათვის, ვიდრე ეგ შენთვის.

ვასილისა. (სარკმელიდან). ესეც შენი ნიშნობა! გისურვებთ ხანგრძლივ სიყვარულს!

ნატაშა. მოსულან! ოჰ, ღმერთო ჩემო, დამინახეს... ეჰ, ვასილი...

კეკელი. რისა გეშინიან? ეხლა აღარაფის შეუძლიან ხელი გახლოს!

ვასილისა. ნუ გეშინიან, ნატალია! ეგ შენ არა გცემს... მაგას არც ცემა შეუძლიან და არც სიყვარული... მე ეს ძალიან კარგათ ვიცი...

ლუკა. (ხმა დაბლა). ოჰ, შე კუდიანო... შე შხამიანო გველო, შენა.

ვასილისა. ეგ მხოლოდ სიტყვებით ყოყოჩობს, საქმით კი...

კოსტილავი. (შემოდის). ნატაშა! აქ რას აკეთებ, შე მუქთა-ხორავ, შენა?! კორის გუდასა ხსნი და შენ მუშობლებზე სჩივი განა? რატომ სამოვარი არ დაგიდგავს? მაგიდა რატომ არ მოგისუფთავებია?

ნატაშა. (შიღის) თქვენ აკი ეკლესიაში გინდოდათ შევლა?

კოსტილავი. რაც გვინდოდა—ეგ შენი საქმე არ არის! შენ შენი საქმე უნდა გააკეთო... ნაბრძანები უნდა შეასრულო...

კეპელი. ციც! ვერ მოგართევს! ეს შენი მოსამსახურე აღარ არის. ნატაშა, ნუ წახვალ, ნურაფერს ნუ გააკეთებ...

ნატაშა. ბრძანებლობას თავი დაანებე... ჯერ ადრე გახლავთ! (გაღი).

კეპელი. (კოსტილავს). გეყოფათ! რაც დასცინეთ და დაამცირეთ, ისიცა კმარა! ეხლა ეგ მე მეკუთვნის, ჭემია!

კოსტილავი. შენი? ჰა, ჰა, ჰა! როდის იყიდე? რა მიეცი?

ვასილისა. (ხარხარებს). როგორ იყიდე?

ლუპა. ვასაა! წადი, შენ წადი...

კეპელი. თქვენ ეი! ფრთხილათ! ეგ სიცილი ტირილათ არ გადაგეჭვით!

ვასილისა. ოჰ, როგორ მეშინიან! ოჰ, როგორა კვანკალებ!

ლუპა. ვასილი, წადი-მეთქი! ხედავ, როგორ გაგულიანებს ის დედაკაცი... უნდა წაგაჩხუბოს—გაიგე?

კეპელი. დიახ... აა! სტყუის... სტყუი! რაც შენ გინდა, ის არ მოხდება!

ვასილისა. რაც მე არ მინდა, არც ის მოხდება!

კეპელი. (მუშტი დაეშურება). ენახოთ! (გაღი).

ვასილისა. (სარკმელს მიეფარება). მე შენ სხვანაირ კორწილს გაგიმართავ!

კოსტილავი. (ლუკასთან მივა). რაო, ბებრუხანა?

ლუპა. არაფერი, ბებრუხანა!

კოსტილავი. დიახ... ამბობენ, მიდისო ..

ლუპა. დროა.

კოსტილავი. საით?

ლუპა. საითაც თვალები წამიყვანენ...

კოსტილავი. სამაწანწალოთ, არა? ერთ ადგილას ვერ ისვენებ განა?

ლუპა ნათქვამია—მდებარე ქვის ქვეშ, წყალიც კი არ გაღისო.

კოსტილავი. ის ქვა არის. ადამიანი კი ერთ ადგილას უნდა ცხოვრობდეს. ხალხს ბალღინჯოებივით ცხოვრება არ შეჭფერის, რომელნიც უგზო-უკვლოთ დაძვრებიან... ადამიანმა თავის განსაზღვრული ბინა უნდა გამოიხატოს და არა იმით იხეტიალოს დედა-მიწაზე...

ლუკა. ვისაც უველგანა აქვს ბინა?

კოსტილავი. სჩანს ის მაწანწალა და უსარგებლო კაცი... ადამიანს სარგებლობა უნდა მოჰქონდეს... უნდა მუშაობდეს.

ლუკა. ვერ უყურებთ!

კოსტილავი. სწორეთ. მაშ როგორა გგონია! რა არის მოგზაური? მოგზაური არის—ტყნაური, გასაოცარი კაცი, რომელიც სხვებს არაფერში არ ემსგავსება. თუ ის ნამდვილი მოგზაურია და იცის რემე, თუ ისეთი სხვანაირი რამ გაიგო... რაც არავისათვის გამოსადეგი არ არის, თუნდა ეს სიმართლეც იყოს,—არ უნდა სთქვას... ყოველგვარი სიმართლე როდია საჭირო... დიახ! ეგ სიმართლე შენთვის შეინახე... და გაჩუმდი... თუ ის ნამდვილი მოგზაურია—სდუმს, ჩუმად არის! ან არა და—ისე იტყვის, რომ ყველასთვის გაუგებარია! ამ გვარ მოგზაურს არაფერი არ უნდა. . არაფერში არ ერევა, ხალხს ტყუილა-უბრალოთ გზა-კვალს არ უბნევს... როგორ ცხოვრობენ ადამიანები—მისი საქმე არ არის. ის უნდა მართალთა ცხოვრებას მიზღვედეს... ტყე-ღრეში და ხვრელში უჩინრად უნდა ცხოვრობდეს... არავის ხელს არ უშლიდეს, არა ჰკიცხავდეს... ყველასთვის ლოცულობდეს... ამ ქვეყნიურ ცოდვათათვის მარად ცრემლს უნდა აფრქვევდეს... შენთვის, ჩემთვის, ყველასათვის... აი, ამიტომაცაა, რომ ის ამ ქვეყნიურ ამოებებს გაურბის... გაურბის, რომ ლოცვაში გაატაროს თავისნი დღენი... ასეა! (პაუზა). შენ კი... შენ რა მოგზაური ხარ? ბაშფორთიცი კი არა გაქვს... წესიერ კაცს—ბაშფორთი უნდა ჰქონდეს... ყველა რიგიან ხალხს—ბაშფორთები აქვთ! დიახ!

ლუკა. არიან ხალხნი და არიან კიდევ—სულ სხვანი—ადამიანები!

კოსტილავი. შენ ეი! ბრძენობას თავი დაანებე! გამოცანებს ნუ შეუბნები! მე შენი მასხარა არა ვარ... რა არის ხალხნი და ადამიანები?!

ლუკა. სადა ხედავ აქ გამოცანას? მე ვამბობ, რომ ზოგი მიწა სათესავათ უნიადაგოა... ზოგი ნიადაგიანი... ნოყიერი... რასაც დასთეს, ყველაფერი იხეირებს... აი, ამ გვარათვე...

კოსტილავი. მერე? რაზე ამბობ მაგას?

ლუკა. აი, მაგალითად, შენა... შენ თვით მაღალმა ღმერთმაც, რომ გითხრას: მიხეილ! იყავ ადამიანი! სულ ტყუ-

ილია, შენში ხეირს ვერა ნახავს... რაცა ხარ, იმადვე დარჩები.
ქოსტილავი. შენ ეი გესმის? ჩემი ცოლის ბიძა პო-
ლიციელია და თუ მე იმას...

ვასილისა. (შემოდის). მიხეილ ივანიჩ, წავიდეთ, ჩაი დავ-
ლიოთ.

ქოსტილავი. (ლუკას). აი რას გეტყვი: დაიკარგე აქე-
დანი მოგვშორდი! ჩემ სახლში აღარა განახო!

ვასილისა. დიახ, მოგვშორდი, მოხუცო! მეტის-მეტათ
წაგიგრძელებია ვგ ენა... ან კი, ვინ იცის... შეიძლება კა-
ტორლიდან გამოქცეული ვინმეცა ხარ!

ქოსტილავი. დღესვე შენი ხსენება აღარ იყოს აქაი
გაიგე? თორემ...

ლუკა. თორემ რა? შენი ცოლის ბიძას დაუძახებ, არა?
კეთილი, დაუძახე! თუ კი ჩემისთანა კატორლიდან გამოქ-
ცეულ ტუსას დაიქერს—უეჭველია—ჯილდოს მიიღებს...
სამიოდე კაპეიკს!

ბუზნოვი. (ფანჯარიდან თავს ამოხყოფს). რაო, რა-
სა ჰყიდიო? რაში აძლევთ სამ კაპეიკს?

ლუკა. მე მემუქრებიან—გაგყიდიო!

ვასილისა. (ქმარს). წავიდეთ!

ბუზნოვი. სამ კაპეიკათ? არ მიკვირს... უფთხილდი,
მოხუცო, თორემ ეგენი კაპეიკათაც კი გაგყიდიან!

ქოსტილავი. (ბუზნოვს). შენ ეი! კინკასავით არ გამოგი-
ყვია ვგ თავი! ჩუმათ ვგდე! (მიღის ცოლთან ერთად).

ვასილისა. რამდენი ბნელი ხალხია ამ ქვეყნათ და ათას
ნაირი ავაზაკი!

ლუკა. გისურვებთ საამურ მადას!

ვასილისა. (მობრუნდება). ენა დაიმოკლე... შე გადამ-
ღვრძალოო ქოფაკო, შენა! (გადის ქმართან ერთად—კუთხიდან).

ლუკა. აძალამ წავეალ...

ბუზნოვი. შით უკეთესი. დროზე გაცლა სჯობია.

ლუკა. მართალს ამბობ.

ბუზნოვი. გამოცდილი მაქვს. ერთხელ კატორლას ავ-
ციდი იმიოთ, რომ ხიფათს დროზე გავეცალე!..

ლუკა. მართლა?

ბუზნოვი. სწორეთ. ეს საქმე ასე მოხდა: ჩემი ცოლი
ერთ ოსტატს შეუყავშირდა... გამოტეხით უნდა ვსთქვა, კარ-
გი ოსტატი იყო. ძლიერ ხელოვნურად ღებავდა ძაღლის
ბეწვს—ენოტისად, კატისას—კენგურისად, მთხივისად და სხვა

და სხვად... ყოჩალი იყო. ასე და ამ გვართ—შეუკავშირდა მას ჩემი ცოლი... ისე მტკიცეთ შეუყვარდათ ერთმანეთი, რომ მე მეგონა ან მომწამლავენდნენ, ან ამ სოფლიდან ამა-ბარგებდნენ... მე ჩემ ცოლსა ვცემდი, ოსტატი კიდევ მე მცემდა... ძალიან მოკრივე იყო! ერთხელ ნახევარი წვერი ჩამომგლიჯა და გვერდებიც ლაზათიანათ ჩამიზილა. ბოლოს—ძლიერ გაებოროტდი: ავიღე რკანის არშინი და დავ-ცხე ჩემ ცოლს გოგრაზე! ასტყდა ერთი აურ-ზაური... ვატყობ, რომ სასიკეთო არა მომიყარა... ისინი მჯობნიან! ვიფიქრე, ვიფიქრე და ბევრი ფიქრის შემდეგ, ცოლის მოკვლა გადავწყვიტე... მაგრამ გონს მალე მოვედი და გამოვიქეცი.

ლუკა. ძალიან კარგათ მოქცეულხარ! დეე, იმათ იქ ძაღლები ენოტებათ გადააქციონ!

ბუზნოვი. მხოლოდ... ქარხანა ჩემი ცოლის სახელზე იყო... და აი, ასე დავრჩი, როგორცა მხედავ! თუმცა სიმა-რთლე რომ ვსთქვა, იმ ქარხანას აქამდე შევქამდი! იცი, მე გალოთებული ვარ!

ლუკა. გალოთებული? ა-ა?

ბუზნოვი. აუტანელათა ვარ გალოთებული! როგორც კი დავიწყებ ლოთობას, ტყავის მეტს არაფერს არ შევირჩენ ხოლმე... ზარმაციცა ვარ! კირივითა მძულს მუშაობა! (სატი-ნი და მსახიობი გაჯიბრებული ლაპარაკით შემოდინან).

საბინი. სისულელეა! ვერსადაც ვერ წახვალ... ყველა ეგ თვალთ-მაქცობაა და სხვა არაფერი! მოხუცო! რა წასჩურ-ჩულე ყურში ამ საცოდვე ჩენჩოს?

მსახიობი. სტყუი! ბიძია, უთხარი, ჩააგონე მაგას, რომ სტყუის! მე მივდივარ! დღეს ვიმუშავე... ქუჩა დავგავე... არა-ყი კი არ დამიღვეია! როგორია? აი ფული და მეც ფხიზე-ლი ვარ!

საბინი. ეგ სიბრიყვეა და სხვა არაფერი! მოიტა, და-ხარჯოთ! ან არა და—მომეცი ქალაღში წავაგო ..

მსახიობი. მომშორდი! ეს გზის ფულათ მინდა.

ლუკა. (სატიანს). გამაგებინე, რათ უხლართავ მაგ ალა-მიანს გზა-კვალს?

საბინი. „მითხარი, ბედის გამომცნობელო, რა გადამხდე-ბა მე ცხოვრებაში?“ წაეაგე, ჩემო ძმაო, მაგრამ ჯერ მთლათ არ დავლუპულვარ. ბიძია, ქვეყნაზე ბევრი შულერია, რო-მელიც მე ყველაფერითა მჯობნის...

ლუკა. დღეს ძალიან მზარულათა ხარ, ჩემო კოსტანტინ...

ბუბნოვი. (მსახიობს). შენ ეი! მოდი აქა! (მსახიობი მიდის მასთან და ჩაყუნთული ჯდება. ბუბნოვი და ის ნახევარი ხმით ლაპარაკობენ).

საბინი. როდესაც ახალ გაზდა ვიყავ, შრომა მიყვარდა... კარგია წარსულის მოგონება... კობტა ხალათი მეცვა! მშვენიერი ტეკვა ვიცოდი, სცენაზე ვთამაშობდი... მიყვარდა ხალხის გამხიარულება... მშვენიერება იყო!...

ლუპა. მერე როგორ მოხდა, რომ შენ გზა-კვალს ას-ცდი და წაიბორძიკე?

საბინი. რა ცნობის მოყვარე ხარ, მოხუცო! ყველაფერი გინდა იცოდე... და მერე რათა?

ლუპა. მინდა კაცობრიობის ავ-კარგი გავიგო... აი, შენი-კი ვერა გამიგონარა... ასეთი გამბედავი, ასეთი მამაცი ხარ, ჩერო კოსტანტინ... და იმავე დროს... ეს ვისი ბრალია?

საბინი. ციხისა, ბიძია, ციხისა! ოთხი წელიწადი და შეიდი თვე ციხეში ვიყავ დაპატიმრებული .. და პატიმრობის შემდეგ კი—მაზანდა დაგეარგე...

ლუპა. ოჰო-ჰო! მერე რა მიზეზით იყავი დაპატიმრებული?

საბინი. ერა ფლიდ არამზადასთვის. გაანჩხლებულ გაბრაზებულ გულზე შემომაკვდა ის შეჩვენებული... ბანქოს თამაშობაც ციხეში შევისწავლე...

ლუპა. ის კაცი ქალის გულისათვის მოჰკალი, არა?

საბინი. დიახ,—ჩემი დის შეურაცყოფისათვის... მაინცა და მაინც შენ ჩამომეხსენი... არ მიყვარს როდესაც ჩემ თავ-გარდასავალს მეკითხებიან... ყველა ეს—დიდი ხნის ამბავია... ჩემი და მოკვდა... ავერ, ცხრა, წელიწადია რაც ის მოკვდა... კარგი, კეთილი აღამიანი იყო ჩემი და...

ლუპა. შენ ძლიერ მარჯვეთ უხედები ცხოვრების ზვირ-თებს... რომ გენახა, ამ ცოტა ხნის წინეთ როგორ აღრიად. და ზეინკალი... ოჰ-ჰო-ჰო!

საბინი. კლემში?

ლუპა. სწორეთ... ყვიროდა: სამუშაო არ არის, არაფერი არ არისო ..

საბინი. მიეჩვევა... ან რა უნდა გავაკეთო?

ლუპა. (ნელად). შეხედე! მოდის... (ნელის ნაბიჯით შეზოდის კლემში, თვე ჩაქინდრულია).

საბინი. ეი, ქვრივო! რას დაგიშვია ეგ ჩიჩაყვი? რის გამოგონებას აპირებ?

კლემში. ვფიქრობ: რა გავაკეთო? სამუშაო იარაღი აღა-

რა მაქვს... ყველაფერი ჩემი ცოლის დაკრძალვას მოუნდა...
საბინი. მე შენ ერთ რჩევას მოგცემ: ნუ იმუშავებ ..
იარე და თელე მიწა...

კლემზი. კეთილი, მაგრამ ხალხისა მრცხვენთან...

საბინი. მერე—ხალხს რატომ არა სცხვენთან, რომ შენ
ძალზე უარესათა სცხოვრობ? დაანებე თავი მაგ სისულელეს...
აბა მოიფიქრე... ვსთქვამთ, ასე მოხდა:—ალარც შენა მუშაობ,
ალარც მე, ასობით, ათასობით ალარ მუშაობენ... გესმის?
ყველა თავს ანებებს მუშაობას... არც ერთი კაცი აღარა მუ-
შაობს!—რა მოხდება მაშინ?

კლემზი. ყველანი უიმშილით ამოწყდებიან...

ლუკა. (სატინს). შენ მაგ გვარი ქადაგებით ლტოლვი-
ლებთან უნდა წახვიდე... ერთ გვარი ხალხია... ლტოლვი-
ლებს ეძახიან...

საბინი. ვიცი... ისინი სულელები როლი არიან, ბიძია. .
(კოსტილეების სარკმელიდან ნატაშას ყვირილი მოისმის: „რათა“? „მოი-
ცა...“ „რისთვის?“).

ლუკა. (შეწუხებული). ნატაშა? ისა ყვირის? ჰა? ოჰ, შე...
(კოსტილეების ოთახიდან მოისმის—ხმაურობა, ალიაქოთი, დამტვრეუ-
ლი კუოქლების ვლრაილი და კოსტილევის მჩხვანა ხმა: „აა... მტან-
ჯველო... მწვალბელო!“).

ვასილინა. დადექ... დამაცა... მე მაგას... აი... აი...

ნატაშა. მცემენ! მკლავენ!

საბინი. (სარკმელში შესძახის). თქვენ ეი!

ლუკა. (ფაციფუსით). ვასილის, ვასილის დაუძახოთ... ოჰ,
ღმერთო... ძმანო... ყმაწვილებო, დაუძახეთ...

მსახიობი. (გარბის). ეხლავე დაუძახებ...

ბუბნოვი. ძალიან მოუხშირეს მაგ ქილს ცემა.

საბინი. მოხუცო, წავიდეთ, მოწმეთ დავესწროთ...

ლუკა. (სატინს გაჰყვება). შენც რა მოწმე გამოძახებ! ვა-
სილის დაუძახოთ... ბევრათ სჯობია...

ნატაშა. (გარედან). დაო... დაო! ვაიიი!

ბუბნოვი. პირს დაუცეს... წავიდე ერთი შევხედო...
(კოსტილეების ოთახში ხმაურობა თან და თან მიწყდება. ეტყობათ—
ოთახიდან დერეფანში გავიდნენ. მოისმის მოხუცის ყვირილი: „დადექ!“
კარს მაგრათ მიჯახებს. კარის ხმა—დანარჩენთ ყოინას ცულათ დავსო-
ბა და გაჰკეთს. სცენაზე სიწყნარეა. წყვდიადი მეფდება).

კლემზი. (შეშების გროვანზე ზის და არაფერში მონაწილეობას არ
იღებს. ხელებს მძლავრათ იხელავს. რალაც დუღუნს მოჰყვება. პირველ-
ში გაუგებარია მისი სიტყვები და მერე აშკარათ გაისმის): მაშ რო-
გორ? უნდა ვიცხოვროთ... (ხმა მალდა). დასაყრდნობი აღდგო

ლია საკირო... დასაყრდნობი არ არის... არაფერი არ არის!
მარტოთ-მარტო... ობლათა ვარ მიტოვეებული... არსაიდან
შველა... არსაიდან ხსნა... (წელში მოხრილი, ნელის ნაბიჯით გა-
დის. რამდენიმე წუთს სულ-შემხუთავი სიჩუმეა. ცოტა ხნის შემდეგ—
საღდაც გა აჯალში—არაყულ-დარეული ხმაურობა და უთავ-ბოლო ბგერა
გაისმის. ის იხდება და ახლოვდება. ისმის ცალკე ხმები):

ვასილისა. მე მაგისი და ვარ! გაუშვი..

კოსტილავი. შენ რა უფლება გაქვს?

ვასილისა. ავაზაკო...

საბინი. ვასკას დაუძახე... ჩქარა! ზობ, მოსცხე მაგას!
(პოლიციელი უსტვენს).

თათარნი. (შემორბის. მარცხენა ხელი ჩამომხული აქვს). ეს სად
როგორი განონი ვარ... დღე გაცი მოგლას?

ქრივოიზოზი. (შემოდის; უკან შედევედვი მოსდევს). ერთი ისე-
თი ლაზათიანი უთავაზე, რომ...

მედვედვი. რა ნება გაქვს, რომ ჩხუბობ?

თათარნი. შენა? შენ შენი საქმე ვიძის რა ვარ?

მედვედვი. (კრივოიზოზს გამოუღებება). შესდექ! მომეცი
სასტენი... სასტენი რომეცი...

კოსტილავი. (შემორბის). აბრამ! დაიქი ეგა... დაიქი...
მოკლა... (კვაზნიას და ნასტიას კუთხიდან თმა-გაწეწილი ნატაშა შე-
მოჰყავთ. საბინი უკან დასდევს ვასილისას. ვასილისა ცდილობს, რომ
ნატაშას გარტყას, მაგრამ საბინი ხელსა ჰკრავს. ალიოშკა, თითქოს
ქაჯიოდ, ვასილისას მახლობლათ დახტრს, ყურში უსტვენს, ყვირის და
ღრიალებს. შემდეგ რამდენიმე ტანისამოა შემოფლეთილი ქალი და კაცი
გამოჩნდბა).

საბინი. (ვასილისას). საით, შე დაწყველილო ბაიყუშო, შენა!

ვასილისა. მომშორდი, შე ავაზაკო! სიცოცხლეს გაე-
წირავ და გავგლეჯ, დაფლოეთ!

კვაზნია. (ნატაშას ცალკე გაიყვანს). კმარა, კარპოენა... გრცხე-
ნოდეს! ასე რამ გაგამხეცა?!

მედვედვი. (საბინს დაჰტრს). ააა... დაგიქირე თუ არა?!..

საბინი ზობ! მოსცხე! დაჰკა!... ვასკა! ვასკა მოდის!
(ყველანი, წითელი კედლის მახლობლათ, გასავალთან შეჯგუფდებიან.
ნატაშას მარჯვნივ წაიყვანენ და შემდეგ შემოს გროვაზე დაჰკემენ).

კაპელი. (ქუჩაბანდიდან გადმოხტება და უსიტყვოდ, ძლიერის
მოძრაობით გაპოზს ხალხს). ნატალია სად არის?

კოსტილავი. (კუთხეში იმალება). აბრამ! ვასკა დაიქირე...
ძმანო, მიშველეთ! დაიქირეთ ვასკა, რე ქურდი.. ეგ მძარცველი...

კაპელი. ოჰ, შე დამყაყებულო... შე ქოფაკო ძაღლო,
შენა!.. (მძლავრათ გარტყამს. კოსტილავი ისე წაიქცევა, რომ კუთხე-
ში მისი ზიჯითა რანის ნახიარითა მოსჩანს. პიკელი ნატაშას მივარდება).

ვასილისა. ვასკას დაპკათ! ჩემო კეთილნო... დაპკათ მაგ ქურდსა!

მედვედევნი. (სატრნს უყვირის). შენ უფლება არა გაქვს... ეს ოჯახური საქმეა... ნათესავეები არიან... და შენ ვინა ხარ?

პეპელი. როგორ... რითი შეგეხო? დანით?

კვაშნია. დახე, რა მხეცები არიან!.. ცხელი წყლით ფეხები დაუწვეს ქალსა.

ნასტია. ცხელი სამოვარა გადააქციეს ზედა...

თათარი. იქნებ არ უნდოდოს და ისე მოხდოს... უნდო გარგა გაიგოს... ასე არ ილაბარაგოს...

ნატაშა. (თითქმის გულ-წასული). ვასილი... წამიყვა... წამიყვა, დამძარხე...

ვასილისა. ღმერთო ძლიერო! მიშველეთ! მომკვდარა! მოპკლეს! (ყველანი გასავალს მიაწყდებიან, სადაც კოსტილევს გვაძია. ბრბოს შუადან გამოძვრება ბუზნოვი და ვასკასთან მიდის).

ბუზნოვი. (ხმა მალა). ვასკა! მოხუცს ანდერძი აეგო!..

პეპელი. (გაუგებრად შეჰყურებს). წადი... დაუძახე... საავდემყოფოში წაიყვანონ... მღ, შე გაუსწორდები მაგას!

ბუზნოვი. მე შენ გეუბნები—მოხუცი ვილაცამ გაგუდა... (სტენაზე ისე ჩაქრება ხმაურობა — თითქმის კოცონს წყალი დაასხესო. სხვა და სხვა სიტყვები ნახევარ ხმით გაისმის: „მართლა თუ?“ „არა!“ „წავიდეთ, ძმავ!“ „ეგ ეშმაკის კერძი!“ „ჩხლა ნახე შენა!“ „გავიქეთ—ვიდრე პოლიცია არ მოსულა!“ „ბრბო თხელდება. გადიან. ბუზნოვი, თათარი, ნასტია და კვაშნია კოსტილევსაკენ გაექანებიან).

ვასილისა. (წამოიწვეს და ძლევა მოსილად გაჰქვიის). მოპკლეს! ქმარი მომიკლეს... ამან მოპკლა... ვასკამ მოპკლა! მე თითონა ვნახე! მე თითონ! რაო, ვასია? ცხლა რას იტყვი? პოლიციას დაუძახო თუ არა?

პეპელი. (ნატაშას ჩამოსცილდება). გამიშვი, მოშორდი! (კოსტილევს დახედავს). გიხარიან განა? (გვამს ფეხს წაქრავს) ჩაკვდა... ქოფაკი ძალლი... ისე მოხდა, როგორც შენა გსურდა... მაგრამ არც შენ დაგტოვებ ასე... (მივარდება. სატინი და კრეოლიზობი საჩქაროთ დაიკურენ. ვასილისა ქუჩაბანდის იქით იმალება).

საბინი. გონს მოდი!

ქრივოიზოვი. ტარუე! საით მიხტიხარ?

ვასილისა. (გამოხნდება). რაო, ჩემო საყვარელო მიგობარო, ვასილი... ბედს ვერ წაუხვალ... პოლიცია! აბრამ ხმა მიე... დაუსტვინე!

მედვედევნი სასტენი ჩამომწყვიტეს ამ ქაჯებმა!

ალიოშა. აი სასტენი! (უსტვენს. შედევადვი დაედვენება).

საბინი. (პეპელს ნატაშასთან მიიყვანს). ვასკა, ნუ გეშინიან!

ჩხუბში, რომ კაცი შემოგაკვდეს... მაგდენი არაფერია... მძიმე სასჯელს არ მოგისჯიან.

ვასილისა. ვასკა დაიჭირეთ! მაგან მოჰკლა... მე თითონა ვნახე!

საბინი. მეც გავარტყი სამიოდევერ მოხუცს... მაგას ბევრი უნდოდა თუ? ვასკა, მოწმეთ დამინიშნე...

პეპელი. მე თავის გამართლება არა მსურს... მე მინდა ვასილისა ჩავითრიო... და ჩავითრევე კიდევც!.. მაგას ეს უნდოდა! ეგ მაგულიანებდა! ეგ ჩამძახოდა, — ჩემი ქმარი მოჰკალიო!

ნატაშა. (უბათ, ხმა მალა). ა-ა... ეხლა ყველაფერი ცხადია! მაშ აგრე, ვასილია?! კეთილნო ხალხნო! ეგენი შეთქმულები არიან! ჩემი და და ეგ შეთქმულები არიან! ყველა ეს მაგათ მოაგვარეს... მაშ აგრე, ვასილია?! ამას წინეთ იმიტომ მელაპარაკებოდით, რომ მაგას ყველაფერი გაეგო, არა? კეთილნო ხალხნო? ჩემი და — მაგის საყვარელია! ეს თქვენც იცით... ეს ყველამ იცის... ეგენი შეთქმულები არიან... ჩემმა დამ, სწორეთ ჩემმა დამ ჩააგონა, რომ ჩემი ქმარი მოჰკალიო!.. ის მაგათ ხელს უშლიდა... მე, მეც ხელს ვუშლიდი... და იმიტომაც დამასახიჩრეს.

პეპელი. ნატალია!

საბინი. აი, ეშმაკმა გზიდოს, აჰა!

ვასილისა. ცრუობ! ეს სიცრუეს ამბობს! მე... მან, ვასკამ მოჰკლა!

ნატაშა. ეგენი შეთქმულები არიან! პირი-პირსა აქვთ მიცემული! წყეულიმც იყავით! წყეული!

საბინი. გაიმართა თამაშა! ვასილი, ფრთხილათ თორემ, იცოდე, წავლევკავენ...

პრივოიზობი. გაუგებარი საქმეა... ეშმაკმა იცის, რა ამბავია ..

პეპელი. ნატალია! ნუ თუ მართლა... ნუ თუ მართლა გჯერა, რომ მე მაგასთან...

საბინი. ღმერთს გეფიცები, ნატაშა, რომ შენ... აბა თითონ დაფიქრდი...

ვასილისა. (ქუჩაზანდას იქით). ქმარი მომიკლეს... თქვენო კეთილშობილებავ... ვასკა პეპელი ქურდია... მაგან მოჰკლა... ბატონო ბოქაულო! მე თითონა ვნახე... ამათაც ნახეს... ყველამა ნახა ..

ნატაშა. (შფოთავს. თითქმის — გრძნობა დაკარგულია). კეთილნო ხალხნო! ამათ მოჰკლეს... ჩემმა დამ და ვასკამ მოჰკლა... გამიგონცთ... ჩემმა დამ მოაკვლევინა... მაგან ასწავლა... მა-

ვან განაზრახა თავის საყვარელი—აი ეს დაწყველილი! მაგათ
პოპკლეს! წაიყვათ ვგენი... გაასამართლოთ... მეც წამიყვათ...
ციხეში წამიყვათ! ღვთის გულისათვის, წამიყვათ! ციხეში წა-
პიყვათ!

შ ა რ დ ა .

გეოთხა მოქმედება.

პირველი მოქმედების მოწყობილება. პეპელის ოთახი აღარ არის და ფი-
კრული კედელი დამსხვრეულია. სადაც კლეში იჯდა, იმ ადგილიდან
ყრდემლი აუღიათ. კუთხეში, პეპელის ნაოთახარ ალაგას, თათბარი წვეს,
მფოთავს და ხან გამოზევებით კენესის. კლეში მაგიდასთანა ზის და
კარმონს აკეთებს. ზოგჯერ შინჯავს. მაგიდის მეორე ბოლოში სხედან,
—საბინი, ბარონი და ნასტია. წინ უდგათ: ერთი ბოთლი არაყი,
'ამი ბოთლი ლუდი და შავი პურის ვებერთელა ნაჭერი. მსახიობი—
ვენზე მფოთავს და ახველებს. ღამეა. სცენას—მაგიდის შუა მდგომარე
ღამეა ანათებს. კარზე ქარი ჰქრის.

კლეში. დიახ... სწორეთ იმ ალიაქოთის დროს გადა-
იკარგა...

ბარონი. განუქრა პოლიციას... "ვითაარცა განქრების კვა-
ლი ცეცხლის პირიდან.

საბინი ასევე განქრებიან ცოდვილნი მართალთა სახის
წინაშე!

ნასტია. კარგი ვინმე იყო მოხუცი... თქვენ კი... თქვენ
ბალხნი როდი ხართ... ყველას შხამ-გესლითა გაქვთ გული საესე.

ბარონი. (სვამს). შენი სადღეგრძელო იყოს, ღირდი!

საბინი. ძლიერ ცნობის მოყვარე მოხუცი იყო... დიახ... აი,
ნასტენკას შეუყვარდა კიდევ... შეყვარებულია იმ მოხუცზე...

ნასტია. დიახ, შემიყვარდა და შეყვარებულიცა ვარ...
მართალია!... იმას ყველაფერი უნახავს... ყველაფერი გამო-
უცდია... ყველაფერი იცოდა...

საბინი. (იცილეთ). და—საერთოდ... ბევრისთვის ისეთი
იყო ის მოხუცი... როგორც რბილი რამ უკბილოსათვის...

ბარონი. (აგრევე). როგორც მალამო მუწუქისათვის...

კლეში. იმას შემბრალე გული ჰქონდა... თქვენ კი შე-
ბრალეობა არა გაქვთ...

საბინი. რა მოგემატება, რომ შეგიბრალო?...

კლეში. შებრალეების გარდა... ადამიანს არ უნდა აწ-
ყენინო...

თათარი. (ტახტზე ჩამოჯდება და ნატყენ ხელს ბავშვივით არწევს).
ბებერი გარგი ილო... განონი სული ჰქუნდა... ვისაც განონი
სულში ვარ—გარგია... ვისაც განონი დაგარგა — დაიღუბა ..

ბარონი. როგორი კანონი, კნიაზ?

თათარი აგეთი... სხუა და სხუა... ვიცის როგორი?

ბარონი. მერე?

თათარი. გაცი არ გაძლინოს—აი განონი!

საბინი. მაგასა ჰქვიან: „დებულება სისხლის სამართლის
და გამასწორებელ სასჯელთა შესახებ“.

ბარონი. და კიდევ:—„წესდება მომრიგებელ მოსაპარ
თლეთაგან დადგენილ სასჯელთა შესახებ“.

თათარი. ყურანი ერქოს... ჩვენი ყურანი განონი უნ-
დო ილოს... სულში ყურანი უნდი ილოს...

ქლეშჩი. (გარმონსა სინჯავს). ჰყიტინებს ეს საოხრო!...
კნიაზი მართალს ამბობს... კანონიერთ უნდა იცხოვრო...
როგორც სახარებაში სწერია...

საბინი. იცხოვრე...

ბარონი. სცადე...

თათარი. მაჰმადი მოგცეს ყურანი და უთხროს: აი გა-
ნონი! გაგეთე როგორც დაძეროს—მერე დრო დადგოს...
ყურანი დაძოლდეს... დრო მოგცოს სხუა ყურანი... ახალი...
ღველა დრო, თავის ყურანი მოგცოს...

საბინი. ჰო, რასაკვირველაა... მოვიდა დრო და მოგვ-
ცა:—„დებულება სასჯელთა შესახებ...“ ეს მაგარი კანონია...
ჩქარა ვერ გასცვეთ!

ნასტიკი. (მაგიდაზე ჰიქას დაარტყამს). რისთვის, რათა ვცხო-
ვრობ აქა... თქვენთან? წავალ საითმე... დედა-მიწის კიდურ-
ზე წავალ!

ბარონი. ფეხშველა ფეხით, ლედი?

ნასტიკი. მთლათ შიშველი... სულ ბობღვით ვივლი...

ბარონი. შშვენიერი სანახაობა იქნება, ლედი... თუ ბო-
ბღვით წახვალ.

ნასტიკი. დიახ, წავალ, რომ მოვშორდე შენი ნავსი სა-
ხის მხერას. აჰ, ყველაფერი შემძაგდა... მთელი ცხოვრება...
მთელი ხალხი...

საბინი. როცა მიდიოდე, მსახიობიც თან წაიყვანე.. ისიც
იქით მოდის... გაუგია, რომ დედა-მიწის კიდის იქიდან, სულ
ნახევარი ვერსის მანძილზე, საავადმყოფო აუგიათ ორგანონი-
სათვის.

მსახიობი. (ფეხიდან თავს გადმოჰყფოს). ორგანი-ზმისა-

თვის, შე გამოსულელებულო!

საბინი. ოლკოლოლით მოწამლულ ორგანონისათვის.

მსახიობი. დიახ, ის წავა! ის წავა... აი, ნახავთ!

ბარონი. ვინ ისა, სერ?

მსახიობი. მე!

ბარონი. Mersi, ღმერთთა მსახურო... რა ჰქვიან? დრამათა და ტრადედიათა ღმერთავ... რა ერქვა?

მსახიობი. მუზა, შე ბრიყვო! ღმერთა კი არა, მუზა!

საბინი. ლახეზა... გერა... აფროდიტა... ატროპა... ქაჯე-ეშმაკი ვერ გაარჩევს! ეს სულ იმ მოხუცმა გადარია... გესმის, ბარონ?

ბარონი. მოხუცი—სულელი იყო!

მსახიობი. უმეცრებო! ველურო მხეცებო! მეღ-პო-მენა! თქვე უსულ-გულა არსებანო! თქვენ დაინახავთ რომ ის წავა... „პირქვე დაემხე... ბნელო გონებავ...“ ლექსი ბერანეერისა... დიახ!.. ის იპოვნის თავისთვის ბინას... სადაც არ არის.. არ არის...

ბარონი. სადაც არაფერი არ არის, სერ?

მსახიობი. დიახ! არაფერი! „სამარე ჩემი ეს ღრმა ორ-მოა... ვკვდები უძლოური და უბედური...“ რისთვისა სცხოვრობთ, რისთვის?

ბარონი. შენ ეი! „კინი ხარ თუ გენიოსობა და სალახანობა“—რაღაცა... ნუ ღრიალებ...

მსახიობი. მიჰქარავ! უნდა ვიღრიალო!

ნასტია. (მაგიდიდან თავს აიღებს და ხელებს აფართხალებს). იყვირე! დეე, გაიგონ!

ბარონი. რათა, რა მოსაზრებით, ლედი?

საბინი. თავი დაანებე ბარონ! ჯანდაბას მაგათი თავი! იყვირონ, თავები იმტერიონ! დაანებე თავი!.. ეგ უაზრობა არ არის... ნურას დაუშლი ადამიანს, როგორც მოხუცი იტყოდა ხოლმე. ეს იმან, სიმეავეთა დედამ, დაგვამეავე მასთან მცხოვრებნი და...

კლემენი. და თითონ კი სადღაც გაჰქრა... გზაც არ გვიჩვენა.

ბარონი. მოხუცი არამზადა!

ნასტია. სტყუი! შენ თითონა ხარ არამზადა!

ბარონი. ციცი, ლედი!

კლემენი. სიმართლე არ უყვარდა მოხუცს... ძლიერ იყო ამხედრებული სიმართლის წინააღმდეგ... ეგრეც უნდა! მართალია! რა საჭიროა სიმართლე? უიმისოთაც სული გვხდება.. აგერა კნიაზი... მუშაობის დროს ხელი დაუშავდა... თითქმის

ერთიანად ჩამოხერხვა მოუნდება .. ესეც შენი სიმართლე!

საბინი. (მაგიდას ხელს დაარტყავს) ხმა ჩაიწყვიტეთ! თქვენ, ყველანი, პირუტყვები ხართ... დაეხსენით მოხუცს! (მწვიდათ). ბარონ, შენ ყველაზე უარესი კაცი ხარ! არაფერი არ იცი... და ცრუობ! მოხუცი არამზადა არ არის... რა არის სიმართლე? ადამიანი—აი სიმართლე! მოხუცმა ეს იცოდა! თქვენ კი არაფერი არ იცით! თქვენ უგრძობელნი ხართ! მე ვიცნობ მოხუცის სულს... დიახ! მოხუცი ცრუობდა, მაგრამ ებრალებოდით და მიტომ ცრუობდა, თქვე წყეულნი, თქვენა! თქვენი სიბრაღელის გამო ცრუობდა! არიან ხალხი, რომელნიც მახლობელის სიბრაღელისა გამო ცრუობენ... მე ეს ვიცი! წამიკითხავს!.. შევეჩერად, აღმაფრთოვანებლად, გულის აღმძვრელად ცრუობენ!.. არის სიცრუე მანუგე შებელი, სიცრუე შემარიგებელი... სიცრუე ამართლებს იმ ტვირთს, რომელმაც მუშას მარჯვინა გაუსრისა... და ამჯერებს იმათ, რომელთაც შიმშილით სული ხდებათ... მე ვიცნობ სიცრუეს... ვინც სულით ღატაკია და ვინც სხვისი ოფლითა ცხოვრობს—იმათ სჭირდებათ სიცრუე.. ეს სიცრუე პირველს ამაგრებს, ხოლო მეორე—ამ სიცრუეს ეფარება ზურგს უკან... ვინც თავის თავის ბატონია, ვინც დამოუკიდებელია და სხვისი ნაშრომით არ იკვებება,—მისთვის სიცრუე რა საჭიროა? სიცრუე-რელიგიაა მონებისა და პატრონების .. სიმართლე—ღმერთთა თავისუფალი ადამიანისა!

ბარონი. ვაჟა! შევეჩერათა მსჯელობ! გეთანხმები? შენ ისე დაპარაკობ, როგორც რიგიანი ადამიანი!

საბინი. რატომ შულერს არ შეუძლია ზოგჯერ რიგიანი ლაპარაკი... თუ კი რიგიანი ხალხი... შულერებივითა ლაპარაკობენ? . დიახ, მე ბევრი რამ დამავეიწყდა, მაგრამ ცოტოდენი კიდევ ვიცი... მოხუცი? ის გონიერი კაცია! როგორც სიმთავრე მოქმედობს! თანგიან ფულზე, ისე მან ჩემზე იმოქმედა... დაელოთ მოხუცის სადღეგრძელო! დაასხი...

ნასტია. (კი'აში ლუდს დასხამს და სატინს მიაწვდის).

საბინი. (სიცილით) მოხუცი თავისითა ცხოვრობს... ის ყველაფერს თავისი თვალითა ზომავს... ერთხელა ვკითხე: ბიძია! რისთვისა ცხოვრობს ხალხი? (უდილობს ლუკას ლაპარას და მიმოხვრას მიძაძოს). უკეთესისათვის, ჩემო კარგო, უკეთესისათვის! აი, ეს თქვათ, ცხოვრობენ ღურგლები და სხვა ამ გვარი დაბალი ხალხი... ამათგან იბადება ღურგალი... ისეთი ღურგალი, რომლის მსგავსი ჯერ დედა-მიწას არ უნახავს... ყველას აქარბებს და მისი ბადალი, საღურგლო საქმეში, არავინ

არის!.. თავის ხელობას აყვავებს, სახიერებს აძლევს და საქმეს მთელი ოცი წლით წინა სწევს... ასე არიან სხვებიც... ასევე არიან:— ზეინკალი, მეჩეკმე, სხვა და სხვა მუშა ხალხი და გლეხები.. თითონ ბატონებიც კი უკეთესისათვისა ცხოვრობენ.. ყველასა ჰგონია,—მარტო ჩემი თავისათვისა ვცხოვრობო, მაგრამ ირკვევა, რომ თავისათვის კი არა, უკეთესისათვისა ცხოვრობენ... ასი წლობაი და შეძლება მეტითაც— „უკეთესისათვისა ცხოვრობენ, ჩემო კარგო!“ (ნასტია დაინებით შეჰყურებს სატინს; კლემში გარმონის კეთებას თავს ანებებს და ყურს უგდებს; ბარონი თავდახრილია და მაგიდაზე ოდნავ აკაკუნებს თითებით. მსახიობს ფეხიდან თავი გადმოუყვია და სიფრთხილით—ტახტზე გადმოკვლას აპირებს).

სატინი. „ყველა, ვისაც კი ხელავ, ყველა უკეთესისათვისა ცხოვრობს, ჩემო კარგო! ამიტომაც—ყოველი ადამიანი უნდა გვიყვარდეს... ჩვენ ხომ არ ვიცით, ეს ადამიანი ვინ არის, რისთვის დაიბადა და რის გაკეთება შეუძლიან... შესაძლოა, ის ჩვენდა საბიძნიეროთ დაიბადა.. ჩვენდა სასარგებლოთ? განსაკუთრებით, ბავშვები უნდა გვიყვარდეს... ახალგაზღვები... ახალ-გაზღობას ფართო გზა უნდა მიეცეთ... ბავშვებს სიცოცხლის ნუ შეუზღუდავთ.. ბავშვები გრძობენ!“

ბარონი. (დაფიქრებული). მჰ—ღიახ... უკეთესისათვის... მაგ სიტყვებზე მაგონდება: ჩვენი ოჯახი.. ძველი გვაროვნობა... ეკატერინეს დრო... თავად-აზნაურები... მეომარი... საფრანგეთიდან გადმოხვეწილნი... მსახურებდნენ... მაღალ ხარისხამდე აღიოდნენ... ნიკოლოზ I-ლის დროს, პაპა ჩემს, გუსტავ დებოლს... მაღალ ხარისხოვანი ადგალი ექირა... სიმდიდრე... ასობით ყმა... ცხენები... მზარეულები...

ნასტია. ცრუობ! მაგ გვარი არა ყოფილარა!

ბარონი. (წაშობხრება). რაო? აბა, აბა, მერე?

ნასტია. მაგ გვარი არა ყოფილარა!

ბარონი. (ყვირის). სასახლე მოსკოვში! სასახლე პეტერბურგში! კარეტები! ღერბებიანი კარეტები! (კლემში გარმონს აიღებს, ადგება და გვერდზე გადადის,—საიდანაც ამ სცენას თვალს ადევნებს).

ნასტია. არა ყოფილა.

ბარონი. ციცი მე შენ გეუბნები... ათობით ხელზე მოსამსახურე!

ნასტია. (სიამოვნებით). არა ყოფილა!

ბარონი. მოგკლავ!

ნასტია (განსაკუთრებით ეშხადება). თქვენ კარეტა ირა გქონიათ... რყუილია!

სატიანი. თავი დაანებე, ნასტენკა! ნუ აბოროტებ მაგ კაცს' **ბარონი.** დამაცა... შე ქუჩის ტალახო! პაპა ჩემი...

ნასტია. პაპა არა ყოფილა!.. არაფერი არა ყოფილა! (სატიანი იცინის).

ბარონი (სიბრაზისაგან დაქანცული სკამზე ჩამოჯდება). სატინ, უთხარი მაგ ნათრევს, რომ... შენც იცინი? არც შენა გჯერა? (ზავილად ხელს დაარტყავს და სასოწარკვეთილი დაიფიქრებს). ქაჯ-ეშმაკს თქვენი თავი... ყველა ეს იყო... მოხდა!

ნასტია. (გახარებული). ა-ა, აენტე? ხომ გაიგე რა ემარ-ცება ადამიანს, როდესაც არ უჯერებენ?

კლემუჩი. (მაგიდასთან მიდის). მე მეგონა ჩხუბი მოხდება-მეთქი...

თათარი. ახ, ბრილვი ხალხი.. ძალიან ოხორო ვარ!

ბარონი. მე არ შემიძლიან დაცინვის ატანა! მე დასა-მტკიცებელი საბუთები მაქვს... წერილობითი საბუთები, შე ალ ქაჯო, შენა!

სატიანი. გადაყარე! და ის პაპი შენის კარეტაც დაივიწყე... იმ კარეტით ვერსად ვერ წახვალ...

ბარონი. არა, როგორა ბედავს, რომ...

ნასტია. როგორა ბედავს?! არა, თუ ღმერთი გწამს, მართლა?

სატიანი. ხომ ხედავ, რომ ბედავს! რითია ეგ შენზე უარესი? — თუნდაც მაგას წარსულში, არამც თუ შენასავით კარეტა და პაპა, უიქველია, დედ-მამაც კი არა ჰყოლია...

ბარონი. (დამშვიდდება). ეშმაკმა იცის... შენ შეგიძლიან დამშვიდებული ლაპარაკი და მე კი ეგეთი ხასიათი არა მაქვს...

სატიანი. მაშ მომართე! გამოგადგება. (პაუზა). ნასტია! საავადმყოფოში დაიარები?

ნასტია. ვისთან?

სატიანი. ნატაშასთან.

ნასტია. დროზე არ მოგაგონდა! რამდენი ხანია გამო-ეწერა საავადმყოფოდან... გამოვიდა და დაიკარგა... აღსადა სჩანს... აი რა მოხდა!

სატიანი. ყველაფერი ახდა!

კლემუჩი. საყურადღებოა, ვინ ვის ჩაბოქავს? — ვასკა ვასილისას თუ ვასილისა ვასკას?

ნასტია. ვასილისა თავს დაამკრენს... მეტად გაქნილია! ვასკას კი კატორლისაკენ გაასეირნებენ!

სატიანი. ჩხუბში კაცის შემოკვლა — ციხითა თავდება.

ნასტია. სამწუხაროა. კარტორლაში, რომ გაეგზავნათ, სჯობდა... ყველანი იქა ხართ გასაგზავნი... უნდა შეგაქუჩონ

ნაგავივით და საღმე ორბოში ჩაგყარონ!

საბინი. (გაკვირვებული). რა ღმერთი გაგიწყრა? გაცოფდი თუ?

ბარონი. დამაცათ ერთი მაგ სისულელისათვის ყურში გაუთხლაშუნო!

ნასტია. შინჯე! ხილი მახელი!

ბარონი. დიახ, ვშინჯავ!

საბინი. თავი დაანებე, ხელს ნუ ახლებ... ნუ აწყენინებ ადამიანს!.. ის მოხუცი თავიდან აღარა მშორდება... (იციხის). ნუ აწყენინებ ადამიანს! და თუ მე ერთხელ მაწყენინეს და ამან მთელი სიცოცხლე მომიწამლა? როგორ მოვიქცე? შეეფუნდო? არავის მოეკითხო? არავის... არაფერი...

ბარონი. (ნასტიას). უნდა გახსოვდეს, რომ მე შენი სწორი არა ვარ! შე... ნარეცხო...

ნასტია. ოჰ, შე უბედურო! შენ ხო მჩემით ისევე იკავებები, როგორც მატლი „ვაშლით!“ (ყველას ერთბაშით წაქდება სიცილი).

კლემუჩი. მაგას დაბეგვა უნდა.

კლემუჩი. აი, შე სოლელო! შე ვაშლო, შენა!

ბარონი. გაჯავრებაც კი ვერ მომახერხებია.. რა რეგვენია!

ნასტია. იცინით? მიჰქარავთ! თქვენ სასაცილო არა გაქვთრა!

მსახიობი. (მოლუშული). არ მოეშვა! აგრე მაგათ!

ნასტია. რომ შემეძლოს... მე თქვენ... მაგილიდან კიქას აიღებს და იატაკზე დაანარცხებს) აი რა!

თათარი. ჯურჯელი რად გადებოს? ე-ე... მუ-რეგ!

ბარონი. (წამოღება). დამაცათ... მე მაგას ვუჩვენებ თამაშას!

ნასტია. (გაიქცევა). აი, მგელმა დაგკამოთ ყველანი!

საბინი. (ნასტიას). კმარა! ვის აშინებ? რა მოხდა? რა დაგემართა?

ნასტია. მგლებო! ჩაძალდით! ჩაძალდით!

მსახიობი. (მოლუშული). ამის ამინ!

თათარი. უ-უ... ურუსის გალი... ანჩხლი ვარ! თათარი არა... თათარი ქალი განონი ვიცის..

ბარონი. საძაგელი!

კლემუჩი. (გარმონსა იჩეჯავს). მზათ არის! პატრონი კი არა სჩანს...

საბინი. გეყოფა... ეხლა მოდი და დალიე!

კლემუჩი. გმადლობ! დროა დავიძინოთ.

საბინი. თან და თან გვეჩვენე, არა?

კლემუჩი. (დაღეს და კუთხეში წავა-ტახტთან). არა უშავს-

რა... ყველგან ხალხია... პირველში ვერ ამჩნევ ამას... მერე თვალს გაახელ და დაინახავ, რომ ყველგან ხალხია... არა უშავსრა.. (თათარი ტახტზე რაღაცას გაშლის, დაიჩოქებს და ლოცულობს).

ბარონი (სატინს თათარზე უთითებს). უყურე!

სატინი. თავი დაანებე! ეგ კარგი ყმაწვილია! ნუ უშლი (იციინს). მე დღეს ძალიან კეთილ გულზე ვარ... მერე რათა? ეშმაკმა იცის!..

ბარონი. შენ ყოველთვის კეთილი და ჰკვიანი ხარ, როდესაც დაღე!

სატინი. როდესაც დავღე... როდესაც მთვრალი ვარ... ყველაფერი მომწონს... ჰო, დიახ. . ის ლოცულობს? ძალიან კარგი.. ადამიანი რწმენას არჩევს თუ ურწმუნობას, ეს თავის საქმეა! ადამიანი—თავისუფალია! ყველაფრის პასუხის მგებელი თითონ არის ადამიანი!.. რწმენისთვის, ურწმუნოებისათვის, სიყვარულისათვის, უქკობისათვის — ყველაფერზე თითონ აგებს პასუხს ადამიანი და ამიტომაც თავისუფალია! ადამიანი— აი სიმართლე და ჰეშმარიტება! ვინ არის ადამიანი?—ეს არც შენა ხარ, არც მე, არც ისინი .. არა! მაშ ვინ არის ადამიანი?—შენ, მე, ისინი, მოხუცო, ნაპალეონი, მაჰმადი... ყველა ერთად! (თითებით ჰაერზე კაცის აგებულებას გამოხატავს). გესმის?.. ეს დიდებულია! ამაშია დასაწყისიც და დასასრულიც! ყველაფერი ადამიანშია... ყველაფერი ადამიანისათვის არის... არსებობს მხოლოდ ადამიანი და სხვა ყველაფერი—მისი მარჯვენის და გონების ნამოქმედარია! ადამიანი! ეს ყველაფერზე უმაღლესია! ეს სიტყვა აპაყათ გაისმის! ადამიანი! თაყვანი ეციო ადამიანს... ნუ შეიბრალებთ... ნუ დაამციკრებთ მას სიბრაღულით... არა! თაყვანი ეციო! შეიყვარეთ ადამიანი! ბარონ! ყველგან დავლიოთ ადამიანის! საღვთო გოდოლო! (აღგება). კარგია როდესაც შენ თავს ადამიანათა გრძნობ. მე კი, მე ნატუსალარი, კაცის მკვლელი, შულერი ვარ! ჰო, დიახ! როდესაც ქუჩაზე გავივლი,—ხალხი ისე მიყურებს, როგორც გარყვნილს და გათახსირებულ ადამიანს... მერიდებიან... მათვალთვლებენ... და ხშირად მომძახიან კიდევ: არამხადავ! გარყვნილო! იმუშავე! ვიმუშაო? რათა? რისთვის? იმიტომ, რომ მაძლარი ვიყო? (იციინს). მე ყოველთვის მძულდნენ ის ხალხნი, რომელნიც მხოლოდ იმაზე ზრუნავდნენ, რომ მუდამ მაძლარი ყოფილიყვნენ... არა, ბარონ! საქმე ეს როდია... არა, არა და არა! კაცი მაღლა სდგას, ბარონ! კაცი-კუქზე მაღლა სდგას!

ბარონი (თავის ქნევით). შენ შევნიერათა მსჯელობ... ეგ, უეკველია, სევდას გინელებს და გულს გეშვება... მე არა მაქვს მაგ-ს ნიკი... რ შემოძლიან.. ვერ ვახერხებ... (გარზე მო იყურება, ჩუმათ და ფრხილათ). მე, ჩემო ძმაო, მეშინიან, გესმის? ეკანკალებ... ვცახცახებ...

საბინი. (დაღის). სისულოვლეა! ვისი უნდა ეშინოდეს ადამიანს?

ბარონი. იცი... რაც თავი შემისწავლია, ჩემ თავში მუდამ რაღაც ნისლ-ბურუსი ირევია... ყოველთვის არა მესმოდარა... მე .. ეს როგორღაც უხერხულია... მე მგონი, რომ მთელი ჩემი სიცოცხლე, ტანთ-საცმელის შეცვლის მეტს არას ვაკეთებდი! და ეს რისთვის? არ ვიცი! ვსწავლობდი, თავად-აზნაურთა ინსტიტუტ-ს მუნდირი მცევა.. რასა ვსწავლობდი? აღარ მახსოვს.. ჯვარი დავიწერე .. ჩავიცვი ფრაკი, მერე ხალათი... ცოლათ ყოვლათ ჯვარგისი ქალი შევირთი! და მერე რათა?—არ ვიცი! რაც კი რამ გამაჩნდა, მთლათ შეშოვებარჯე .. ჩავიცვი რაღაც ნაცრას ფირი პინჯაკი და ყვითელი შალვარი... ჩემი დაცემა და განადგურება—ვერ შევამჩნიე... სახაზინო პალატაში ვმსახურებდი... მუნდირი, კაპარდიანი ქული... სახაზინო ფულები გავფულანგე... ჩამაცვეს ტუსალის ხალათი... მერე ჩავიცვი ეს ტანთ საცმელი... თითქმის ყველა ეს—სიზმარი... ან... ჰა? ეს სასაცილოა...

საბინი. არც მაგდენად... ჩქარა უფრო სიბრიყვეა!

ბარონი. დიახ .. მცე აგრე მგონია, რომ სიბრიყვეა... მაგრამ ხომ რაიმესათვის დავიბადე?

საბინი (სიცილით). უეკველია... ადამიანი უკეთესისათვის იბადება! (თავს აქნევს). დიახ . კარგია!..

ბარონი. ეს ნასტენკა საით გაიქცა? წავიდე ერთი ვნახო... რაც უნდა იყოს, ის ჩემი... (გაღის. პაუზა).

მსახიობი. (თათარს). ძმაო, გამიგონე... (პაუზა). კნიაზ... (თათარი თავს მისკენ მიიბრუნებს). ილოცე... ჩემთვის ილოცე...

თათარი. რაო?

მსახიობი. (ნელად). ილოცე... ჩეთვის!..

თათარი. (აჩემდება). თუთოან ილოცოს...

მსახიობი. (საჩქაროთ ჩამოდის ფეხიდან, მაგიდასთან მივა, აკანკალებული ხელთ დაინხამს არ-ყს, დაღვევ და თითქმის სირბილით გაღის დერეფანში). წავიდა!

საბინი. ეი, სიკამბრ! საით? (უსტვენს. შემოდინ ბუბნოვი და მეღვედევი. მიღვედევეს ქალის ყოფთა აცვია. ორივენი ოღნაე ნახვამები არიან. ბუბნოვს ერთ ხელში. კანაფზე ასხმული კრენდლები უჭირავს, მეორეში რამდენიმე ცალი ტარანი. ერთი ბოთლი არაყი ილღი-აში აქვს ამოდებული და მეორე პინჯაკის ჯიბეში უჭევს).

მეღვეღვენი. აქლემი... ზედ-გამოქრილი ვირია! მაგრამ ყურები არა აქვს...

ბუზნოვი. დაეხსენ! შენ თითონა ხარ ვირი!

მეღვეღვენი. ვირს ყურები არა აქვს, მაგრამ ცხვირის ნესტოებით ესმის...

ბუზნოვი. (სატინს). მეგობარო! მე შენს ძებნაში ყველა ტრახტირები და მიკიტნის დუქნები გადავყლაპე! ჩამომართვი ბოთლიკა... ხომ ხედავ, ხელი-ხელთ არა მაქვს!

სატინი. კრენდელეები მაგიდაზე დააწყე და ერთი ხელი გაგინთავისუფლდება.

ბუზნოვი. რაც მართალია—მართალია! შენ ეი! ათის თავი ხარ თუ რალაც ვირის თავი... ხედავ, რა ჭკვიანია?

მეღვეღვენი. ავაზაკი ხალხი—სულ ჭკვიანები არიან... მე ვიცო! ისინი უკკოთ ვერ იცხოვრებენ... კარგი კაცი, — სულელიც რომ იყოს, მაინც--კარგია! ცუდი კაცი-კი, — უთუოდ ჭკუის პატრონი უნდა იყოს... რაც შეიხრება აქლემს, შენ სტყუი... ის მოსიარულე პირუტყვია... რქები არა აქვს... არც კბილები... დიახ...

ბუზნოვი. სად არის ხალხი? რატომ აქ არ არიან? მოდი... მოგროვდი... მე გაბატეობთ... ვინ არის მანდ კუთხეში?

სატინი. მალე გაფლანგავ სმაში შენს ქონებას? აი შე საფრთხობელის გუდავ!

ბუზნოვი. მალე, მალე! ამ ხელად კოტაოდენი კაპიტალი შეეფაროვე... ზობ! სად არის ზობი?

კლემენი. (მაგიდასთან მიდის). აქ არა სჩანს.

ბუზნოვი. უ-უ-რარ! ბოთვერ! ბრრიუ, ბლიუ, ბლიუ! ინდაურო! ნუ იყეფები, ნუ ღრინავ! დალიე, ცხვირი ნუ დაუშვი, იქეიფე, ქვინტაკეზი აუშვი! ყველას მე გაბატეობთ! დაბატეება მიყვარს! მე რომ მდიდარი ვყოფილვიყავ, უფასო ტრახტირს გაეხსნიდი... ღმერთმანი! მუსიკით და მომღერალთა გუნდით! მოდი, ქამე, სეი, სიმღერა მოისმინე! სული მოიბრუნე! ღარიბო ძმაო, მოდი ჩემთან, უფასო ტრახტირში... სატინ, მაშინ შენ... იცი, შენ.. მ-ილე ჩემი კაპიტალის ნახევარი!.. მიილე!

სატინი. რაც ფული გაქვს სულ მომეცი... ეხლავე...

ბუზნოვი. მთელი კაპიტალი? რიც ეხლავე? აჰა! ეს მანქათი... აი კიდევე... ორი უზალთუნი... შაურჩანები... შვიდიანები... სულ...

სატინი. ძალოიან არა... მთლიან მი მიბარება... ამ

ფულეებით ქალაღდს ვითამაშებ!

მეღვეღვეღვი. მე მოწმე ვარ... მიბარებუღია ფული შე-
სანახათ... სულ რამღენია?

ბუზნღვი. შენა? შენ აქღემი ხარ!.. ჩვენ მოწმები არ
გვინღა.

აღღღღღა. (შემღღღღს ფეხ-შეშვეღღი). ძმებღ! ფეხები ღღ-
ვისვეღღე!

ბუზნღვი. მოღღი ახღა უელი ჩანსვეღღე... მორჩა ღღა გღ-
თავღა! ჩემღ კარგღ... შენ შეენიერათა მღერი ღღ თამაშობ...
ეგ ძალიან კარგია! სმით კი—ტყუიღათა სვამ! ეგ, ჩემღ ძმაღ,
მღენებელია .. სმა-მღენებელია!

აღღღღღა. ზეღ არ გეტყობა! შენ როღა დაითვრები,
შხოღღოთ მაშინა ჰგეეხარ აღამიანს! ეღეშჩ, გარმოღნი გააკეთე?
(მღერის ღღ თამაშობს).

ეხ!—ჩემღ დაღმეკიღღო სახეე,

ვარღღის კონას, რომ არ ჰგვანღე,

მაშინ შენსა ნათღი-ღეღას,...

მიახარ, რათ უნღა უყვარღე?!

გავიყინე, ძმებღ! ცივა!

მეღვეღვეღვი. არ შეიძღღება გკითხოთ: ვინ—არის ეგ ნღ-
თღი-ღეღა?

ბუზნღვი. ღღეხსენ... შენ ეხღა, ჩემღ ძმაღ, ტიუ-ტიუ!..
ეხღა ხომ ღღარაჯი აღარა ხარ... მორჩღმიღღი საქმეა! შენ
აღარღ მათი მფარვეღღი ღღარაჯი ხარ ღღ აღარღ ბიძა!..

აღღღღღა. არამეღ, —უბრღლოღ, —ღეღიღის კმარი ხარ!

ბუზნღვი. ერთი შენი ღღსწული ციხეშია. . მეორე კი
კვღღება.

მეღვეღვეღვი. (ამაყათ). სტყუი! ის არა კვღღება. ის მე უკვღ-
ღოთ ღღეკარგე! (საღინი იღინის).

ბუზნღვი. ეგ სულ ერთია, ჩემღ ძმაღ! რაკი ღღსწულე-
ბი აღარა გყავს, აღარღ ბიძა ხარ!

აღღღღღა. თქვენღ აღმატებუღღებაე! ვირ-თხეღღის უსტაბაშღ!

თუმკა ჩემსა ნათღი-ღეღას

ბღღომათა აქვს ოქრო, ფული,

მღგრამ ნაცვღათ მე ვარ ბიკი,

მეტად კარგი, მხიარული!

ცივა! ცივა! (შემღღღღს ზობი. შემღღღე—მოქღღღღების ღღსა-

სრულამღე—შემღღღღან რამღენიმე ქალი ღღ კაცი; ოანთ იხღიან, ტახტზე
მოთავსღღებიან ღღ ზოზინღღენ).

ქრღვიღიღღი. ბუზნღვე, რათ გამოგღღღღიღი?

ბუზნოვი. აქ მოდი! დაჯექ... შემოვძახოთ, ძმაო, ჩვენი საყვარელი სიმღერა...

თათარი. ღამე ზილი უნდოს... სიმღერა დღე უნდო თქოს...

საბინი. არა უშავსრა, კნიაზ... შენც აქ მოდი.

თათარი. როგორ არა უშავსრა?... ღვირილი იქნება... როდა იმღეროს... ღვირილი იღოს...

ბუზნოვი. (მოდის მასთან). კნიაზ! ხელი როგორა გაქვს? მოგქრეს?

თათარი. რად მოჯროს? დავისადოს... იქნება მოჯროს არ უნდოს.. ხელი რგინა არ არის... გვიან არ მოჯროს.

პრივოლიზობი. იამანათ არის შენი საქმე, ასანკა! უხელოთ არაფრათ არ ვარგინარ! ჩვენი კაცი, ხელით და ზურგითა ფასება! უხელოთ, კაცი—კაცი არ არის. მორჩა და გათავდა!

კვაშნია. (შემოდის). ჩემო კეთილო და საყვარელო მეგობრებო! აბა ერთი გარეთ გაიხედეთ... გარეთ! სიცივე, თოვლ-ქყოპია... ჩემი მფარველი დარაჯი აქ არის? დარაჯო!

მეღვედევი. აქა ვარ!

კვაშნია. ისევ ჩემ კოფთას დაათრევ? თითქოს გადაგიკრავს კიდევ... ეს რა აშბავი?

მეღვედევი. ეს ბუზნოვის სახელ-წოდების დღესასწაულის გამო მოხდა... ცივა კიდევ... თოვლ-ქყოპია...

კვაშნია. შენ ეი! მიფრთხილდი! თოვლ-ქყოპია! წადი, დაიძინე...

მეღვედევი. ძილი შემიძლიან... მეძინება... დროც არის... (გადის სამზარეულოში).

საბინი. რა ძალიან მკაცრათ ექცევი?

კვაშნია. სხვაფრივ არ შეიძლება, ჩემო კარგო! მაგ გვარ კაცს, მკაცრათ უნდა მოექცე... მე ეგ ჩემთან საცხოვრებლათ ავიყვანე: მეგონა, რაივე სარგებლობას ვნახავდი.. რადგან სამხედრო კაცია... თქვენ თავს ეგ ვარჩიე... თქვენ თავხედი და აუტანელი ხალხი ხართ... ის მე მჭირია როგორც ქალს... ხომ გესმის? და რაც შეეხება მას...

საბინი. ცუდი ხელ-ქვეითი ამოგირჩევია, ცუდი!

კვაშნია. უკეთესი, რომ არ არის?... შენ ჩემთან ცხოვრებას არ ინდომებ... და რომ იცხოვრო კიდევ, ერთ კვირას არ გადააცილებ... შენ მე ქალაქში წაშაგებ ჩემი ჩიყი-პიყიპებით!

საბინი. (ხარხარებს). მართალი ხარ, ქალბატონო! წაგაგებ!

კვაშნია. ჰო და, საქმეც ეგ გახლავს! აღმოშკა!

ალიოშა. აქ გახლავართ!

კვაშნია. შენ ჩემზე რაებსა ყბედობ, ჰა?

ალეოშა. მე? ყველაფერს! ღმერთმანი! საკვირველი, გასაოცარი დიაცია-მეთქი, ზიძახი! ხორცი: სიმსუქნე, ძვლები — ათი ფუთო აქვს და ტვინი კი ერთი მისხალიც არ გამოუვა-მეთქი!

კვაშნია. მაგას კი სტყუი! ტვინი საკმაოდ დიდი მაქვს! არა, შენ გოთქვამს ვითომც მე ჩემ სატრფოსა ვცემდე...

ალეოშა. მე შეგონა სცემდი, როდესაც თმით დაათრევი...

კვაშნია. (სიცილით). სულელო... ვითომც ვერა ხედავ! ჩვენი ოჯახის ნაგავი კარში რათ უნდა გავიტანოთ? იმას ეგ მეტათა სწყენია... და გაჯავრებულმა ხელ-ახლათ დაიწყო სმა...

ალეოშა. მაშ მართალი ყოფილა, რომ ამბობენ, ქათამიცა სვამსო! (სატინი და კლეში ხარხარობენ).

კვაშნია. უჰ, ღრეკია! ერთი მითხარ, შენ რა კაცი ხარ?

ალეოშა. პირველი და უმაღლესი ხარისხის კაცი ვარ! ყველაფერში ხელი მაქვს! საითაც თვალი გახედავს, გონებაც იქით მიზიდავს!

ბუზნოვი. (ტახთან არის. თათარს) წავიდეთ! სულ ერთია, არ დაგაძინებთ! ვიმღეროთ... მთელი ღამე ვიმღეროთ... ზობ!

პრივოლიზოვი. სიმღერა? შეიძლება...

ალეოშა. მე კიდევ დაუკრავ ..

სატინი მოვისმენთ!

თათარნი. (ლიპილით). აბა, შაითან ბუბნა... მოიდა ღვინო... ღვინო დალიოს, ჯავრი დალიოს, როზა სიკუდილი მოვიდოს, სული დალიოს!..

ბუზნოვი. დაუსხი, სატინ! ზობ, დაჯექ! ეჰ, ძმებო! კაცისათვის განა ბევრი რამეა საკირო? აი, დავლიე და გავმზიარულდი! ზობ, დაიწყე... ჩვენი საყვარელი სიმღერა... ვიმღერებ და ავტირდები...

პრივოლიზოვი. (მღერის). მზე შუქს ჰფენს არე-მარეს...

ბუზნოვი. (ჩამოართმევს). ჩემ საკანში კვლავ ბნელა... (საჩქაროთ კარი გაიღება).

ბარონი. (კარის ზღუდესთანა დგა და ყვირის). ეი... ხალხნო! აქ მოდიეთ! იქ... უდაბნოში მხახკობს... თავი ჩამოუხრჩვია!.. (სიჩუმე. ყველანი ბარონს შესტკერიან მის ზურგს უკან ნასტია გამოჩნდება და თვალზე-დაკვეთილი, წველი ნაბიჯით, მაგიდასთან მიდის).

სატინი. (ხმა დაბლა). ეხ... სიმღერა შეგვაშლევინა... სულელი!